

Saturs

Kurzemes tūrisma attīstības plānā lietoto terminu skaidrojums _____	4
Kurzemes tūrisma attīstības plānā lietotie saīsinājumi _____	8
Ievads _____	9
1. Kurzemes reģiona vispārīgs raksturojums _____	10
1.1. Ģeogrāfiskais stāvoklis, novietojums _____	11
1.2. Tūrisms un vēsturiskā attīstība _____	16
1.3. Iedzīvotāji un ekonomikas attīstības tendences _____	32
1.4. Nozīmīgākās tūrisma piesaistes Kurzēmē _____	47
Jūgendstils Kurzēmē _____	47
Nemateriālais kultūras mantojums _____	47
Liepāja _____	48
Liepājas Karaosta _____	48
Ventspils _____	48
Irbenes radioteleskops _____	49
Izklaižu Kuģītis „Hercogs Jēkabs” _____	49
Kuldīga _____	49
Talsi _____	50
Sabiles Vīna kalns _____	50
Lībiešu ciemi _____	50
Laumu dabas parks _____	51
Saldus _____	51
Tukums _____	52
Kinopilsēta „Cinevilla” _____	52
ĪADT/NATURA 2000 un teritorijas/objekti ar kultūras pieminekļa statusu _____	52
Slīteres nacionālais parks (Kolkasrags t.sk.) _____	53
Abavas senlejas dabas parks _____	53
Engures ezera dabas parks _____	54
Papes ezera dabas parks _____	54
Jūrkalnes stāvkrasti u.c. objekti _____	55

2. Tūrisma nozares raksturojums Kurzēmē	55
2.1. Tūrisma organizācijas	55
2.2. Kurzemes tūrisma un sociālekonomiskās tendences	60
2.2.1. Ekonomiskā ietekme uz tūrismu	60
2.2.2. Naktsmītņu pakalpojumu pārdošanas tendences	61
2.2.3. Tūristu skaita dinamika	62
2.2.4. Tūrisma uzņēmumu piedāvājums un novērtējums	63
2.2.5. Tūrisma attīstības tendences	64
2.2.6. Transports, tā infrastruktūra	66
2.2.7. Universālais dizains (vides pieejamības nodrošināšana)	66
2.3. Tūristu piesaistes un produkti	67
2.3.1. Naktsmītnes	67
2.3.2. Ēdināšana	68
2.3.3. Tūristu piesaistes un produkti	69
2.3.4. Mājas lapa, informācija, izdotie informācijas materiāli	74
2.3.5. Tuvākie tūrisma maršruti, plūsmas	75
2.4. Līdzšinējie dokumenti un pētījumi Kurzemes tūrisma attīstībai	76
3. SVID analīze	79
3.1. SVID analīzes kopsavilkums	88
3.1.1. Stiprās puses	78
3.1.2. Vājās puses	92
3.1.3. Iespējas	94
3.1.4. Draudi	95
4. Kurzemes tūrisma vīzija, zīmols, mērķa tirgus, mērķi un aktivitātes	96
4.1. Vīzija un mērķi	96
4.2. Zīmols	98
4.3. Tūrisma mērķa tirgi	98
4.4. Kurzemes tūrisma attīstības stratēģiskie virzieni	99
5. Rīcības, uzdevumi stratēģisko virzienu īstenošanai	100
5.1. Izglītošana	100

5.1.1. Iedzīvotāju, izglītošana, viesmīlīgas attieksmes veicināšana	100
5.1.2. Tūrisma uzņēmēju izglītošana, motivēšana	101
5.1.3. Profesionālo iemaņu, apkalpošanas kvalitātes celšana	102
5.2. Infrastruktūra	102
5.2.1. Sabiedriskā transporta kustības tīkla optimizēšana	102
5.2.2. Velotūrisma infrastruktūras pilnveide	102
5.2.3. Gājēju zonu attīstība, pilnveide	103
5.2.4. Pastaigu takas, pārgājienu maršruti	103
5.2.5. Tūrisma objektu uzturēšana	104
5.2.6. Tūrisma informācija (stendi, norādes, maršruti)	104
5.2.7. Naktsmītņu tīkla pilnveidošana visām mērķa grupām	105
5.2.8. Restorāni, kafejnīcas (vieta, novietojums)	105
5.2.9. Universālais dizains tūrisma infrastruktūrā	106
5.3. Esošo aktivitāšu uzturēšana, pilnveidošana, jaunu veidošana	107
5.4. Mārketinga īstenošana un finansēšana	108
5.4.1. Virzība tirgū	108
5.4.2. Sadarbības partneri	109
5.4.3. Finansējuma piesaiste mārketinga aktivitātēm	109
5.4.4. Mājas lapas modernizēšana, uzlabošana un pielāgošana mērķa tirgum	111

Kurzemes tūrisma attīstības plānā lietoto terminu skaidrojums

TŪRISMS – personas darbības, kas saistītas ar ceļošanu un uzturēšanos ārpus savas pastāvīgās dzīvesvietas brīvā laika pavadīšanas, lietišķo darījumu kārtošanas vai citā nolūkā ne ilgāk par vienu gadu.

AKTĪVAIS TŪRISMS – tūrisma veids, kurā tūrists visas nepieciešamās darbības veic pats.

DABAS TŪRISMS – tūrisma veids, kura galvenais ceļojuma mērķis ir dabas objektu, t.sk. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apmeklējums un dzīvnieku vērošana.

DZIEDNIECISKAIS (VESELĪBAS APRŪPES) TŪRISMS – tūrisma veids, kam raksturīgi ceļojumi uz kūrortiem, to un citu ceļojuma galamērķu apmeklējumi (ar uzturēšanos kūrortviesnīcās, sanatorijās, rehabilitācijas namos, augstāko kategoriju viesnīcās, uz kruīzu kuģiem, mītnēs vecākiem cilvēkiem, veselības uzlabošanas lauku saimniecībās, nometnēs u.c.), kuru galvenais mērķis ir veselības uzlabošana, izmantojot terapeitiskas procedūras, fitnesa un relaksējošas programmas, kā arī citas aktivitātes.

EKOTŪRISMS – tūrisma veids, kam raksturīga ceļošana relatīvi neskartā un mazapdzīvotā dabas vidē ar mērķi izziņāt dabu, biotopus, novērot augus un dzīvniekus dabiskajos apstākļos, kā arī izglītoties dabas aizsardzības jautājumos.

GASTRONOMISKAIS TŪRISMS – tūrisma veids, kura galvenais ceļojuma mērķis ir valstu nacionālās virtuves un augstas kvalitātes pārtikas produktu un dzērienu baudīšana.

IEPIRKŠANĀS TŪRISMS – tūrisma veids, kura galvenais ceļojuma mērķis ir iepirkties.

IZZIŅAS TŪRISMS – tūrisma veids, kura galvenais ceļojuma mērķis ir papildināt zināšanas un apmierināt zinātkāri, kā arī gūt emocionālu pārdzīvojumu, iepazīstoties ar savas vai citas valsts kultūru, vēsturi, ekonomiku un dzīves veidu.

JAUNATNES TŪRISMS – organizēts, videi draudzīgs tūrisma veids, kura galvenais mērķis ir jaunatnes izglītošana, veselīga dzīvesveida un aktīvas atpūtas veicināšana.

KULTŪRAS TŪRISMS –

1. (Tūrisma likuma skaidrojums) - tūrisma veids, kura galvenais mērķis ir iepazīšanās ar kultūrvēsturisko mantojumu un ievērojamām vietām.

2. (Programmas kontekstā izmantota definīcija no nacionālās programmas “Kultūra”) – tūrisma veids, kurš bez citiem mērķiem vērsts uz iepazīšanos ar savas vai citu valstu mūsdienu kultūras norisēm, kultūras mantojumu un ievērojamām vietām.

LAUKU TŪRISMS – tūrisma veids, kurš ietver kā atpūtas, tā kultūras tūrisma un citu tūrisma veidu elementus un kurš norisinās lauku teritorijās.

SPECIALIZĒTAIS TŪRISMS – ceļošana ar mērķi veikt noteikta veida aktivitātes, kuru īstenošanai nepieciešamas speciālas zināšanas, prasmes, iemaņas, inventārs vai transporta līdzekļi. Tas ietver dabas, piedzīvojumu, aktīvo, medību, makšķerēšanas, sporta, kruīzu, jahtu u.c. tūrismu.

IENĀKOŠAIS TŪRISMS – tūrisma motīvu vadītu ārzemnieku ierašanās Latvijā.

IZEJOŠAIS TŪRISMS – tūrisma motīvu vadītu Latvijas iedzīvotāju izbraukšana uz ārzemēm.

VIETĒJAIS TŪRISMS – Latvijas iedzīvotāju tūrisms Latvijā.

ILGTSPĒJĪGA TŪRISMA ATTĪSTĪBA – attīstība, kas nodrošina gan mūsdienu tūristu, gan tūrisma uzņēmēju un vietējo iedzīvotāju vajadzības, vienlaikus saglabājot un palielinot tūrisma attīstības iespējas nākotnē.

TŪRISTS – fiziska persona, kura ceļo ārpus savas pastāvīgās dzīvesvietas ne ilgāk kā vienu gadu, uzturas sabiedriskā vai privātā mājvietā ne mazāk kā vienu nakti un apmeklētājā vietā neveic algotu darbu.

TŪRISMA NOZARE – tautsaimniecības nozare, kuras uzdevums ir tūrisma pakalpojumu sagatavošana un sniegšana.

TŪRISMA RESURSI – dabas un cilvēka veidotu faktoru un norišu kopums, kas piesaista tūristu emocionālās, garīgās, fiziskās un dziednieciskās intereses.

TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA – tūrisma nozares un ar to saistīto citu nozaru (transporta, tirdzniecības, sakaru, kultūras, veselības aizsardzības u.tml.) pakalpojumu un objektu kopums, kas nodrošina tūrisma nozares darbību.

TŪRISMA PRODUKTS – jebkura prece, maksas vai bezmaksas pakalpojums, produkcija, cilvēka radītās bagātības, vērtības un apstākļi vai to kopums, kam piemīt reāla patēriņa vērtība, un kurus tūrisma un citu tautsaimniecības nozaru uzņēmumi un organizācijas ražo, izveido vai pielāgo tūristu interešu vai vajadzību apmierināšanai.

TŪRISMA PAKALPOJUMS – mērķtiecīga darbība tūristu interešu un vajadzību apmierināšanai.

TŪRISMA UZŅĒMUMS (uzņēmēj sabiedrība) ir noteiktā kārtībā LR Uzņēmumu reģistrā reģistrēts uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kura darbības mērķis ir atsevišķu vai kompleksu tūrisma pakalpojumu sniegšana tūristiem.

TŪRISMA AĢENTŪRA - tūrisma uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kas pilda starpnieka funkcijas starp klientiem un tūrisma operatoriem vai citiem pakalpojumu sniedzējiem.

TŪRISMA OPERATOTS - tūrisma uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kas izstrādā un pārdod kompleksus tūrisma pakalpojumus.

KOMPLEKSS TŪRISMA UZŅĒMUMS – tūrisma uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kas veic gan tūrisma operatora, gan tūrisma aģentūras funkcijas.

KOMPLEKSS TŪRISMA PAKALPOJUMS – iepriekš sagatavots vismaz divu tūrisma pakalpojumu apvienojums, kurš pārdots vai piedāvāts par kopīgu cenu un attiecas uz laika posmu, kas garāks par divdesmit četrām stundām vai kurš ietver izmitināšanu.

TŪRISTU MĪTNE – tūrisma uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kurā vismaz diennakti ir iespējams izmitināt un apkalpot tūristus.

TŪRISMA INFORMĀCIJAS CENTRS – tūrisma uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kas informē par tūrisma pakalpojumiem un sniedz palīdzību tūrisma pakalpojumu izmantošanā.

TŪRISMA TIRGUS – valstis un reģioni, kuros kāda valsts piedāvā savu tūrisma produktu.

GIDS – fiziska persona, kas veic algotu darbu, pavadot atsevišķu tūristu vai tūristu grupu un sniedzot tai informāciju.

KLIENTS – fiziska vai juridiska persona, kas piekrīt saņemt tūrisma pakalpojumu vai pērk tūrisma pakalpojumu trešās personas interesēs.

KŪRORTS – ar dabiskiem dziedniecības līdzekļiem (minerālūdeņiem, ārstnieciskajām dūņām u.tml.), kūrortiestādēm un tūrisma infrastruktūru nodrošināta teritorija.

KVALITĀTE – līmenis, kādā esošie objekta vai vienības raksturlielumi atbilst prasībām (termins no ISO 9000:2000).

KVALITĀTES PĀRVALDĪBA – visas pārvaldības darbības, kas nosaka kvalitātes stratēģiju, priekšmetu un atbildību, kā arī to īstenošanu, izmantojot kvalitātes plānošanu, kvalitātes vadību, kvalitātes pārraudzību un kvalitātes uzlabošanu.

KVALITĀTES PĀRVALDĪBA CEĻOJUMU GALAMĒRĶOS – visas aktivitātes, kas vērstas uz tūristu vajadzību apmierināšanu.

LATVIJAS TĒLS – pasaules sabiedrības priekšstatu kopums par Latviju.

LATVIJAS TŪRISMA TĒLS – pasaules sabiedrības ar tūrismu saistītu priekšstatu kopums par Latviju.

TRANZĪTA CEĻOJUMS – ceļojums, kura laikā ceļotājs uzturas valstī caurbraucot uz laiku līdz 24 stundām un turpina ceļojumu uz jebkuru citu valsti.

KURZEMES TŪRISMA ASOCIĀCIJA – biedrība, kuras mērķis ir apvienot vienā organizācijā juridiskas un individuālās personas, kas darbojas Kurzemes tūrisma nozarē

Kurzemes tūrisma attīstības plānā lietotie saīsinājumi

ASV	Amerikas Savienotās valstis
BJR	Baltijas jūras reģions
ES	Eiropas Savienība
GOBT	Gelderlandes Overijsselas Tūrisma padome (Gelderland Overijssel Tourism Board)
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IT	Informāciju tehnoloģijas
ĪADT	Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas
KTA	Kurzemes ūrima asociācija
LAA	Latvijas Attīstības aģentūra
LR MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
Ls	Lats
LPSR	Latvijas Padomju Savienības republika
LVS	Latvijas Valsts standarts
NP	Nacionālā programma
NTO	Nacionālā tūrisma organizācija
PTO	Pasaules tūrisma organizācija
TA	Tūrisma asociācijas
TAVA	Tūrisma attīstības valsts aģentūra
TIB	Tūrisma informācijas birojs (ārvalstīs)
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TIKP	Tūrisma iekšzemes kopprodukts
UNESCO	Apvienoto nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
UTIC	Uzņēmējdarbības un Tūrisma informācijas centrs

Ievads

Saskaņā ar Pasaules Tūrisma organizācijas statistikas datiem tūrisms ir pasaulē lielākais eksporta ienākumu avots, nozīmīgs darba vietu radītājs, kā arī nozīmīgs reģionālās un sociālās attīstības faktors.

Neraugoties uz faktu, ka tūristu skaits virzienā uz Baltijas valstīm gadu no gada strauji pieaug, tūrisma nozare savā attīstībā Latvijā, salīdzinot ar Rietumeiropas valstīm, joprojām atrodas attīstības sākuma stadijā. Īpaši izteikts ir kontrasts starp tūrisma attīstību Rīgā un ārpus tās - Latvijas reģionos, kur liela daļa uzņēmīgāko cilvēku no lauku pagastiem ir aizbraukuši uz dzīvi rajonu centru pilsētās, Rīgā vai ārzemēs.

Kurzemes reģions, pateicoties pašvaldību aktivitātēm un centieniem attīstīt savas pilsētas un rajonus, tūrisma jomā attīstās straujāk nekā citi Latvijas reģioni (pēc pēdējo 10 gadu tūrisma statistikas datiem). Tomēr joprojām katra Kurzemes rajona lielākā problēma ir plānveidīgu tūrisma dokumentu un tūrisma mārketinga pētījumu nepieciešamība. Ņemot vērā plānveidīgas rajona tūrisma attīstības plānošanas nozīmi, Saldus rajona padome ir ierosinājusi un nodrošinājusi šī tūrisma plāna izstrādi.

1. Kurzemes reģiona vispārīgs raksturojums

Atrašanās vieta: Kurzeme ir kultūrvēsturisks novads Latvijas rietumos. Rietumu pusē Kurzeme visgarām piekļaujas Baltijas jūrai, bet ziemeļaustrumos robežojas ar Rīgas jūras līci. Teritorijas ziemeļu daļai ir dabiskas pussalas veids, tādēļ to sauc arī par Kurzemes pussalu.

Kurzemes kopējā platība: 13 485 km².

Iedzīvotāju skaits: ~ 321 000.

Teritoriāli Kurzemē (tūrisma nozarē) ir 22 novadi: Ventspils, Aizputes, Alsungas, Brocēnu, Dundagas, Durbes, Grobiņas, Kuldīgas, Kandavas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rojas, Rucavas, Saldus, Skrundas, Talsu, Mērsraga, Vaiņodes, Tukuma, Jaunpils un Engures novadi.

Lielākās pilsētas: Liepāja un Ventspils.

Garākās upes: Venta (346 km), Abava (129 km).

Lielākie ezeri: Usmas, Engures, Liepājas.

Kurzeme ir Latvijas kultūrvēsturiskais novads Latvijas rietumos. Kurzemes lepnums ir meži, Baltijas jūras stāvkrasti, iespaidīgs militārais mantojums - Irbenes lokators un Liepājas Karaosta. Kurzemes mazpilsētas ir šarantas ar savu unikalitāti. Tā kā daļa Kurzemes PSRS laikos bija slēgtā teritorija, tas ļāvis saglabāt unikālus dabas objektus. Kurzemes jūras piekraste ir salīdzinoši neskarta. Unikālus dabas biotopus var apskatīt Papes dabas parkā, Grīņu un Slīteres rezervātos. Savukārt tiem, kas novērtē militāro mantojumu, Kurzeme ir kā saldais ēdiens, jo šeit var apskatīt PSRS armijas militāro radioteleskopu, kas pašlaik ir 8. lielākais pasaulē un tagad kalpo civiliem mērķiem. Daudz iespaidu piedāvā arī Liepājas Karaosta. Kurzemē jāapciemo arī pilsētas pie jūras - Liepāju un Ventspili, kas piedāvā dažādus apskates objektus. Kurzeme ir slavēta ar savu garo pludmali, kas stiepjas gandrīz 300 km garumā. Kurzeme savus viesus pārsteidz ar apskates objektu daudzveidību, jo šeit var ieraudzīt gan piejūras pilsētas ar ostu teritorijām un koka ēkām, gan gleznainas viduslaiku pilsētiņas ar romantiskām un senām ieliņām un krodziņiem, gan ainaviskus dabas skatus. Īpašu uzmanību pelnījusi Kuldīga – viena no visjaukākajām Kurzemes pilsētiņām, kur atrodas Eiropas platākais dabīgais ūdenskritums – Ventas rumba, kas ir 240 m plata.

TAVA piedāvā paraugu, kā var veidot Latvijas reģioniem atbilstošus tūristu profilus atbilstoši tur dzīvojošo iedzīvotāju vērtībām. Šajā gadījumā Latvijas teritorija ir sadalīta četros vēsturiskajos reģionos, atsevišķi izdalot Rīgas pilsētu, kas vērtību ziņā ievērojami atšķiras no pārējās Latvijas.

1.1. Ģeogrāfiskais stāvoklis, novietojums

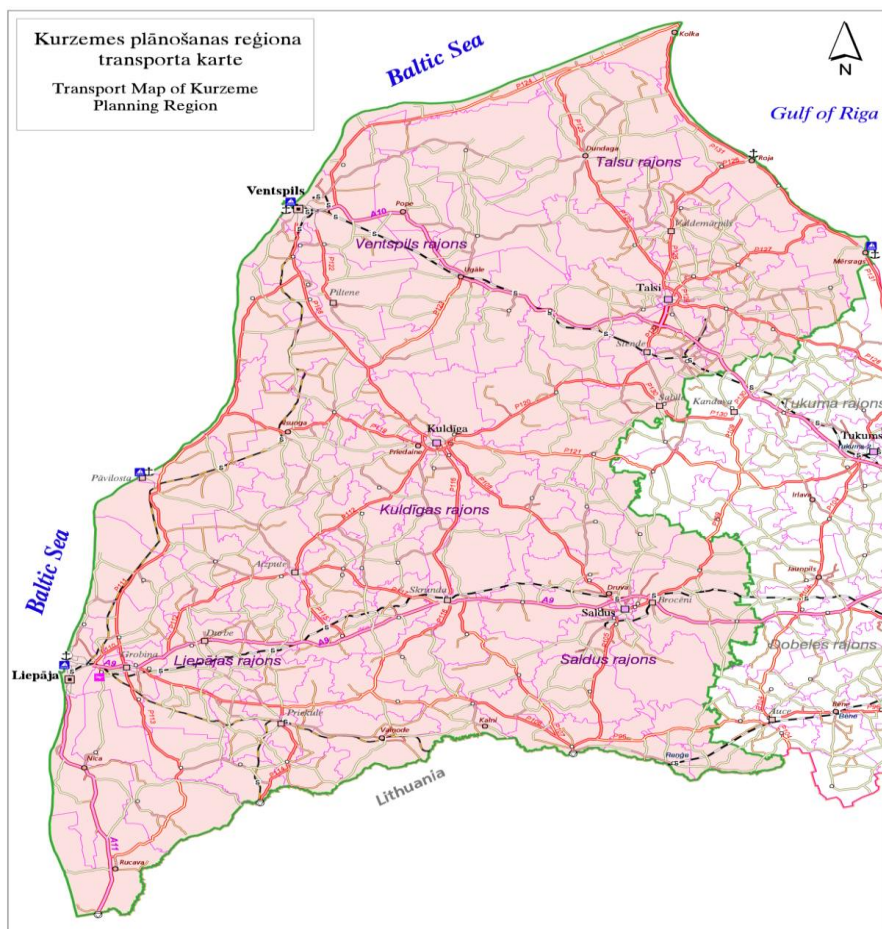

Reģionam ir Latvijā garākā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes josla. Dziļākais iekšzemes novads ir tikai 100 km no jūras krasta. Viena no raksturīgākajām reģiona īpašībām ir tā augstā maritimitātes pakāpe.

Kopš seniem laikiem reģions ir slavens ar savām jūrā braukšanas un zvejniecības tradīcijām, senām starptautiskās tirdzniecības tradīcijām. Arī mūsdienās jūras tuvumam ir liela nozīme reģiona attīstībā, tādejādi arī sekmējot ekonomisko sadarbību ar citu valstu partneriem. Kurzemes rietumu daļā plešas Piejūras zemiene, tajā pārsvarā ir mazauglīgas, smilšainas zemes, meži un purvi. Ziemeļkurzemes, Rietumkurzemes un Austrumkurzemes augstienē un Kurzemes zemienē zeme vairāk piemērota lauksaimniecībai.

Kurzemē ir salīdzinoši daudz upju – ievērojamākās no tām ir Venta un Abava. Minami arī lielākie ezeri – Usmas, Engures un Liepājas ezers.

Transports

	autostrādes / highways		funkcionējošie dzelzceļi / functional railways		apbūve / buildings
	galvenie autoceļi / main roads		nefunkcionējošie dzelzceļi / non-functional railways		galvaspilsēta / the Capital city
	1. šķiras autoceļi ar melno segumu / 1st grade roads with black surfacing		lidostas / airports		republikas pilsētas / republic cities
	1. šķiras autoceļi ar grants segumu / 1st grade roads with gravel surfacing		ostas / ports		rajonu centri / district centres
	2. šķiras autoceļi ar melno segumu / 2nd grade roads with black surfacing		jahtu ostas / yacht ports		pārējās pilsētas / other towns
	2. šķiras autoceļi ar grants segumu / 2nd grade roads with gravel surfacing		robežkontroles punkti / cross-border points		lielciemi / big villages
	pārējie autoceļi ar melno segumu / other roads with black surfacing		dzelzceļa stacijas ar pasažieru satiksmi / railway stations with passengers traffic		ciemi / villages
	pārējie autoceļi ar melno segumu / other roads with gravel surfacing		dzelzceļa stacijas bez pasažieru satiksmes / railway stations without passengers traffic		Latvijas Republikas robeža / Border of Latvia
	galvenās ielas / main roads				rajonu robežas / district borders
					pašvaldību robežas / municipality borders
					plānošanas reģionu robežas / borders of planning regions

Analizējot valsts robežu šķērsojošo ceļotāju skaitu pa transporta veidiem, var secināt, ka lielākā daļa tūristu izmanto auto, tādēļ autoceļu kvalitāte, autostāvvietu, sabiedrisko teritoriju labiekārtošana ir būtiski tūrisma attīstības elementi.

Nokļūšana Kurzemē no tās galvenajiem un perspektīvajiem ārvalstu tūrisma tirgiem pašreiz vēl ir neērta un atsevišķos gadījumos dārga, nepietiekama ir atsevišķu robežu šķērsošanas vietu caurlaidspēja.

Visas Kurzemes reģiona pilsētas ir savienotas plašā autoceļu tīklā gan viena ar otru, gan ar citiem Latvijas reģioniem. Satiksmi starp šiem reģioniem un arī citām apdzīvotām vietām nodrošina sabiedriskā autotransporta maršruti. Liepāja, Saldus, Ventspils, Kandava kalpo kā tūristu vārtu pilsētas. Kā šķērslis tūrisma attīstībai ir ceļu P 124 starp Irbeni un Kolku grantētais segums un pārējās servisa infrastruktūras trūkums, kas būtiski kavē pieprasīta tūrisma maršruta realizāciju gar jūras piekrasti, kas nākotnē varētu attīstīties par Kurzemes vispopulārāko tūrisma maršrutu.

Kurzemes reģionos ir apmierinošs sabiedriskā autotransporta tīkls. Pašvaldību un privātie uzņēmumi veic pasažieru komercpārvadājumu pakalpojumus. Katrā rajonā darbojas 10-20 degvielas un gāzes uzpildes stacijas. Kuldīgas, Saldus, Kandavas un Talsu pilsētām ir savs apvedceļš, kas dod iespēju novirzīt smagā transporta plūsmas ārpus pilsētas.

Tūristus, kas Kurzemē ierodas, izmantojot autotransportu, neapmierina:

- ceļu segums;
- satiksmes drošība;

- galveno autoceļu (E – ceļu) tehnisko parametru neatbilstība Eiropas automaģistrāļu līguma (AGR) noteiktajām prasībām;
- atsevišķu robežu šķērsošanas vietu nepietiekama caurlaidspēja;
- atpūtas vietu, stāvlaukumu auto karavānām (t.sk. sabiedrisko tualetu) trūkums;
- tehniskās apkopes punktu nepietiekamība;
- informācijas zīmju nepietiekamība;
- atkritumu urnu nepietiekamība.

Velomaršruti

Kurzemē nav lielo reģionālo vai nacionālo velomaršrutu ceļu infrastruktūras, kas savienotu vienu Kurzemes pilsētu ar citu. Nav arī Eurovelo izbūvētu veloceļu. Šobrīd lielākajās Kurzemes pilsētās tiek būvēti tikai vietējas nozīmes veloceļi jeb velobraucēju joslas kopējās pilsētas ielās. Tādas pilsētas ir Liepāja, Kuldīga, Ventspils, u.c.

Dzelzceļa transports Kurzemē galvenokārt orientēts uz kravu pārvadājumiem. Pasažieru pārvadājumu apjoms pa dzelzceļu samazinās.

Kurzemes reģionam nav tiešas dzelzceļa satiksmes ar Centrālo un Rietumeiropu. To zināmā mērā nosaka atšķirīgie sliežu platumi bijušajās sociālistiskajās valstīs.

Lidostas

Pašlaik Kurzemē ir divas starptautiskas lidostas, no kurām pirmā – *Liepāja* - ar atbilstošu navigācijas sistēmu, kas var nodrošināt starptautiskos lidojumus. 2000.gadā pārbūvēts lidostas pasažieru termināls un izveidots Eiropas mazo lidostu standartam atbilstošs infrastruktūras komplekss. Liepājas lidosta apkalpo tikai čārterreisus. Taču lidojumi uz Maskavu pagaidām pārtraukti.

2000.gadā lidostas sertifikātu ieguva arī *Ventspils* lidosta, kurai ir tiesības organizēt starptautiskos lidojumus. Tuvākie lidostas plāni saistīti ar pasažieru termināla izveidi. Kopš 2005.gada ir veikts liels darbu apjoms, lai Ventspils lidosta ieņemtu stabilu vietu Latvijas reģionālo aviopārvadājumu tirgū. Ventspils lidosta ir gatava regulārās aviosatiksmes apkalpošanai. Taču pašlaik regulārie lidojumi no Ventspils lidostas netiek veikti.

[<http://www.transport.lv/?sadala=110>]

Tomēr pašreiz Kurzemes lidojumu īpatsvars ir niecīgs, jo 99% pasažieru gaisa pārvadājumu Latvijā tiek veikti no starptautiskās lidostas *Rīga*.

Jūras pasažieru transports

Iespējas nokļūt Kurzemē ar jūras pasažieru transportu ir nepietiekamas. Kurzemes ostas orientētas uz kravu pārvadājumu apkalpošanu. Pasažieru ostu infrastruktūra *Liepājas* un *Ventspils* ostās ir attīstīta vāji, ostu termināli nav piemēroti lielu pasažieru prāmju un kruīzu kuģu apkalpošanai.

2008. gadā *Liepājas ostā* pārkrauti 4.2 miljoni tonnu kravu. 44% no *Liepājas ostas* kravu apgrozījuma bija beramkravas (galvenokārt labība un labības produkti, koksnes šķelda un kūdra); 22% - lejamkravas, no kurām aptuveni 65% bija naftas produkti. 34% no *Liepājas ostā* pārkrautajām kravām 2008. gadā bija ģenerālkraavas - galvenokārt kokmateriāli un melnie metāli.

Kopš 2008. gada novembra *Liepājas ostā* ir atjaunota prāmju satiksme, nodrošinot regulārus kravas – pasažieru pārvadājumus maršrutā *Liepāja – Trāvēminde – Liepāja*.

Ventspils brīvosta pašlaik apkalpo trīs regulārās kravu un pasažieru prāmju līnijas: *Ventspils – Nīneshamna (Zviedrija)* ar 5 reisiem nedēļā, *Ventspils – Rostoka (Vācija)* ar 4 reisiem nedēļā.

Pēdējo gadu laikā ostā ir notikušas ievērojamas izmaiņas. Ostā ir veikti rekonstrukcijas un modernizācijas darbi, tādēļ ostas transporta infrastruktūras, piestātņu, noliktavu un termināļu sniegtie pakalpojumi atbilst mūsdienu konkurences prasībām, vides aizsardzības un drošības standartiem. Pēc paveiktajiem jūras kanāla un ostas akvatorija padziļināšanas darbiem osta var apkalpot jebkura lieluma kuģus, kādi vien var ienākt Baltijas jūrā.

[<http://www.transport.lv/?sadala=107>]

Mazās ostas

Latvijā ir septiņas mazās ostas, no kurām trīs atrodas Kurzemē - *Mērsraga*, *Pāvilostas*, *Rojas*. To galvenie darbības virzieni ir:

1. Baltijas jūras transports;
2. zvejas kuģu bāzes vieta;

3. jahtu tūrisms.

Mērsraga osta ir pilntiesīgi iekļāvusies Baltijas jūras kravu transporta sistēmā. 1999.gadā tika realizēta ostas modernizācijas programma, kā rezultātā visās šajās ostās var ienākt 120 m gari kuģi ar iegrimi līdz 6m, kravnesību līdz 5000 dwt, I A ledus klasi. Saskaņā ar tirgus izpēti šādi kuģi ar tonnāžu līdz 5000 dwt un augstu ledus klasi šobrīd ir pieprasīti no kravu īpašnieku puses.

Visas mazās ostas vēsturiski ir bijušas un ir arī šobrīd zvejas kuģu bāzes vietas. Mazo ostu teritorijās un to tuvumā atrodošies zivju pārstrādes kombināti nodrošina lielāko Latvijas zivju produktu eksporta daļu. Latvijas zvejnieki un zivju apstrādātāji ir bijuši un būs pazīstami visā pasaulē. Zvejniecībā, zivju apstrādē, kuģu remontā un citos nozarei saistītajos nodarbes veidos ir iesaistīti vairāk kā 50% piekrastes iedzīvotāju. Zvejniecība nav iedomājama bez ostām un otrādi. Zvejniecība nodrošina augstu pievienotās vērtības veidošanas apstrādes procesā.

Pieaugot Latvijas atpazīstamībai Eiropā un vietējo iedzīvotāju dzīves līmenim nozīmīgāku daļu mazo ostu aktivitātēs ieņem jahtu tūrisms. Par to liecina jahtu apmeklējumu skaits Latvijas mazajās ostās, kurš pieaug ģeometriskā progresijā. Jūras tūrisms pakāpeniski varētu ieņemt līdzvērtīgu vietu mazo ostu aktivitātēs, blakus kravu eksportam un zvejniecībai. Par to liecina nelielā kuteru regulārā līnija Pāvilosta - Slite (Gotlandē). Roja ir uzsākusi darbu pie prāmja satiksmes uzsākšanas ar Sāremā salu, kā arī kuteru satiksmes ar Roņu salu.

Mazās ostas šobrīd ieņem stabilu vietu Latvijas ekonomikā un ir izveidojušās par reģionālās ekonomiskās aktivitātes centriem. [<http://www.transport.lv/?sadala=123>]

1.2. Tūrisms un vēsturiskā attīstība

Jau no aizvēsturiskiem laikiem Kurzemi apdzīvoja kurši un līvi. Tagadējās Grobiņas apkaimē 6.-9. gs. bijusi pastāvīga vikingu apmetne *Seeburg*. Senākās rakstītās ziņas par seno Kursu ir atstājis Romas pāvesta legāts Ansgars (801.-865.g.), kas no 831. gada bija Hamburgas virsbīskaps, bet no 845. gada arī Brēmenes bīskaps. Viņa pēcnācējs Rimberts ap 875. gadu sarakstīja kuršu senvēsturei svarīgo darbu "Svētā Ansgara dzīve" (*Vita s. Anskarii*). Tajā vēstīts par zviedru vikingu ķēniņa Olava uzbrukumu kuršu karaļvalsts pilsētai (*urbs regni*) Ezerpilij (*Seeburg*), ko aizstāvējuši 7000 karavīru ("Ezerpils kauja") un Apūlei (*Apulia*), ko aizstāvējuši 15 000 karavīru ("Kauja pie Apūles"). Pēc sakāves kurši apņēmas, tāpat kā agrāk, turpmāk maksāt kunga tiesu (*censum*) zviedru ķēniņam un atzīt sevi par tā pavalstniekiem.

Romas pāvesta Gregora IX vicelegāts Alnas Balduīns 1230.gada 28.decembrī noslēdza līgumu ar kuršu ķēniņu Lamekinu, kas liecināja par kūrijas tā laika nodomu dibināt Kurzemē Svētā Krēsla vasaļvalsti un atbrīvot Lamekinam padotās zemes no pakļautības Dānijas un Zviedrijas karaļvalstīm.

Krusta kari pret kuršiem

1242. gadā Vācu ordeņa Livonijas atzara mestrs Groningas Dīriķis iesauca Dānijas karaļa Igaunijas vasaļus, Tērbatas, Sāmsalas-Vīkas un Rīgas bīskapu karavīrus, kā arī iepriekš pakļauto un kristīto latgaļu un līvu spēkus. Ar apvienoto karaspēku viņš devās no Rīgas gar Kurzemes jūrmalu pret kuršiem, laupīdams un dedzinādams viņu zemi. Kuršu zemes padome nolēma slēgt mieru ar ordeni un atļāva izvietot ordeņa karavīrus Kuldīgā, kas tiek uzskatīts par pilsētas dibināšanas sākumu. Tajā kopā ar vācbraļu garnizonu palika arī daļa kuršu labiešu, bet daži citi kuršu novadi nodrošināja šo mieru ar ķīlniekiem. 1253. gada 4.aprīlī krustnešu karaspēka vadonis Sainas grāfs Eberhards apliecināja, ka pēc Romas pāvesta rīkojuma ar Sāmsalas bīskapa un citu garīdznieku starpniecību viņš ordeņa vārdā Rīgas sanāksmē vienojies ar Kursas bīskapu Heinrihu no Licelburgas par 6 kuršu zemju sadalīšanu, pie kam Vanemas, Ventavas, Bandavas, Cekļa, Duvzares un Piemares zemēs minētais bīskaps saņem vienu, bet ordenis divas trešdaļas, kas izteiktas ar vārdā nosauktiem novadiem un to piederumiem. Vanemanēs 3 ezeri (Kaņģeru, Engures un Usmas), kā arī Liepājas, Durbes un Svētezers palika nedalīti kopīgā lietošanā; upes, kas tek no šiem ezeriem, piederēja attiecīga novada kuršiem, paturot spēkā katra zemes kunga kundzību viņa zemē un tās ūdeņos. Tāpat nedalītas palika Kursas akmens lauztuves; ja vēlāk tiktu atklātas minerālu vai metālu atradnes, tad katrs kungs savā zemē paturētu kalnu regālijas. Neviens kursis nezaudēja savas īpašuma tiesības uz tīrumiem, pļavām, zvejas ūdeņiem, nesvētiem mežiem un bišu kokiem, bet arī bīskaps un ordenis paturēja savas grunts kungu tiesības uz kuršu reālnastām. Kopīgos ūdeņos bīskapa ļaudis deva zivju desmito tiesu bīskapam, bet ordeņa ļaudis ordenim.

- Pēc Livonijas kara 1561. gadā Kurzemes un Zemgales teritorijā tika izveidota Kurzemes un Zemgales hercogiste, kas atradās vasaļatkarībā no Lietuvas dižkunigaitijas, pēc 1569. gada - no Polijas-Lietuvas kopvalsts.
- Pēc Polijas-Lietuvas sadalīšanas 1795. gadā Kurzeme tika pievienota Krievijas impērijai un izveidota Kurzemes guberņa.
- Pēc Kurzemes okupācijas 1812. gada jūlijā uz sešiem mēnešiem tika atjaunota Kurzemes, Zemgales un Piltenes hercogiste.

Kurzeme Hercoga Jēkaba laikos 17. gadsimtā

Kurzemes hercoga Jēkaba laikā par nosacīto rekreācijas pirmsākumiem Kurzemē var saukt hercogu un muižnieku medību izbraukumus. Tomēr par visnopietnākiem ceļojumu pirmsākumiem Kurzemē uzskatāms 17.gs., kad sākās hercoga buru kuģu braucieni no Kuldīgas, Ventpils, vēlāk arī Liepājas ostām uz Vāciju, Franciju, Angliju, Holandi, kā arī uz Kurzemes tālajām kolonijām Āfrikā un Amerikā,- Trīnidadu, Gambiju un Tobago, kur jau 1659.gada kartēs minēts Liepājas līcis, Jēkaba līcis, Jēkaba pils, u.c. latviešu nosaukumi. Par ciešu sadarbību, un hercoga kuģu braucieniem, piemēram, uz Franciju, liecina Francijas karaļa Luija XIV un hercoga Jēkaba parakstīts līgums, kurā franču valodā rakstīts,- *“Kurzemes hercogs apliecinot karalim savu draudzību, vēlas šo draudzību pastiprināt ar tirdzniecības līgumu. Viņa*

majestāte no savas puses šim priekšlikumam piekrīt, un vēloties izrādīt minētajam hercogam savu cienību, ir viņam atļāvis un apstiprinājis brīvu tirdzniecību Francijā ar visādu šķirņu labību un citām precēm un ēdamvielām, kas ražotas hercoga valstī, kā arī atļāvis pārvadāt šīs preces ar saviem kuģiem Karalistes ostās un mazostās, kā piemēram, Bordo, Bruažā, un to apkārtnēs pēc paša ieskatiem.”

Kurzeme 19. gadsimtā

1830. gados Latvijā iesākās bagātāko pilsoņu jūrmalas prieki. Tvaikoņu satiksme ar Rīgu un Dubultiem ievadīja tur kūrorta dzīvi. Arī Baldonē, Juglas ezera apkārtnē un Ķīšezera krastā apmetās turīgākie ļaudis. Satiksmes attīstība 1870. gados, iespēja ar vilcienu ātri sasniegt tālas vietas, Omnibusi, tvaikonīši un tramvaji pārveidoja visu mežu joslu līdz jūrmalai, Bierīņiem, Babītei, Bišumuižai, Ķengaragam, Juglai un Ķīšezeram par vienu vienīgu zaļumvietu, kur no pavasara līdz pat vēlam rudenim pulcējās ļaudis, kuriem pilsēta pat pēc vaļņu nojaukšanas nelikās vairs par patīkamu izpriecās vietu.

1841. gadā Tomas Kuks (Thomas Cook) Lielbritānijā bija pirmais ceļojumu aģents, kurš izmantoja izdevīgumu no dzelzceļa organizējot pirmo vilciena ekskursiju, un kompleksie tūrisma pakalpojumi drīz palika populāri. Tikai 19.gs. otrajā pusē, kad attīstoties rūpniecībai, transporta sakariem uz sauszemes un pieaugot sabiedrības vidējā slāņa brīvājam laikam, sākās aktīva ceļošana un tūrisma nozares sistemātiska attīstība. Apceļošana notika vispirms pa savas valsts reģioniem un tad arī pa Eiropu. 19.-20.gs. mijā tūrisms kļuva arvien masveidīgāks. Tajā laikā Vācijā parādījās “kājām ceļotāju kustība”, kas 20.-30.gados izplatījās citās Eiropas valstīs, tai skaitā arī Latvijā. Šo kustību savā ziņā var uzskatīt par ekotūrisma pirmsākumiem Latvijā.

Kurzeme 20. gadsimta pirmajā pusē, Latvijas brīvvalsts laikā

Pieaugot vēlmei ceļot, radās nepieciešamība ceļotājiem organizēties tūristu kopās. Tā 20.gados Rīgā nodibinājās īpašas organizācijas - Latvijas tūristu biedrība (dib. 1924), Pirmā Latvijas tūristu biedrība, Latvijas centrālā tūristu biedrība un Rīgas starptautiskā ekskursiju biedrība. Šādas biedrības saveidojās arī ārpus galvaspilsētas. 1926.gadā Latvijas tūristu biedrība organizēja pirmās ekskursijas pa Rīgu un tās muzejiem, bet 1927. gadā tā jau vadīja ārzemnieku ekskursijas pa Rīgu. Palielinājās arī biedrības budžets. 1927.gadā tas bija Ls 6000, bet 1931.gadā – jau Ls 10 000.

1931.gadā biedrība K.Vanaga redakcijā sāka izdot pirmo speciālo tūrisma izdevumu Latvijā – žurnālu „Tūrists”. Ceļojuma aprakstus pirmās Latvijas brīvvalsts laikā veidojuši arī brāļi Kaudzītes – *Balsij* un Kopotos rakstos *Vijās*. A. Pumpurs sarakstījis ceļojuma aprakstu – No Daugavas līdz Donavai.

Latvijas pirmās brīvvalsts laikā tūrisma lomu var raksturot arī ar tā laika tūristu ceļojuma definēšanu: “Ceļojums,- vairāk vai mazāk ilgstoša brīvprātīga dzīvesvietas maiņa, kas lielāko tiesu saistīta ar tieksmi pēc materiāliem vai garīgiem ieguvumiem.”

20.gs. 20-30 gados tūrisma akcents Latvijā bija Rīga un Rīgas jūrmala, Sigulda, Kurzemes Šveice, Liepāja, Nīca, Kandava, Kuldīga, Jelgava(hercogu kapenes). Mazāk tolaik apmeklēja Slīteres bāku, u.c. Kurzemes vietas. Līdz tam Kurzemes piekrastē minēti atpalikuši zvejnieku ciemi ar sliktiem smilšu ceļiem.

Šai laikā Latvijā tikai dibinājās pirmie tūristu un atpūtnieku nami un veidojās pirmās ceļotāju kustības. Visā valstī bija izplatīts plaši pazīstams sauklis „Apcēlo dzimto zemi”, iespiežot Latvijas karti un attēlojot tajā zīmējumu veidā Latvijas interesantākos apskates objektus.

Žurnālā *Atpūta* lasāms: „1930.g. Latvju rakstnieku un žurnālistu arodbiedrības īpašumā Siguldā, beidzot nolēma iekārtot **pirmo ekskursantu namu Latvijā**. Ar to ir pakalpots plašākām aprindām, sevišķi skolu jaunatnei, kurai ierodoties pulciņos Siguldā, līdz šim nebija kur apstāties un par lētu maksu pārnakšņot. Jau pirms ekskursantu nama izbūves arodbiedrība bija spiesta ierādīt naksmītni daudzām ekskursantu grupām, kas bija laimīgas, ja varēja atrast sev naktsguļu kaut vai uz staļļaugšas, uz kailas grīdas un pažobelēs.”

XX gs. sākuma periodikas izdevumos varam atrast arī liecības par tā laika kūrortu vēsturi Latvijā, kam pirmās Latvijas brīvvalsts laikā bijusi liela nozīme tautsaimniecībā, jo tie veicināja ārzemju naudas ieplūšanu. Toreiz Latviju ar savu dabisko dziedniecības līdzekļu bagātību pat dēvēja par **Ziemeļu kūrortu zemi**, jo Latvijā bija veselīgs klimats, skaisti priežu meži, lēti un labi uztura līdzekļi, dažādi minerālūdeņi un dūņas, labas pludmales pie Rīgas jūras līča un Liepājas, bet Latvijas kūrortu nozīmi mazina labierīcību trūkums un vāja reklāma.

Latvijas galvenie **tūristu kūrorti līdz 1934.gadam** bija: Ķemeri,- pirmklasīgs sērūdens, dūņu, jūras un minerālūdeņu kūrorts; Baldone, sērūdens, dūņu un gaisa kūrorts; Kandava,- sērūdens un

dūņu kūrorts: Liepāja,- jūras peldvieta, dūņu kūrorts, dziedina kaulu tuberkulozi; Sigulda,- atpūtas vieta, dzelzs ūdeņu kūrorts, Siguldas tuvumā Zušos,- dūņu kūrorts un sēravots; Bārbele,- sērūdens kūrorts; Poguļanka,- gaisa un ūdens kūrorts; Cēsu, Ogres, Krimuldas apkārtnē ir atpūtas vietas ar labu klimatu; Krimuldā,- kaulu tuberkulozes dziedinātava; Vaiņode,- Kalnamuiža sanatorijas; Valmiera pēc sava minerālūdens īpašībām varētu būt otra Kisinga, ja vien iekārtotu labu kūrortu.

Kā redzams no iepriekšminētā uzskaitījuma, četri kūrorti,- **Ķemeri, Kandava, Liepāja, Vaiņode,- Kalnumuiža** atrodas **Kurzemes reģionā**. Tolaik Latvijā speciāli kūrortiem tika izdotas „Kūrortu ziņas”, - ilustrēts sludinājumu nedēļas laikraksts kūrortu propagandai Rīgā kopš 1933.gada.

Kurzeme 20. gadsimtā

- Kopš 1918. gada 18. novembra Kurzeme veido daļu no Latvijas Republikas, ko 1940.-1991. bija anektējusi PSRS. Ļoti smagi Kurzeme cieta abos pasaules karos. 2. pasaules karā ilgstoša kara darbība notika tās ziemeļu un rietumu daļā, sk. - “Kurzemes katls” jeb ”Kurzemes cietoksnis” (1944.-1945).

Militārais mantojums Kurzemē 20.gs.

Pāri Latvijai 20. gs. vēlušies divi pasaules kari un palikušas daudzas šā laika traģiskās vēstures liecības. Ir apskatāmi gan atjaunoti ierakumi un īsti tanki, gan karavīru kapi un koncentrācijas nometnes piemiņas vieta.

II pasaules kara liecības

1944. un 1945. gadā niknas kaujas norisinājās Kurzemē. Latviešu leģionāri vācu armijas rindās šeit cīnījās pret Sarkano armiju, bieži vien arī paši pret saviem tautiešiem. Daudzi vācu pusē karoja piespiedu kārtā, jo dezertēšanas gadījumā vācieši izrēķinātos ar tuviniekiem, daudzi arī, nevēloties pieļaut vienreiz jau piedzīvotā boļševiku Baigā gada atkārtošanos.

1945. gada 8. maijā Plāņu muižā, trīs kilometrus no Zantes, leģiona un Sarkanās armijas latviešu strēlnieku komandieri parakstīja kapitulācijas aktu. Vienas no pēdējām Otrā pasaules kara zalvēm nodārdēja šeit, starp Saldu un Kandavu, 1945. gada 7. maijā. Latviešu leģionāri nolika ieročus (vai aizgāja mežā), un tikai tad Sarkanā armija varēja uzskatīt sevi par uzvarētāju.

Tagad Zantes pagastā uz bijušās frontes līnijas iekārtots unikālais Kurzemes cietokšņa muzejs, tas ir pilnībā privāts, radīts ar saimnieka Ilgvara Bruča spēkiem. Kopš 2008. gada muzejs iekļauts Eiropas kultūras mantojuma sarakstā. Brucis kara un arī citas vēstures liecības ir vācis kopš bērnības. Te ir atjaunota kara laika tranšeja un virsnieku bunkurs, kur vasarās tūristi var pat pārnakšņot. Muzeja standos izlikti abu pasaules karu durkļi, šautenes, pistoles, virsnieku trauki, visam atrasts pareizais nosaukums. Katrai armijai iekārtota sava istaba, gan vāciešiem, gan Sarkanarmijai, gan leģionāriem, gan arī mūsdienu Latvijas kareivjiem. Viss ir īsts, nekādu butaforiju.

Muzeja lauka ekspozīcijā ir gan tanks „IS – Josifs Staļins”, gan lielgabals. Vērtīgs atradums ir Kurzemē notriektas Sarkanās armijas lidmašīnas IL-2 atliekas. Tajā atrastas lidotāja un strēlnieka mirstīgās atliekas, kas nu apbedītas.

Iespaidīgas militārās vēstures liecības skatāmas Liepājas Karostā, kur kara flotes bāzi uzbūvēja jau cariskās Krievijas laikā 19. un 20. gadsimta mijā. Arī padomju laikā šeit atradās galvenā PSRS Baltijas kara flotes bāze. Liepājas Karostā var izbaudīt arī dzīvo vēsturi – Karostas cietumā ierīkots muzejs, kur piedāvā, piemēram, 24 stundas iejusties padomju karavīra ādā.

[<http://www.latvia.travel/lv/i-un-ii-pasaules-kara-mantojums>]

Tūrisms Kurzemē padomju laikos 1945-1991

Par tūrismu Padomju laikos viens no tā laika tūrisma autoriem P.Rumans 1959.gadā rakstīja: „Tūrisms mūsu zemē ir viens no visplašāk izplatītākajiem sporta veidiem. Ar katru gadu pieaug tūrisma sekciju skaits uzņēmumos, iestādēs un skolās. Izmantojot atvaļinājumus, padomju tūristu grupas dodas pārgājienos ne tikai pa savu rajonu, apgabalu, republiku, bet uzņemas arī tālākus ceļojumus pa citām padomju republikām. Tūrisms kā sporta veids stiprina veselību un norūda cilvēku fiziski, kā arī paplašina viņa zināšanas.

Tūrisma situāciju padomju Latvijā ļoti labi var raksturot arī ar definīciju vārdam „tūrisms” tālaika Latvijas PSR mazajā enciklopēdijā:

„**Tūrisms** – (fr.tourisme – ceļojums) – **aktīvas atpūtas un sporta veids**. Izšķir atpūtas un ekskursiju tūrismu. (ceļošana pa noteiktu maršrutu, lai iepazītos ar kādu apvidu vai valsti) un

sporta tūrisma (ceļošana, izmantojot aktīvās pārvietošanās veidus,- kājām, laivās, ar plostiem, slēpēm, velosipēdiem, u.c.). Sporta tūrisma iedala kājnieku, ūdens, kalnu, automoto, slēpotāju tūrisma, velotūrisma, u.c. PSRS kopš 1949.gada iekļauts vissavienības vienvēida sporta klasifikācijā.

Turpat enciklopēdijā tālāk aprakstīts, kā tika definēts un pārvaldīts tūrisms Latvijā un rajonos, - arī Kurzemē, t.i.- tolaik esošajā Latvijas PSR 1946.gadā nodibināja Latvijas Republikas Tūrisma un ekskursiju pārvaldi (LRAP pakļautībā) un 1954.gadā – tūrisma sekcija pie LPSR fiz. kultūras un sporta komitejas. Kopš 1962.gada tūrisma attīstību republikā vadīja Latvijas Republikas tūrisma un ekskursiju padome, kuras vadībā darbojas vairākas sabiedriskas komisijas un sekcijas. Plānu un ekspluatācijas, maršrutu un kvalifikācijas, autostopa, kadru un atestācijas, tūrisma veidu (kalnu, ūdens, kājnieku-slēpotāju, automoto) u.c.

1969. gadā LPSR ar tūrisma nodarbojās 120 645 cilvēki, t.sk. 6 PSRS sporta meistari (Z. Bejamikonjana, H. Buls, A. Plastiņins, I. Rauziņa, V. Reinika, E. Zablovskis), 14 meistarkandidāti un apmēram 60 I sporta klases tūristi.

1953.gadā notika pirmās republikas mēroga **tūrisma sacensības** – republikas pirmā tūrisma masu stafete. Kopš 1954.gada ik gadus rīkoja republikas tūristu salidojumus, kopš 1956.gada – republikas skolu jauno tūristu salidojumus un kopš 1957.gada – Baltijas republiku salidojumus.

1963.gadā Latvijas republikā noorganizēja **autostopa sistēmu**, t.i. tūristu pārvadāšana, izmantojot gadījuma automašīnas; tūrisma sekcijas izsniedz saviem biedriem autostopa tūristu grāmatiņas, par braukšanu tūristi norēķinās ar taloniem, ko varēja iegādāties pilsētu (rajonu) tūristu klubos.

Tūristu ekskursijas apkalpoja **ceļojumu un ekskursiju biroji**. LPSR pirmā šāda tipa iestāde nodibināta 1961.gadā. 1969.gadā darbojās Rīgas, Jūrmalas, Daugavpils un Liepājas ekskursiju biroji. Izdoti ceļveži par dažādiem tūristu maršrutiem.

Tūrisma pasākumiem nepieciešamo **inventāru** iedzīvotāji varēja īrēt tūrisma inventāra nomātavās katrā pilsētā, kas darbojās pie tūristu klubiem un fizikultūras kolektīvu tūrisma sekcijām, un tūristu bāzēs.

Ārzemju tūristu braucienus PSRS teritorijā, kā arī padomju pilsoņu tūrisma braucienus uz ārzemēm organizēja un apkalpoja Vissavienības AS „Intūrists”. Ārzemju tūrisma plašākai attīstīšanai republikā 1966.gadā nodibināja LPSR MP Ārzemju tūrisma pārvaldi.

Tūristu bāzes bija celtņu kompleksi, ko izmantoja tūristu apkalpošanai. Tajās izveidoja metodiskos kabinetus, kur varēja saņemt kvalificētu instruktoru konsultācijas par maršrutiem, ko apkalpo attiecīgā tūrisma bāze. Bāzes iekārtotas tūristu atpūtai starp pārgājieniem (to skaitā lasītavas, kultūras paviljoni, dušas, ēdnīcas, u.c.). Bāzēs varēja dabūt pārgājieniem nepieciešamo tūrisma inventāru un pārtikas produktus. Pastāvēja visa gada un sezonas (vasaras vai ziemas) tūrisma bāzes.

Pirmā tūrisma bāze LPSR atvērta 1948.gadā Rīgā (ar 100 vietām). 1969.gadā LPSR bija 3 visa gada tūrisma bāzes – Siguldas (200 vietu ziemā, 400 – vasarā), Vaivaru (100, 150), Rīgas (280), un 2 vasaras sezonas tūrisma bāzes – Strēlnieku (200) un **Kandavas** (200). Tiek celtas Cēsu, Ezernieku (250, 270) un Sauleskalna (250, 320) tūrisma bāzes. Projektēja **Kuldīgas**, Gaiziņa, Rēzeknes tūrisma bāzes.

Republikā 1969.gadā bija 31 pilsētas (rajonu) tūrisma klubs, kas darbojās sabiedriskā kārtā. To darbu vadīja kluba valde, ko pilsētas (rajona) tūristu konferencē ievēlēja uz 2 gadiem. Tūristu kluba nosaukumu piešķīra arī fizikultūras kolektīvu tūrisma sekcijām, kas veica sevišķi lielu darbu tūrisma attīstībā.

Padomju laikā vairums Kurzemes apmeklētāju nāca no padomju republikām un lielo tiesu sava atvaļinājuma pavadīja Rīgas/Jūrmalas rajonos, daļa tūrisma bāzēs Kandavā, Kuldīgā u.c. Citiem ārzemju viesiem pieeja tādiem apgabaliem kā Kurzeme bija ierobežota.

Kurzemē, - Kolka, Roja, Ventpils rajona un Liepājas rajona piekraste bija slēgta zona. Braucot no Rīgas, Lepstē, (pirms Mērsraga, Tukuma un Talsu rajona robežām), bija šlakbaums un iekšā varēja tikt, tikai, ja bija pases pieraksts, tāpēc autobusa biļeti vienmēr pārdeva līdz Lepstei.

Olafs Gūtmanis, dzimis liepājnieks, kurš padomju laikos daudz apceļojis Lejaskurzemi, par jūras piekrasti no Papes līdz Nīdai raksta: - „Kā tolaik bija noteikts, pieteicos robežsargu apsardzes štābā un pēc garas izprašņāšanas kādēļ? un kāpēc? (biju žurnālists) atļāva iet pa

zemesceļu starp purvu un jūru piekodu, lai neiedomājos nokāpt liedagā, kur patruļa varot šaut arī bez brīdinājuma, jo tiek pārkāpta PSRS robeža – jūrmalā noecētās zemes strēmele.”

Šie citāti spilgti raksturo tūrisma situāciju padomju laikos Kurzemē. Padomju armijas klātbūtne Kurzemē, analizējot situāciju šodien, gan ierobežojusi tūrisma attīstību Kurzemē tolaik, gan arī vienlaicīgi pasargājusi piejūras teritorijas no visa veida apbūves un industrializācijas, paverot jaunas iespējas mūsdienu tūrismam. Ņemot vērā faktu, ka tieši mazapdzīvotā Kurzemes jūrmala ir viens no visvērtīgākajiem Kurzemes tūrisma resursiem, Kurzemei ir nedalītas iespējas konkurēt ar kaimiņvalstīm un pat valstīm Baltijas jūras reģionā.

Tūrisms Kurzemē 1991-2011

Kanādas bij.tūrisma ministrs K.Bleks(K.Black), apsekojot Kurzemi 1991.gadā teica: „Tūrisms Kurzemes apgabalā ir vēl bērns autiņos. Tam par iemeslu ir dažādi faktori. Lielu apgabali Baltijas jūras piekrastē no Liepājas līdz Kolkai padomju laikā nebija pieejami ne Latvijas iedzīvotājiem, ne ārzemju viesiem. Šodien šie rajoni vēl arvien ir stipri neattīstīti. Sekas ir izaicinājums un iespēja. Izaicinājums tādēļ, ka Kurzemē trūkst nepieciešamo vietu kur apmesties, kur paēst, ko redzēt un darīt.”

Pēc Latvijas neatkarības iegūšanas, tūrisma situācija Kurzemē un Latvijā kopumā pilnībā izmainījās no visiem aspektiem, ne tikai nomainoties valsts iekārtām un radot pavisam jaunu unikālu situāciju, kurā vietējiem iedzīvotājiem ne tikai vajadzēja nedabiskā ātrumā pārorientēties no padomju sociālisma ekonomikas uz tirgus ekonomiku, bet arī lieliem lēcieniem domāt kā lielā masveida tūristu pieplūduma vietā atrast jaunus tūristus Eiropā. Līdz Latvijas integrācijai Eiropas Savienībā Latvijas tūrisma balance bija negatīva, t.i. latviešu ceļojumu skaits uz ārzemēm pārsniedza ārzemju tūristu ceļojumu skaitu uz Latviju.

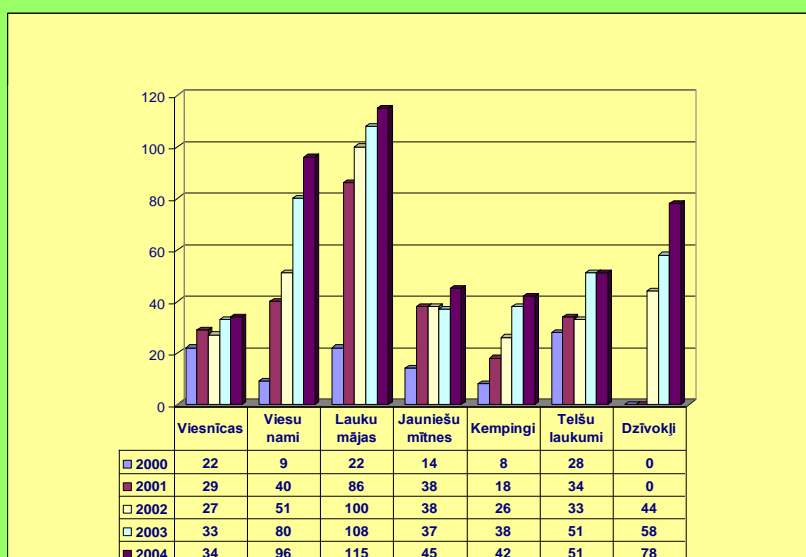
Pēc 1993.gada Padomju armija evakuēja vienu pēc otras savas bijušās armijas militārās bāzes no Kurzemes, sākot no Liepājas un beidzot ar Skrundu un teritorijas, kas bija slēgtas turpat gandrīz pusi gadsimta, nu tapa pieejamas visiem un ikvienam,- gan vietējiem iedzīvotājiem, gan ārzemju tūristiem, kas pavēra nebijušas iespējas.

Sākās privatizācijas „vilnis” un turīgākie mēģināja privatizēt visas iespējamās Kurzemes jūrmalas vērtīgākās piekrastes zemes un īpašumus. Pamazām vietējie tūristi sāka virzīties uz

jūrmalu gan ceļojumu nolūkos, gan vasarās vienkārši peldoties un pavadot brīvo laiku pie jūras. Līdz ar pieaugošo cilvēku skaita pieplūdumu Kurzemes jūrmalai tur 90-to gadu sākumā pamazām sāka veidoties arī pirmie Latvijas neatkarības laika tūrisma uzņēmumi,- lauku tūrisma mājas, u.c.

Ar katru gadu pieaugot pieprasījumam, auga piedāvājums. No 2000.gada, kad KTA sākusi reģistrēt tūrisma naktsmītnes Kurzemē, to skaits no 103 tūrisma naktsmītnēm 2000.gadā ir četrkārtšojies līdz 461 tūristu mītnei 2004.gadā (sk.att.).

Naktsmītnu veidi Kurzemē 2000.-2004.gadam

Līdz 2004.gadam ir neapmierinošs augstu standartu kempingu un telšu laukumu piedāvājums. Eiropas standartiem atbilst tikai daži kempingi Kurzemē, piem. – Piejūras kempings Ventspilī, kur pieejamas labas dušas, tualetes un citas elementāras komforta prasības XXI.gs. tūristam. Kurzemē vēl joprojām trūkst arī jauniešu viesnīcas Eiropas standartu izpratnē. Visbiežāk tas saistīts ar līdzekļu trūkumu, kas jāiegulda viesnīcu pārbūvei vai celtniecībai no jauna. Kurzemes tūrisma uzņēmēju liela daļa ir saistīti ar uzņēmējdarbību laukos, kuri pārbūvē vai pielāgo savas lauku mājas lauku tūrisma prasībām. Kopš 1995.gadā uzrakstītā K.Bleka pētījuma par tūrisma Kurzemē, kurā viņš atzīmēja, ka būtu vēlams Kurzemes muižas un pilis pārveidot par romantiskām lauku viesnīcām vai „dzīvajiem muzejiem”,- nekas nav būtiski mainījies. Tās

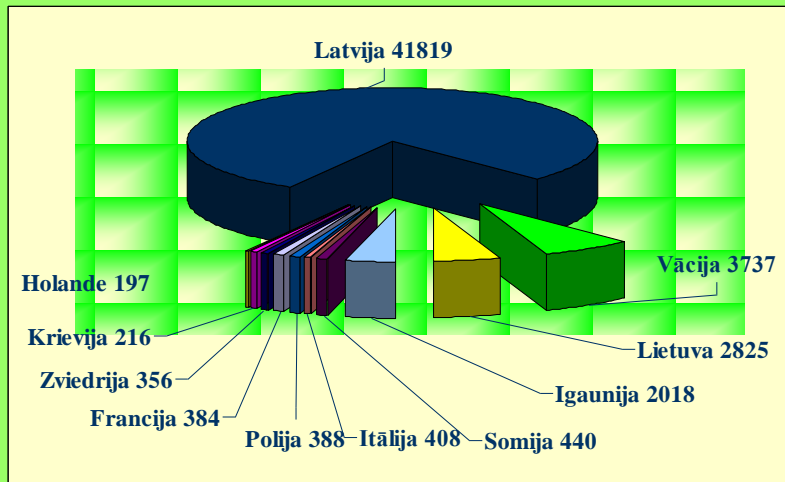
pašas muižas un pilis, kuras jau bija pielāgotas tūrismam, joprojām nodarbojas ar tūrismu, savukārt neviena jauna muiža vai pils klāt nav nākusi. Iespējams, tas izskaidrojams ar to, ka Latvijas uzņēmējiem, kuri varētu senās būves restaurēt, tās nav īpašumā vai tiem nav vēlmes to darīt un pašvaldības, kuru īpašumā tās atrodas šobrīd, ir par nabadzīgām, lai restaurācijai ieguldītu miljonus.

Uz 2005.gada beigām tūristu naktsmītņu skaits gada laikā palielinājās par 62 naktsmītnēm, sasniedzot 510 naktsmītnes. Gada laikā klāt nākušas 4 jaunas viesnīcas, 2 jauniešu mītnes, 12 lauku tūrisma mājas, 23 viesu nami, 7 kempingi un 5 dzīvokļi. Lielākā naktsmītņu daļa izvietojusies piejūras rajonos,- Liepājas, Ventspils, Talsu, Tukuma teritorijās, ko veicina vietējo un daļēji ārvalstu tūristu lielā interese par brīvdienām pie jūras.

Kurzeme ir interesants tūrisma galamērķis arī citiem Latvijas reģionu iedzīvotājiem. Joprojām vietējie tūristi ir lielākā daļa Kurzemes apmeklētāju, tomēr to īpatsvars, kā apliecina KTA statistika, katru gadu samazinās pret pieaugošo ārzemju tūristu skaita īpatsvaru Kurzemē, sevišķi Liepājas un Ventspils apkārtnē.

Kurzemes tūristu lielākā daļa pēc Kurzemes TIC uzskaites (~76%) ir latvieši no Rīgas, Rīgas rajona un citiem Latvijas reģioniem. Ap ~24% ir ārzemnieki, no kuriem visu laiku lielākā daļa ir vācieši, lietuvieši un igauņi.

Kurzemes TIC 2004.gadā apkalpoto tūristu sadalījums pa valstīm

Galvenokārt tūrisma attīstību Kurzemē veicinājuši 90-to gadu sākumā un vidū pašvaldību izveidotie tūrisma informācijas centri (TIC) Kurzemes rajonu centru pilsētās. Tieši TIC vadītāju un darbinieku enerģiskā un entuziastiskā darbība ir attīstījusi tūrismu Kurzemē tanī attīstības stadijā, kurā tas ir šobrīd. Pirmie Kurzemē izveidojās sekojoši TIC sekojošā secībā,- Tukuma TIC (1994), Lejaskurzemes TIB (Liepājas TIC)(1995), Kuldīgas TIC (1995), Talsu TIC (1996), Ventspils TIC (1997), Saldus TIC (1997).

Deviņdesmito gadu sākumā iepriekšminēto TIC vadītāji kopā ar Zemgales atsevišķu TIC vadītājiem izveidoja Kurzemes-Zemgales tūrisma padomi, kuru dibināja ar mērķi – kopīgi virzīt tirgū Kurzemes un Zemgales reģionus kā tūrisma galamērķus. Vienlaicīgi šai organizācijai bija papildus mērķi,- kopīgi īstenot tūrisma projektus, kurus 90-tajos gados varēja iesniegt programmās PHARE, u.c.

Vēlāk, kad tūrisma uzņēmumu un līdz ar to arī biedru skaits gan Kurzemē, gan Zemgalē pieauga, abiem reģioniem kļuva arvien grūtāk virzīt tirgū divus Latvijas reģionus, īpaši tāpēc, ka sākās cīņa par savu vietu katram Latvijas reģionam atsevišķi. Īpaši aktīvi 90-to gadu beigās darbojās Vidzemes tūrisma asociācija, kura starp reģioniem tolaik izvirzījās kā līderis, jo

izdevās īstenot vairākus apjomīgus starptautiskus tūrisma projektus, no kuriem viens paredzēja arī pašas reģionālās tūrisma asociācijas institucionālo stiprināšanu.

Oficiālā Kurzeme, kas tolaik bija raksturīga ar savām Latvijai neraksturīgi straujajām pilsētu attīstības tendencēm, vēlējās būt līdzvērtīga Vidzemei tūrisma jomā, tāpēc 2001.gada jūlijā, sanākot kopā sešu rajonu centru pilsētu TIC vadītājiem (Tukuma, Liepājas, Ventspils, Kuldīgas, Talsu, Saldus) tika dibināta Kurzemes tūrisma asociācija ar galveno mērķi virzīt Kurzemi kā tūrisma galamērķi vietējā un starptautiskajā tirgū, apvienojot visus iespējamus tūrisma „spēlētājus” Kurzemē, t.i. TIC, pašvaldības, tūrisma uzņēmumus, sabiedriskās organizācijas, u.c.

Tūrisma infrastruktūra Kurzemē pagaidām ir nepietiekama. Neskatoties uz nepietiekamo finansējumu kultūrvēsturisko objektu restaurācijai un to piemērošanai tūrisma vajadzībām jau patreiz ir novērojama liela interese par tādiem objektiem kā Ventspils radio astronomijas centrs Irbenē (Lielākā paraboliskā antena Ziemeļeiropā), Livonijas ordeņa pils Ventspilī (vecākā pilnā būvapjomā saglabājusies viduslaiku pils Latvijā), Baltijas jūras stāvkrasti Jūrkalnē (unikāls dabas veidojums), Ventas rumba Kuldīgā (platākais ūdenskritums Eiropā), Trīsvienības baznīca Liepājā (vienas no lielākajām mehāniskajām ērgelēm pasaulē) u.c.

Lielākā Kurzemes tūrisma produkta piedāvājuma daļa koncentrējas Baltijas jūras piekrastē, un Rīgas jūras līča piekrastē, kas piedāvā atpūtu pie ūdeņiem, brīvdienas un nedēļas nogales izbraucienus pa jūru, jahtas, dabas parkus, iepazīšanos ar pilsētām, muzejiem, zvejniekciemiem, kā arī Kuldīgas - Abavas ielejas teritorijā, kur vairāk koncentrēts aktīvās atpūtas un piedzīvojumu tūrisma piedāvājums.

Pilnīgi jauns ir izvērties pieprasījums pēc padomju laika militārā mantojuma. Pēc Kurzemes tūrisma asociācijas datiem, viens no vispieprasītākajiem muzejiem 2004.gada laikā ir Kurzemes kara muzejs, kurā aplūkojami eksponāti no II pasaules kara vai padomju armijas ekipējums. Tāpat tūristus sajūsmina padomju armijas atstātās raķešu bāzes u.c. tehnikas mantojums. Arvien populārāk Kurzemē sāk palikt organizēt mazās konferences un seminārus.

Populārs ir pieprasījums pēc tūrisma produktiem, kas saistīti ar kultūrvēsturisko mantojumu, piemēram, viduslaiku banketi Jaunpils pilī vai padomju šarma šovs Kuldīgā, Liepājas Karostas cietuma šovs, senās cīņas Ventspils pilī, u.c.

Ventspils ar tās daudzveidīgo tūrisma produktu apzinātas un mērķtiecīgas tūrisma politikas rezultātā no visām Kurzemes pilsētām 2001.-2004.gadu laikā izveidojusies neapšaubāmi par Kurzemes tūrisma galamērķi Nr.1, ko pierāda Kurzemes tūrisma asociācijas statistika un tūristu anketēšana. Uz Ventspili, atbilstoši tūristu skaita uzskaitījumam Kurzemes tūristu apskates objektos, pēdējo gadu laikā virzās galvenā tūristu plūsma no Rīgas uz Kurzemi. Ventspils pilsētā 2005.gadā, atbilstoši Ventspils TIC datiem, reģistrētas 61 naktsmītne (sk.tab.).

tab. Naktsmītņu attīstība Ventspils pilsētā 2000-2005

Veids	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	Naktsm. skaits	Viedu skaits	Naktsm. skaits	Viedu skaits	Naktsm. skaits	Viedu skaits	Naktsm. skaits	Viedu skaits	Naktsm. skaits	Viedu skaits	Naktsm. skaits	Viedu skaits
Viesnīcas	3	286	4	346	5	489	6	629	6	572	6	586
Viesu nami	1	27	3	50	5	50	11	124	23	230	26	240
Hosteji	1	50	3	104	3	104	3	330	3	346	3	386
Kempingi	0	0	1	64	1	114	1	114	1	134	1	154
Dzīvokļi	0	0	0	0	11	47	18	87	28	122	25	111
Kopā	5	363	11	564	25	804	39	1284	61	1405	61	1477

Arī nakšņojošo ārzemju tūristu statistika uzrāda, ka visvairāk ārzemnieku nāk no tām valstīm, kuros KTA un Ventspils TIC veic mārketinga aktivitātes un regulāri pēdējos gados izplata tūrisma informatīvos materiālus attiecīgās valsts valodā. Pirmo trijnieku ārzemnieku vidū sastāda lietuvieši, igauņi, vācieši un pēc tam seko somi, zviedri, u.c. Ventspils tūrisma organizatori sagaida īpašu pieaugumu turpmākajos gados sagaida no Igaunijas un Skandināvijas valstīm sakarā ar jauno prāmju līniju uz Saaremaa.

Lai noskaidrotu, kuri ir apmeklētākie tūristu objekti Kurzemē, Kurzemes tūrisma asociācija reģistrē datus no muzejiem un tūristu apskates objektiem. Kurzemē 2004.g. apmeklētākie 10 objekti bija sekojoši:

- Ventas rumba Kuldīgā	~250 000
- Ventspils zilā karoga pludmale	~200 000
- Zviedru cepure	70 228
- Kolkas rags	70 000
- Kuldīgas pilsētas svētki	63 000
- Ekskursiju kuģītis „Hercogs Jēkabs”	57 751
- Ventspils pilsētas svētki	56 800
- Olimpiskais centrs „Ventspils”	55 000
- Piejūras Brīvdabas muzejs, mazzbānītis	53 502
- Ventspils Livonijas ordeņa pils	45 000

Iepriekšminētā tūristu statistika ir atkarīga no tās izcelsmes avota. Kā redzams, muzeji, kur ir reģistrētas ieejas biļetes, uzskaitījumu veic ļoti precīzi un šie dati izmantojami tālāk. Ventas rumbas un Ventspils zilā karoga pludmales apmeklētājus uzskaita veicot aprēķinu pēc pārdoto autostāvvietu skaita un/vai policijas apsekojumiem. Par autostāvvietas skaitu īpašniece pieņēmusi aprēķinu, ka vieglajā automašīnā vidēji bijuši 3 viesi, bet autobusā 40. Līdz ar to diviem objektiem uzskaitījums ir aptuvens.

Šobrīd atbilstoši faktiem, vēsturiskā tūrisma attīstība ir mainījusies un Kurzeme ir priekšā citiem Latvijas reģioniem tūrisma attīstības un atpazīstamības rādītājos. To apliecina tikai daži piemēri,- Kurzemes tūrisma asociācija šobrīd ir vienīgā Latvijas reģionu tūrisma organizācija, kura piedalās ne tikai Latvijas tūrisma gadatirgū *Balttour* kopš 90-to gadu vidus, bet arī regulāri 7 ārzemju gadatirgos, t.i.- Lietuva, Igaunija, Krievija, Somija, Zviedrija, Vācija, Nīderlande. Kurzemes tūrisma informatīvie materiāli tiek iespiesti 8 valodās, pie kam Nīderlandes tirgū

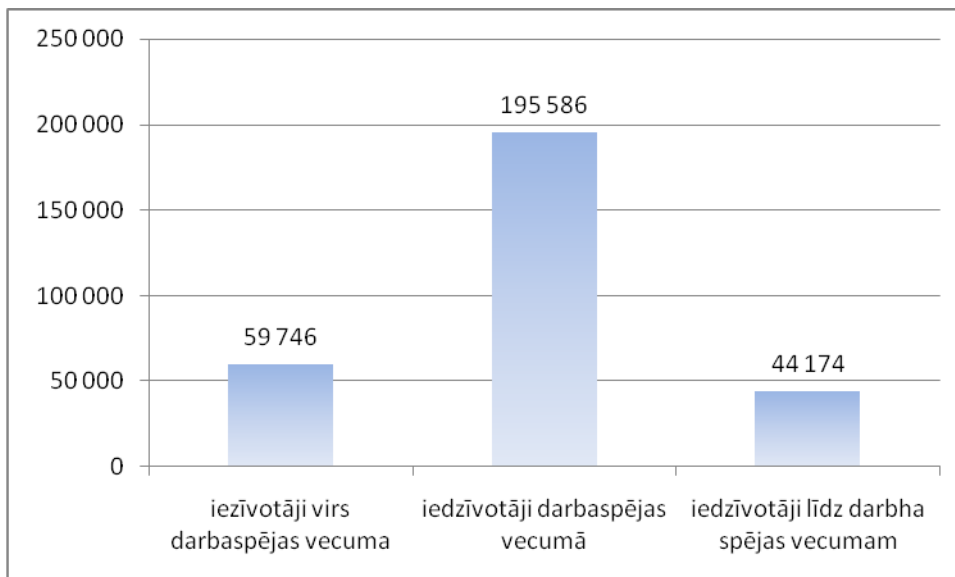
Kurzemes tūrisma informatīvie materiāli bija vienīgie Latvijas standā, kas bija holandiešu valodā.

1.3. Iedzīvotāji un ekonomikas attīstības tendences

Atbilstoši 2000. gada tautas skaitīšanas rezultātiem Kurzemes reģionā 2000. gadā dzīvoja 321,7 tūkst., 13,5 % no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Laika posmā no 1996. gada līdz 2000. gada sākumam iedzīvotāju skaits reģionā samazinājies par 13 tūkstošiem.

Atbilstoši 2000. gada tautas skaitīšanas rezultātiem, Kurzemes reģionā iedzīvotāji vecumā no 0-14. gadiem sastādīja 19,9 % (Latvijā vidēji 18 %), 15-64 gadiem - 58 % (Latvijā vidēji 59 %), 65 gadi un vairāk 22 % (Latvijā vidēji 23 %).

[<http://www.latreg.lv/pub/default.php?lapa=80&oid=91>]

Iedzīvotāju vecumstruktūra 2010. gadā

Tautas skaitīšana → jaunie dati salīdzināt ar vecajiem.

Demogrāfiskā situācija valstī ir aktuāla problēma. Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir būtisks rādītājs valsts attīstības iespējām nākotnē. Jau vairākus gadus ir vērojams mirstības pārsvars pār dzimstību. Arī Kurzemes reģionā ir vērojama tāda pati tendence, kad dabiskais pieaugums ir negatīvs.

Iedzīvotāju skaitu samazināšanos noteica negatīvs dabiskais pieaugums, jo laika posmā no 1998. gada līdz 2000. gadam dzimušo skaits sastādīja 9 tūkst., mirušo skaits 13,8 tūkst. un iedzīvotāju migrācija uz citiem reģioniem 2, 4 tūkst. Laika posmā no 1998. gada, Kurzemes reģionā vērojams dzimušo skaita pieaugums. 1998. gadā piedzima 2871 bērns, savukārt 2000. gadā 3150 bērni, jeb 15,5 % no visiem Latvijā dzimušajiem bērniem, kas ir relatīvi labs rādītājs, ja ņem vērā to, ka Kurzemes reģionā dzīvo 13,5 % Latvijas iedzīvotāju. Zīdaiņu mirstības ziņā Kurzemei ir otrs zemākais rādītājs Latvijā uzreiz pēc Vidzemes reģiona, kas 2000. gadā sastādīja 9,5 uz 1000 dzīvi dzimušajiem.

Izglītība

Visiem Kurzemes reģiona rajoniem, kā arī Liepājai un Ventspilij raksturīgs augsts to iedzīvotāju skaits, kas ieguvuši tikai pamatizglītību. Kopumā reģionā ar pamatskolas izglītību ir 31 % (Latvijā vidēji 26 %) iedzīvotāju, otra lielākā grupa - 26 % (Latvijā vidēji - 31 %) ir iedzīvotāji ar vispārējo vidējo izglītību, savukārt 19 % (Latvijā vidēji - 20 %) ieguvuši vidējo speciālo izglītību. Augstākā izglītība ir 8 % reģiona iedzīvotāju (Latvijā vidēji - 14 %).

Atbilstoši tautas skaitīšanas rezultātiem 2000.gadā, Kurzemes reģionā iedzīvotāju vidējais vecums rajonu griezumā nav lielāks par 37,6 gadiem, kas ir uzskatāms par salīdzinoši labu rādītāju, tomēr iedzīvotāju izglītības līmenis ir zems.

Liels iedzīvotāju ar pamatizglītību skaits raksturīgs arī demogrāfiski visjaunākajiem rajoniem, tādiem kā Talsu rajons, Ventspils rajons, Saldus rajons. Šāda situācija liecina par būtiskām problēmām izglītības sistēmā reģionā, jo ievērojot iedzīvotāju vidējo vecumu, nav pamats uzskatīt, ka visi iedzīvotāji, kas neturpina mācības tās pārtraukuši vēl pirms neatkarības atgūšanas, jo 29,5 % no pamatizglītību ieguvušajiem sastāda iedzīvotāji līdz 24 gadu vecumam.

Vislielākais iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars ir Kuldīgas un Tukuma rajonos attiecīgi no 7,9 % - 8,1 %. Viszemākais Liepājas un Ventspils rajonos no 5,9 % - 6,9 %.

2001./2002. mācību gadā reģionā darbojās 86 pirmsskolas bērnu iestādes ar kopējo audzēkņu skaitu 8759, 161 vispārīzglītojošā dienas skola ar kopējo audzēkņu skaitu 48476, 6 vakara (maiņas) vispārīzglītojošās skolas ar kopējo audzēkņu skaitu 2316, 15 profesionālās izglītības iestādes ar kopējo audzēkņu skaitu 6812 un divas augstākās mācību iestādes ar kopējo studentu skaitu 4998.

Augstākā izglītība

Kurzemes reģionā darbojas divas augstskolas - Liepājas pedagoģiskā akadēmija ar kopējo studentu skaitu 2001./2002. gadā 4396 un Ventspils Augstskola ar kopējo studentu skaitu 602.

Liepājas pedagoģiskā akadēmija sagatavo speciālistus ar pedagoģisko izglītību, kā arī speciālistus tādās reģionam nozīmīgās nozarēs kā vides zinātne, datorzinības, sociālā aprūpe, tūrisms un atpūtas organizācija.

Ventspils Augstskola sagatavo tulkošanas speciālistus un uzņēmējdarbības speciālistus.

Kurzemes reģionā licencētas un/ vai akreditētas mācību iestādes ir atvērušas savas filiāles, tomēr esošais izglītības programmu piedāvājums pilnībā nenodrošina reģionam nepieciešamo speciālistu sagatavošanu. Abās iepriekšminētajās mācību iestādes nepiedāvā studiju programmas inženierzinātnēs.

Nelielais studiju programmu piedāvājums varētu tikt minēts kā iemesls salīdzinoši mazajam iedzīvotāju skaitam ar augstāko izglītību, jo vēloties apgūt citas izglītības programmas, iedzīvotāji dodas iegūt izglītību uz citiem reģioniem un pēc tam atrod nodarbinātības iespējas šajos reģionos.

Profesionālā izglītība

Reģionā piedāvāto profesionālās izglītības programmu klāsts ir liels un atbilst darba tirgus attīstības tendencēm, tomēr nepieciešams izvērtēt piedāvāto programmu saturu un materiāli - tehnisko nodrošinājumu, kā arī beidzēju darbā iekārtošanos. Šobrīd profesionālās izglītības un darba tirgus atbilstība ir pētīta vienīgi Latvijas mērogā, neveicot atsevišķus pētījumus reģionos.

2000. gada maijā veicot darbaspēka apsekojumu tika konstatēts, ka no respondentiem, kas profesionālās izglītības iestādes absolvējuši laikā no 1990. - 1999.gadam 28% ir bez darba (1997 - 36 %), 42% strādā citā profesijā (1997 - 34 %), 30% strādā apgūtajā profesijā (1997 - 30%).

Kopumā profesionālās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātība ir palielinājusies, sakarā ar absolventu iespējām atrast darbu citā profesijā, jo apgūtajā profesijā strādājošo īpatsvars ir saglabājies iepriekšējā līmenī.

Visvairāk savā profesijā nodarbināto ir starp sociālo zinātņu, tieslietu un biznesa (58,3%), kā arī skolotāju izglītības (57,1%) programmu absolventiem. Tikai 15,1% lauksaimniecības izglītības programmu absolventu ir nodarbināti apgūtajā profesijā.

Kurzemes reģionā dzīvojošo audzēkņu mobilitātes līmenis nav augsts, reģionā mācības turpina 70,5 % audzēkņu, tas nozīmē, ka kvalitatīvam un atbilstoši materiāli - tehniskajam ir liela nozīme darba tirgus prasībām atbilstoša darbaspēka sagatavošanai.

Pieaugušo tālākizglītība

Ievērojot reģiona iedzīvotāju izglītības līmeni, ir pamats uzskatīt, ka uz Kurzemes reģionu var attiecināt to, ka tālākizglītībā pārsvarā piedalās gados jauni cilvēki ar pietiekamu izglītību. Šāda parādība vērojama arī Latvijā kopumā.

Latvijā pieejamā Statistiskā informācija par pieaugušo tālākizglītības iespējām galvenokārt koncentrējas uz valsti kopumā vai atsevišķiem rajoniem, nedodot iespēju veikt analīzi reģionu līmenī.

Ir iespējams minēt tālākizglītības iestādes, bet ne piedāvātās programmas un programmu apguvušo skaitus. Tā, piemēram, Ventspilī ir iespējams mācīties Ventspils Tālākās izglītības institūtā, kas katru gadu piedāvā plašu priekšmetu klāstu, kas tiek elastīgi veidots atkarībā no klausītāju interesēm un atsaucības, un Uzņēmējdarbības Akadēmijā, kuras mērķis ir klausītāju kvalifikācijas paaugstināšana, lai atvieglotu iestāšanos un studijas Ventspils augstskolas vadībzinātnes maģistratūrā. Ventspilī darbojas divi pilsētas domes izglītības darba veicināšanas fondi: Ventspils pilsētas pedagoģiskā darba inovācijas fonds un Ventspils pilsētas apdāvināto maznodrošināto jauniešu turpmākās izglītības atbalsta fonds. Saldū darbojas pieaugušo izglītības centrs, kas organizē dažādus izglītojošus un pārkvalifikācijas kursus.

[<http://www.latreg.lv/pub/default.php?lapa=80&oid=92>]

Nodarbinātība

Pētījumos izcelta darba nozīme Latvijas iedzīvotāju vērtību sistēmā un tā ietekme uz apmierinātību ar dzīvi. Starp iedzīvotājiem, kas pauž apmierinātību ar darbu, zems dzīves kvalitātes vērtējums nav sastopams. Stabils darbs vairo iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvi, jo, pastāvot nedrošībai par darbu, iedzīvotāju apmierinātība ar dzīvi sarūk. 2003. gada Eiropas dzīves kvalitātes apsekojumā Latvija ir vienīgā starp 28 valstīm, kur iedzīvotāju apmierinātība ar

darbu ir augstāka, nekā ar citām dzīves jomām, pierādot, ka uz dažādu sfēru fona tieši darbs visspēcīgāk ietekmē iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvi kopumā. Šis pētījums apliecina nodarbinātības pozitīvo ietekmi uz apmierinātību ar dzīvi kopumā. Pētījuma rezultāti parāda, ka labākas darba atrašanas izredzes (subjektīvais rādītājs) veicina iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvi (subjektīvais rādītājs). Savukārt, darba atrašanas iespēju vērtējums vairumā gadījumu atbilst reālajām darba iespējām dzīvesvietā, jo pilsētās ar augstu bezdarba līmeni (objektīvais rādītājs) iespējas atrast darbu (subjektīvais rādītājs) tiek vērtētas negatīvi un otrādi. Tas liecina, ka bezdarba līmenis ir informatīvs un vērā ņemams rādītājs, skaidrojot iedzīvotāju apmierinātību ar dzīvi.

Iedzīvotāji pēc ekonomiskās aktivitātes Kurzēmē tūkst., % 2002.-2009.gadam

	Skaitis (tūkst.)							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
15-74 gadi								
IEDZĪVOTĀJU SKAITS	245.4	243.1	235.6	236.2	241.3	236.6	236.4	235.2
Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	148.6	147.4	148.3	147.1	149.7	153.7	154.5	150.4
..nodarbinātie iedzīvotāji	129.9	133.4	132.5	131.2	138.4	145.7	144.5	128.4
..darba meklētāji	18.jūl	14.jan	15.aug	15.sep	03.nov	8.0	10.0	22.0
Ekonomiski neaktīvi iedzīvotāji	aug.9 6	jūn.95	mar.87	jan.89	mai.91	aug.8 2	sep.81	jūl.84
15-64 gadi								
IEDZĪVOTĀJU SKAITS	220.9	216.6	208.1	204.8	209.3	202.6	202.7	205.1
Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	146.1	145.7	144.6	142.6	144.3	147.6	147.6	145.8
..nodarbinātie iedzīvotāji	127.5	131.6	129.0	127.0	133.1	139.5	137.7	123.8
..darba meklētāji	18.jūn	14.jan	15.jūn	15.jūl	02.nov	8.0	09.sep	22.0
Ekonomiski neaktīvi iedzīvotāji	jūl.74	sep.70	apr.63	feb.62	sep.64	55.0	jan.55	apr.59

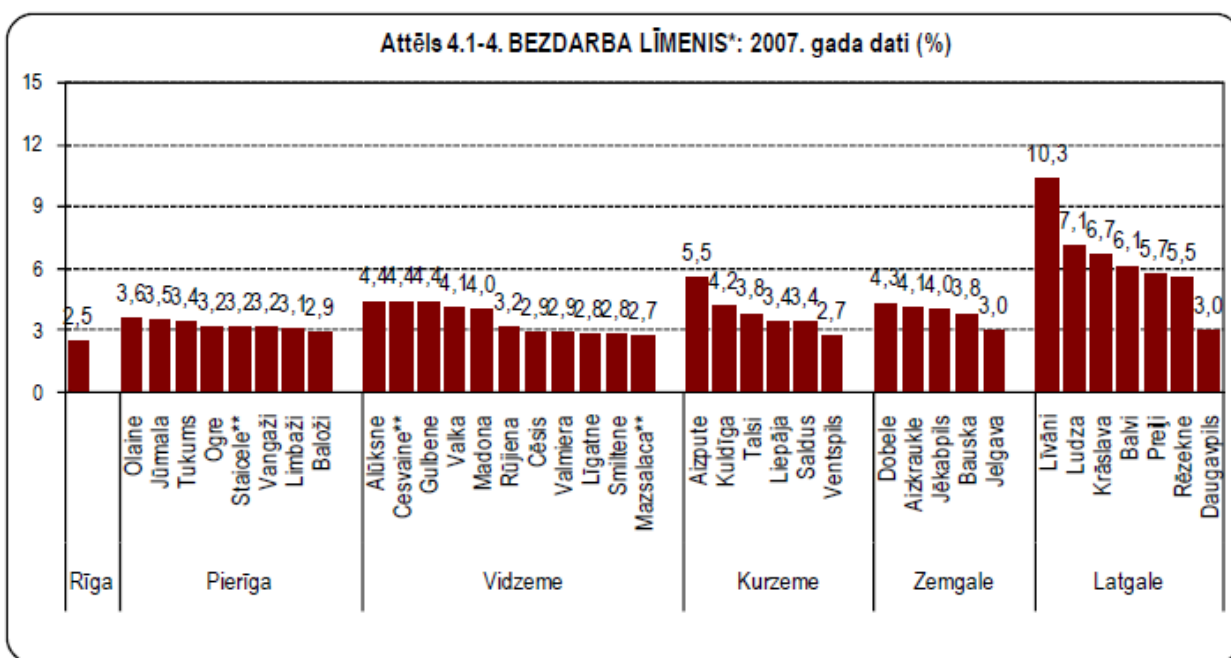
	%							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
15-74 gadi								
IEDZĪVOTĀJU SKAITS	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	mai.60	jūl.60	sep.62	mar.62	jan.62	65.0	apr.65	64.0
..nodarbinātie iedzīvotāji	sep.52	sep.54	feb.56	mai.55	apr.57	jūn.61	feb.61	jūn.54
..darba meklētāji	06.jūl	08.mai	07.jūn	07.jūn	07.apr	04.mar	02.apr	04.sep
Ekonomiski neaktīvi iedzīvotāji	mai.39	mar.39	jan.37	jūl.37	sep.37	35.0	jūn.34	36.0
15-64 gadi								
IEDZĪVOTĀJU SKAITS	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	feb.66	mar.67	mai.69	jūn.69	69.0	aug.72	aug.72	jan.71
..nodarbinātie iedzīvotāji	jūl.57	aug.60	62.0	62.0	jūn.63	sep.68	68.0	mar.60
..darba meklētāji	04.aug	05.jūn	05.jūl	06.jūl	03.mai	4.0	09.apr	07.okt
Ekonomiski neaktīvi iedzīvotāji	aug.33	jūl.32	30.mai	30.apr	31.0	27.feb	27.feb	28.sep

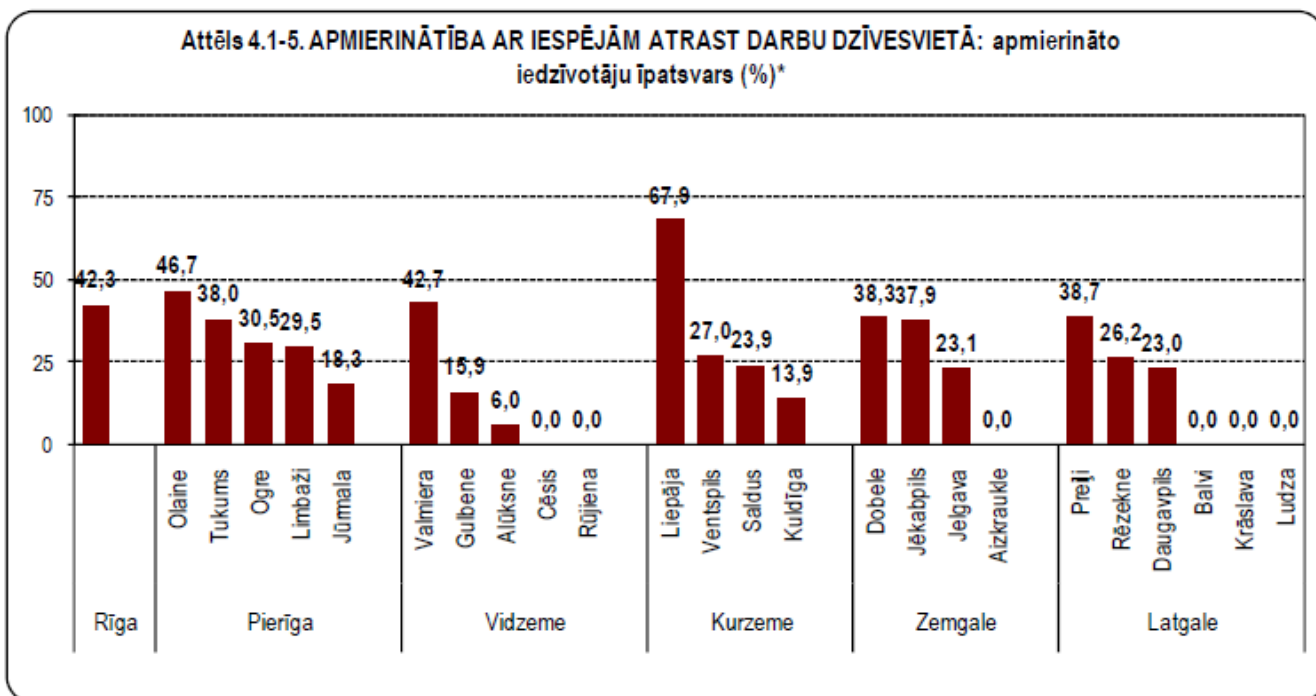
Ekonomiskās aktivātes, nodarbinātības līmenis, darba meklētāju īpatsvars Kurzēmē 2002.-2009.gadam (%)

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
5-74	Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	60,5	60,7	62,9	62,3	62,1	65	65,4	64
	Nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	52,9	54,9	56,2	55,5	57,4	61,6	61,2	54,6
	Darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā	12,6	9,5	10,6	10,8	7,5	5,2	6,4	14,7

5-64	Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	66,2	67,3	69,5	69,6	69	72,8	72,8	71,1
	Nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	57,7	60,8	62	62	63,6	68,9	68	60,3
	Darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā	12,7	9,6	10,8	11	7,8	5,4	6,7	15,1

[<http://data.csb.gov.lv/DATABASE/Iedzsoc/Ikgad%C4%93jie%20statistikas%20dati/Nodarbin%C4%81t%C4%ABba/Nodarbin%C4%81t%C4%ABba.asp>]

*Pārskats par tautas attīstību 2006/2007

Arī Kurzemē bezdarbs ir augstāks iedzīvotāju skaita ziņā ‘mazajās’ pilsētās: Aizpute (5.5%), Kuldīga (4.2%), Saldus (3.4%), Talsi (3.8%). Viszemākais tas ir Ventspilī (2.7%). Bezdarba līmenis Kurzemes pilsētās no 1999. līdz 2007. gadam ir krities. Īpaši straujš kritums bijis Aizputē un Liepājā, kur līdz pat 2004. gadam vērojams augstākais bezdarba līmenis reģionā. Kurzemē kopumā tikai nedaudz vairāk par trešdaļu iedzīvotāju darba atrašanas iespējas uzlūko pozitīvi. Vispesimistiskāk iespējas atrast darbu vērtē Kuldīgas un Saldus iedzīvotāji. Visapmierinātākie ar darba iespējām ir Liepājas iedzīvotāji, kur arī bezdarba līmenis ir zemākais reģionā, bet bezdarba līmeņa sarukums – straujākais.

Ienākumi

Mājsaimniecībā rīcībā esošie ienākumi Kurzemē 2004.-2009.gads

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vidēji uz vienu mājsaimniecību	222,99	281,13	366,08	457,32	554,9	457,66
Vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli	83,38	106,32	140,25	177,87	229,84	190,96

2009.gads: provizoriski dati

Mājsaimniecībā rīcībā esošo ienākumu sastāvs un struktūra Kurzēmē vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī/ Ls 2004.-2009.gadam

	Latos					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	83,38	106,32	140,25	177,87	229,84	190,96
ienākumi no algotā darba	55,3	68,9	100,06	129,77	168,11	118,79
pašnodarbināto ienākumi	4,82	7,61	6,24	6,62	11,88	6,49
ienākumi no īpašuma	0,5	3,05	2,03	0,86	1,29	1,43
saņemtie transferti	24,61	28,79	33,15	42,45	52,17	67,07
..sociālie transferti	22,76	26,59	31,93	40,13	48,77	63,85
..privātie transferti	1,85	2,2	1,22	2,32	3,4	3,22
citi ienākumi	0,09	0,11	0,02	0,04	0,04	0,02
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-1,94	-2,13	-1,25	-1,86	-3,65	-2,84

2009.gads: provizoriski dati

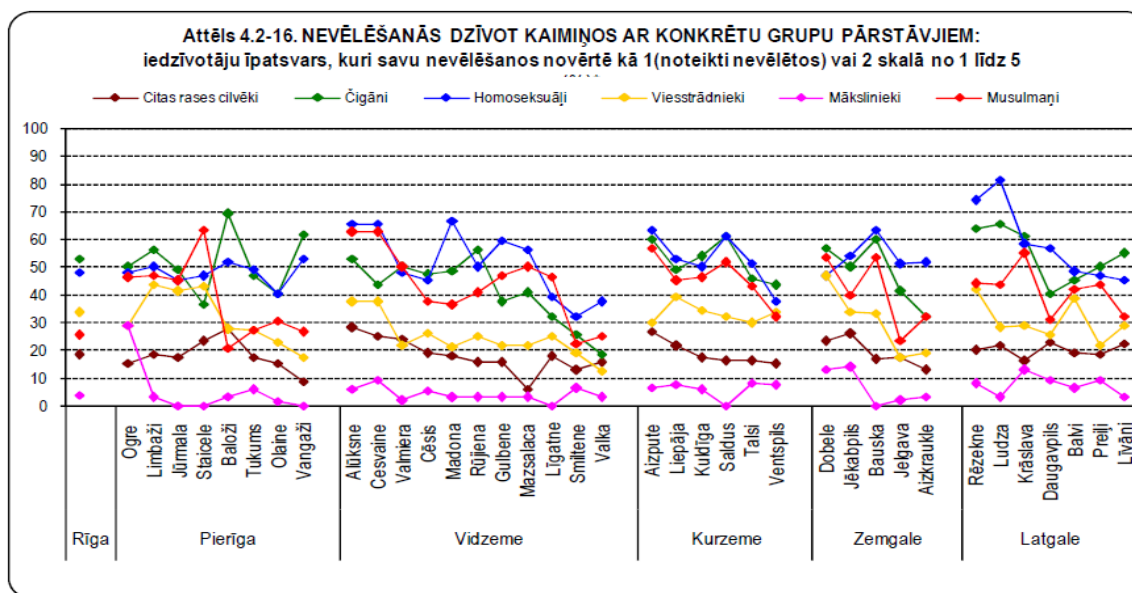
Mājsaimniecībā rīcībā esošo ienākumu sastāvs un struktūra Kurzēmē vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī/ % 2004.-2009.gadam

	%					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	100	100	100	100	100	100
ienākumi no algotā darba	66,3	64,8	71,3	73	73,1	62,2
pašnodarbināto ienākumi	5,8	7,2	4,4	3,7	5,2	3,4
ienākumi no īpašuma	0,6	2,9	1,4	0,5	0,6	0,7
saņemtie transferti	29,5	27,1	23,6	23,9	22,7	35,1
sociālie transferti	27,3	25	22,8	22,6	21,2	33,4
privātie transferti	2,2	2,1	0,9	1,3	1,5	1,7
citi ienākumi	0,1	0,1	0	0	0	0
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-2,3	-2	-0,9	-1	-1,6	-1,5

2009.gads: provizoriski dati

Attieksme

Kurzemē gaidīti viesi, kuri atzīst saimniekus, ciema viņu rūpes un grib redzēt, ko var sasniegt ar neatlaidību. Gaidīti tūristi, kuri saprot, ka ir ciemos un vai nu netraucē, vai arī apzinās, ka saimnieki te ir citi. Tie var būt „saimnieki”, kuriem ir svarīgi redzēt un iepazīties ar to, kā saimnieko citi – citā valstī un kultūrā, citos apstākļos, lai smeltos iedvesmu savai saimniecībai.

Pētījuma ietvaros veiktajā iedzīvotāju aptaujā tika uzdots jautājums par nevēlēšanos dzīvot kaimiņos ar konkrētu grupu pārstāvjiem: (1) citas rases cilvēkiem, (2) čigāniem, (3) homoseksuāļiem, (4) viesstrādniekiem, (5) māksliniekiem un (6) musulmaņiem. Aplūkotas atbildes, kurās iedzīvotāji savu nevēlēšanos dzīvot kaimiņos ar minēto grupu pārstāvjiem, vērtējuši “noteikti nevēlētos” (atbildes 1 un 2 skalā no 1 līdz 5).

Kurzemes reģionā visvairāk jeb 63,3% Aizputes (iedzīvotāju skaits pilsētā gandrīz 5 400) iedzīvotāju nevēlētos dzīvot kaimiņos ar homoseksuāļiem. Salīdzinoši augsts rādītājs (52,9%) šajā kategorijā ir Kurzemes reģiona lielākajā pilsētā Liepājā (pilsētas iedzīvotāju kopskaits vairāk kā 85 000). Arī attiecībā uz musulmaņiem kā kaimiņiem Aizputē ir visaugstākais rādītājs – 56,7% Aizputes iedzīvotāju nevēlētos dzīvot tiem kaimiņos. Čigāniem kaimiņos visvairāk (61,3%) nevēlētos dzīvot Saldus (pilsētā gandrīz 12 500 iedzīvotāju) iedzīvotāji, bet viesstrādniekiem – Liepājas iedzīvotāji (39,2%). Aizputē ir vislielākie iebildumi arī pret citas rases cilvēkiem – 26,7%. Otrs augstākais rādītājs šajā kategorijā ir Liepājā – 21,6%. Arī Kurzemes reģionā salīdzinoši maz cilvēku nevēlētos dzīvot kaimiņos māksliniekiem.

Šajā kategorijā visaugstākie rādītāji ir Talsos (iedzīvotāju skaits ap 11 400) – 8,1% un Liepājā – 7,8%.

Kuršu ķoniņi

Laikā, kad gandrīz visi zemnieki Latvijā bija dzimtcilvēki un pildīja muižu klaugas, daži ciemati Kurzemē saglabāja savu brīvību un ir pazīstami ar nosaukumu kuršu ķoniņi.

Kas tad īsti ir kuršu ķoniņi? Tie ir septiņu Kurzemes ciemu – Ķoniņu, Pliķu, Kalēju, Ziemeļu, Viesalgu, Sausgaļu un Dragūnu – iemītnieki. Par brīviem cilvēkiem viņi kļuvuši, saņemot no ordeņa lēņu grāmatas. Vecāko no tām jau 1320. gadā ieguvis Tontegode Pliķos no ordeņa mestra Jorkes. Tomēr par kuršu ķoniņu nosaukts tikai Peniķis no Ķoniņu ciema ordeņa mestra Pletenberga 1504. gadā dotajā grāmatā.

Tikumi un paražas

K. Heinsius raksta, ka kuršu ķoniņi neatšķiroties no pārējiem kurzemniekiem, tikai runājot ļoti sliktā kurzemnieku valodā un neviens neprotot ne lasīt, ne rakstīt. Apģērba ziņā kuršu ķoniņi atšķiroties ar platu dzeltenas ādas jostu, kuras gali apkalti ar misiņu, sasprādzējot to ar lielu misiņa sprādzi.

Mācītājs piemin, ka kuršu ķoniņiem esot ļoti daudz mājlopu, tāpēc svētkus viņi var svinēt daudz bagātīgāk nekā pārējie kurzemnieki. Heinsius arī raksta, ka kuršu ķoniņu vīrieši nekad neprecas ar zemniekiem, tikai viņu meitas reizēm tiekot izprecinātas bagātiem saimniekiem.

Liekas, kuršu ķoniņi vienmēr labi apzinājušies savu atšķirību no citiem zemniekiem un bijuši lepni par to, kā arī vienmēr to sargājuši, rūpīgi glabājot savas ordeņa dotās brīvības grāmatas. Kā atšķirības zīme ķoniņu ciematā bija uzcelts arī stabs ar Peniķu ģerboni galā. Tāpat ciemā glabājies alus kauss, no kura drīkstējuši dzert tikai Peniķi.

Suitu novads

Kurzemes rietumos, Alsungas, Gudenieku un Jūrkalnes pusē, ir viens no vissavdabīgākajiem novadiem ne tikai Latvijā, bet visā pasaulē. Tas ir suitu novads, kas izceļas ar savu etnogrāfisko vienreizīgumu.

Suitu novads ir unikāls Latvijas kultūras fenomens, tas jau četrus gadsimtus ir kā katoļticīgo sala visapkārt esošajiem luterāņu novadiem. Šajā teritorijā, pateicoties katoļu

baznīcas spēcīgai ietekmei un mijiedarbojoties latviešu, lībiešu, poļu un vācu kultūrām, izveidojusies un pat saglabājusies neparasta kultūrvide un identitāte. Tāpēc ne velti 2009. gadā suitu kultūrtelpa tika iekļauta UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā.

Ikvienam latvietim, dzirdot vārdu "suiti", nāk prātā krāšņos etnogrāfiskajos tērpos ģērbtas dziedātājas – "Suitu sievas", kuras ar savu aso mēli un īpatnējo gari stiepto senatnīgo ēēēēēēēēēē-ōōōōō daudz balsīgo burdona dziedājumu asprātīgi gatavas apdziedāt jebkuru, pat valsts prezidentu. Un ar šo dziedāšanas manieri "Suitu sievas" kļuvušas slavenas jau visā pasaulē. Mūsdienās vēsturiskajā suitu teritorijā vairs ir saglabājušies tikai ap 2000 suitu izcelsmes iedzīvotāju.

Personības

Kurzeme ir ļoti bagāta ar radošām un izcilām personībām. Katrā Kurzemes novadā var minēt vairākas:

Ventspils – Aivars Lembergs, Velta Skurstene

Liepāja – Mārtiņš Freimanis, Ivo Fomins,

Kuldīga – Hercogs Jēkabs, Jānis Miņins, Ēvalds Valters, Romāns Vainšteins

Talsi – Linda Leen, Mārtiņš Roze, Intars Busulis, Jānis Stībelis, Krišjānis Barons

Tukums – Jānis Rainis, Imants Ziedonis, Vestards Šimkus, Vija Artmane, Māra Zālīte

Saldus – Jānis Rozentāls, u.c.

Radošums

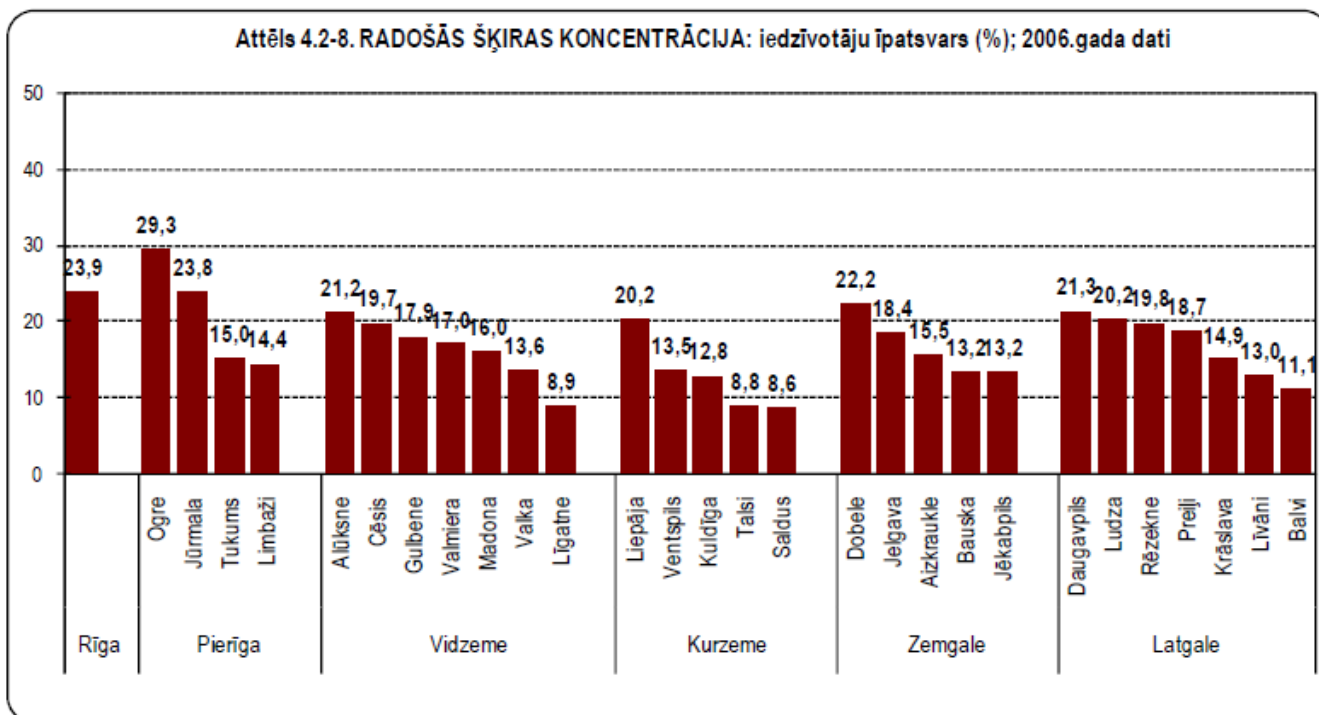
No 2010. gada septembra 69 Latvijas skolās, iesaistoties 100 skolotājiem, pilotprojekta veidā tika ieviests jauns fakultatīvs mācību priekšmets "Radošā domāšana".

Lai ieviestu šo mācību priekšmetu, mācību programmas izstrādes grupa sagatavoja metodisko materiālu, kas balstīts uz Edvarda de Bono domāšanas metodēm, izskaidro domāšanas pamatprincipus, aptverot gan kritisko un analītisko, gan radošo domāšanu. Sagatavotais materiāls ietver plašu dažādu metožu un vingrinājumu klāstu, ar kuru palīdzību iespējams strukturēt domāšanas procesu, novērst neauglīgus konfliktus, radīt jaunas idejas. Labāk zināmā no programmā iekļautajām metodēm ir Edvarda de Bono Sešu domāšanas cepuru metode.

Tabula: Radošās skolas Kurzemē

Administratīvais novads	Radošā skola	Skolotājs
Brocēnu novads	Brocēnu novada Remtes pamatskola	Māriete Rulle
Liepāja	Draudzīgā aicin. Liepājas pils. 5. vidusskola	Juta Birzniece
Liepāja	Draudzīgā aicin. Liepājas pils. 5. vidusskola	Ineta Šnepe
Dundagas novads	Dundagas vidusskola	Austra Auziņa
Dundagas novada	Dundagas vidusskola	Silva Rozenberga
Kuldīgas novads	Kuldīgas Centra vidusskola	Indra Iveta Gaile
Kuldīgas novads	Kuldīgas Centra vidusskola	Larisa Flugrāte
Talsu novads	Talsu 2. vidusskola	Iveta Rorbaha
Talsu novads	Talsu 2. vidusskola	Gundega Paure
Talsu novads	Talsu novada Pūņu pamatskola	Sandra Eisaka
Talsu novads	Talsu novada vakara un neklātienes vidusskola	Daiga Pretice
Talsu novads	Talsu Valsts ģimnāzija	Ieva Sebre
Talsu novads	Talsu Valsts ģimnāzija	Antra Gūbe
Tukuma novads	Tukuma novada Tumes vidusskola	Daiga Elpere
Ventspils	Ventspils 2. pamatskola	Kristīne Kornijanova
Ventspils	Ventspils vakara vidusskola	Inese Vītola

Ideju grupas „Radošuma pils” mērķis ir veicināt radošas domāšanas attīstību un plašu pielietojumu visās dzīves jomā.

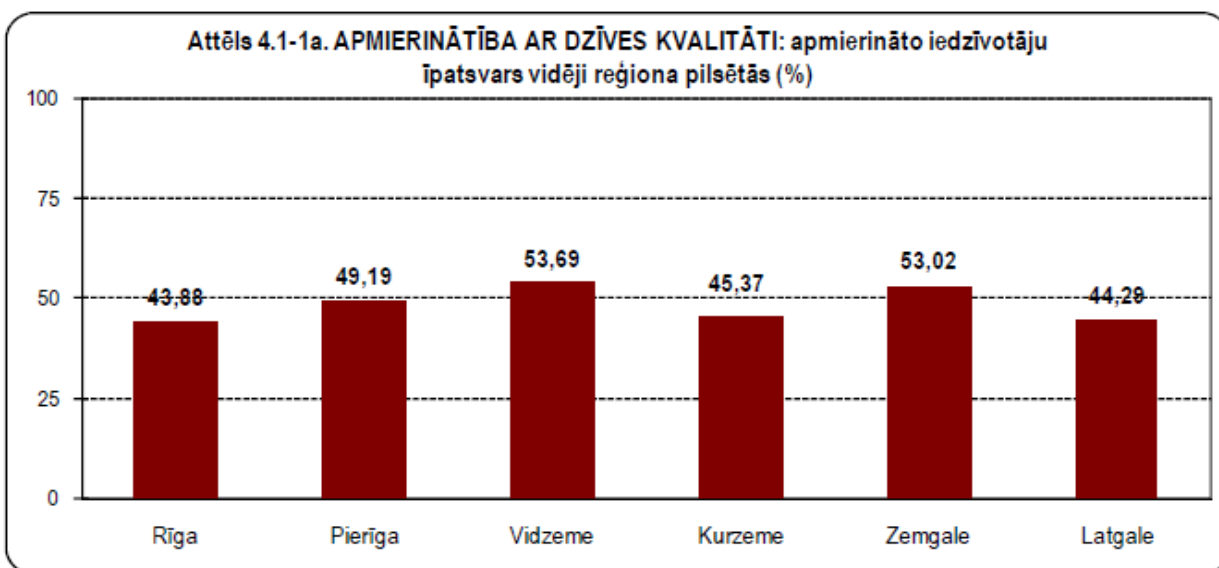

Kurzemes reģiona Ventspilī 2006. gadā bija uz pusi mazāk iedzīvotāju, nekā reģiona lielākajā pilsētā Liepājā, tai pat laikā Ventspilī bija tikai aptuveni 1/3 daļa no Liepājas radošās šķiras pārstāvju skaita (5,9 tūkst.). Kuldīgā, Saldū un Talsos radošās šķiras pārstāvju skaits ir diezgan līdzīgs – attiecīgi 1,7 tūkst., 1,1 tūkst. un 1 tūkst. Kurzemes reģiona Ventspils ir trīsreiz lielāka par Kuldīgu, bet radošās šķiras koncentrācija abās pilsētās ir līdzīga – Ventspilī 13,5% un Kuldīgā 12,8%. Taču arī līdzīga lieluma pilsētās kā Saldū un Talsos radošās šķiras koncentrācija ir ļoti līdzīga – attiecīgi 8,6% un 8,8%.

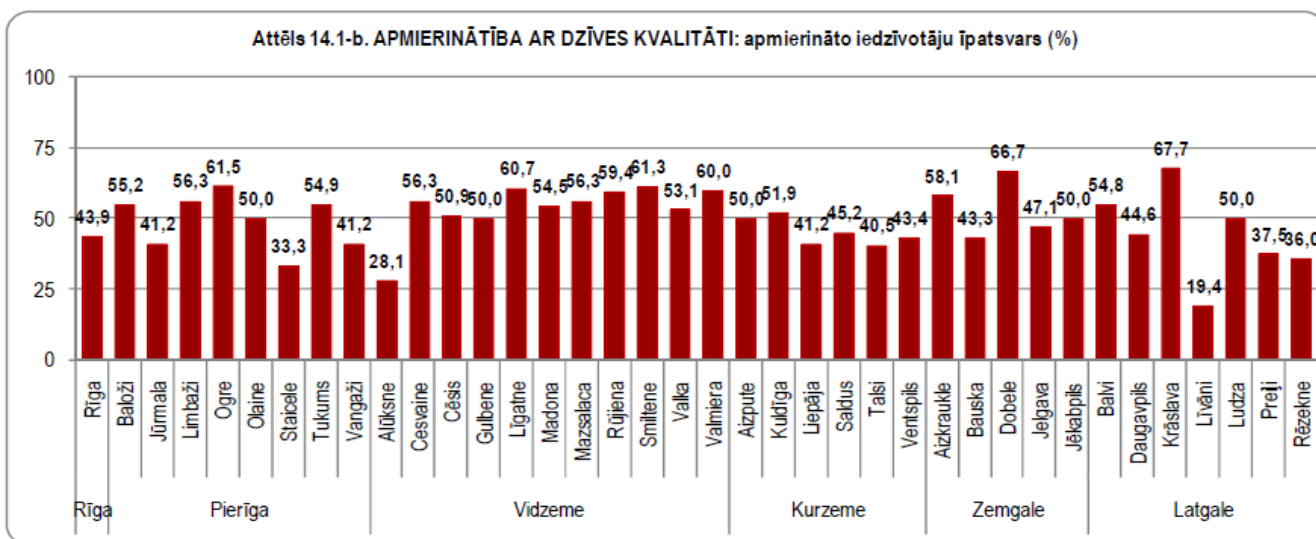
Dzīves veids

Apmierinātība ar dzīves kvalitāti

Apmēram puse aptaujāto Latvijas iedzīvotāju ar dzīves kvalitāti ir apmierināti (49.35%). Reģionu griezumā Latvijā vērojams samērā viendabīgs dzīves kvalitātes vērtējums, rodot apstiprinājumu 2006. gadā veiktajiem dzīves kvalitātes indeksa aprēķiniem (Karnītis, 2006:19).

Salīdzinot pilsētas reģionu ietvaros, Kurzemes pilsētām raksturīgs visviendabīgākais dzīves kvalitātes vērtējums. Visvairāk apmierināto iedzīvotāju sastopami Kuldīgā (51.92%) un Aizputē (50%), kamēr vismazāk – Liepājā (41.18%) un Talsos (40.54%), taču vērtējumu amplitūda ir salīdzinoši šaura.

1.4. Nozīmīgākās tūrisma piesaistes Kurzemē.

Kurzeme vienmēr ir saistījusies ar Baltijas jūras šalkoņu, kāpām, bagātām pilsētām, tumšiem mežiem, bieziem siliem, mistiskiem purviem un gleznainām ainavām. Kurzeme ir slavēta ar savu garo pludmalī, kas stiepjas gandrīz 300 km garumā. Kurzeme savus viesus pārsteidz ar apskates objektu daudzveidību, jo šeit var ieraudzīt gan piejūras pilsētas ar ostu teritorijām un koka ēkām, gan gleznainas viduslaiku pilsētiņas ar romantiskām un senām ieliņām un krodziņiem, gan ainaviskus dabas skatus. Gar jūras krastu atrodas daudzas zvejnieku pilsētiņas, kur var nobaudīt vietējo zvejnieku ķertās un kūpinātas zivis. Īpašu uzmanību pelnījusi Kuldīga – viena no visjaukākajām Kurzemes pilsētiņām, kur atrodas Eiropas platākais dabīgais ūdenskritums – Ventas rumba, kas ir 240 m plata.

Jūgendstils Kurzemē

Ne tikai galvaspilsēta var lepoties ar bagātu jūgendstila arhitektūras mantojumu. Tāds atrodams arī trešā lielākajā Latvijas pilsētā Liepājā. Tieši šajā pilsētā visvairāk līdz mūsdienām saglabājusies koka arhitektūra, kuras kāpņu telpas ne reti papildina skaisti sienu gleznojumi un fasāžu kokgriezumi. Visvairāk jūgendstila ēku apskatāmas Graudu ielā, Dzintaru un Liepu ielā. Liepājas jūgendstils ir romantisks un nesteidzīgs. Tieši tāpēc 2011. un 2012. gadā plānots realizēt virkni aktivitāšu, lai starptautiski veicinātu Liepājas jūgendstila atpazīstamību.

Nemateriālais kultūras mantojums

Kurzemes tautas tērpi - Kurzemes novada tautas tērpi bija izplatīti teritorijā, kuru senāk apdzīvoja kurši un lībieši. Šo reģionu mazāk skāruši kari, tāpēc te ir saglabājušās atsevišķas ļoti senas iezīmes, piemēram, zilo mēleņu ar metāla rotājumiem un metāla vainagu nēsāšanas tradīcijas. Kurzemes novadā tradicionāli izšķir vairākus tautas tērpu darināšanas un nēsāšanas variantus: Alsungas, Austrumkurzemes, Bārtas, Dienvidkurzemes, Kuldīgas, Nīcas, Rucavas, Ventpils un Ziemeļkurzemes tautas tērps.

Kurzemes dziesmu svētki - 1870.gada 26.jūnija rītš Dobeles miestīnā sākās savādāk nekā bija ierasts. Nami bija greznoti meijām, vainagiem un vietām pat karodziņiem. Ielās parādījās arvien vairāk braucēju un gājēju svētku drānās. Viņi visi devās uz baznīcu, uz Pirmo Kurzemes Dziesmu svētku atklāšanas koncertu. Tālākā svētku daļa aizvadīta Dobeles latviešu

mācītājmuižas priedēs. Vakarpusē svētku dalībnieki devās uz Dobeles pilsdrupām. Pie mūriem viņus sagaidīja jauni goda vārti ar uzrakstu „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils”.

Suitu sievas –

Liepāja

Ja tūrists vēlas pavadīt brīvdienas jūras un mūzikas pilsētā, tad viņš dodas uz Liepāju, kuru Latvijā dēvē par vēju un brīvības pilsētu. Tā ir trešā lielākā Latvijas pilsēta ar unikālu kultūrvēsturisko un militāro mantojumu. Liepāja Kurzemē atšķiras un ir raksturīga ar mūzikas un mākslas festivāliem, ar simfonisko orķestri un ērģelēm, Karostas cietumu, auto rallijiem, augsta līmeņa viesnīcām. Te jebkurš var baudīt jūras spirdzinošās vēsmas, sāļo ūdeni un liedaga karsto smilšu pieskārienus Zilā karoga pludmalē vai pie Ziemeļu mola. Te radīts unikāls pastaigu maršruts *Liepāja pa notīm* un citi radoši tūrisma produkti, t.sk. unikāli suvenīri – Liepājas spēle, Liepājas pase u.c. Liepāja ir mierīgās atpūtas un izklaides vieta, te labi jūtas gan bohēmisti, gan cilvēki, kuri vēlas aizbēgt no visiem. Vasarā uz Liepāju daudzi brauc vienkārši gulēt smiltīs un sauļot pēdas.

Liepājas Karosta - Liepājas ziemeļos plešas Karosta – savulaik viens no lielākajiem militārajiem kompleksiem Latvijā. Tagad šī savdabīgā pilsētiņa ir tūristu iecienīts apskates objekts ar pavisam neparastām izklaidēm. Piemēram, Karostas cietuma muzejā iespējams piedalīties aizraujošās atrakcijās un varbūt pat ieraudzīt īstu spoku. Liepājas Karosta kā slepens militārs objekts pastāvēja arī PSRS laikos. Pēc padomju okupācijas Karostā ilgu laiku atradās PSRS karabāze ar kuģiem un zemūdenēm. Aukstā kara gados šis bija PSRS Baltijas kara flotes galvenais atbalsta punkts. Tūristiem aizraujošākais ir Karostas cietums, kas piedāvā patiesi neparastus un neizmirstamus piedzīvojumus. Cietuma jeb virssardzes ēka ir uzcelta ap 1900. gadu, un līdz pat 1997. gadam tā kalpoja kā militārpersonu disciplinārsodu izciešanas vieta. Mainoties varām, te bijuši visdažādākie ieslodzītie – cara laikā revolucionāri, nepaklausīgi matroži un apakšvirsnieki, Staļina laikā „tautas ienaidnieki”, Otrajā pasaules karā vācu armijas dezertieri, bet 90. gados - nogrēkojušies Latvijas armijas kareivji.

Ventspils

Kādreiz teica, ka Latvijas tūrists šeit jūtas kā ārzemēs. Šī piejūras pilsēta ir šobrīd apmeklētākais tūristu galamērķis Kurzemē, kas piedāvā atpūtu pie Baltijas jūras lieliski labiekārtotā Zilā karoga pludmalē un akvaparkā *Ventspils*. Mazuļus iepriecina spēļu laukumi divās bērnu

pilsētiņās. Sporta cienītājus uzņem olimpiskā centra *Ventspils* sporta bāzes. Šeit ir arī Latvijā lielākais skeitparks. Kopš 2005. gada pilsētā darbojas Ventspils piedzīvojumu parks ar slēpošanas kalnu *Lemberga hūte*, piedzīvojumu trasi *Mežakaķis*, kā arī rodeļu, BMX un mototrasī. Vēsture joprojām ir dzīva Ventspils vecpilsētā, Livonijas ordeņa pilī un Ostgala šaurajās bruģētajās ieliņās. Īpašas izjūtas sniedz brauciens ar šaursliežu dzelzceļa mazbānīti vai velodrezīnu cauri Piejūras brīvdabas muzejam un brauciens pa Ventspils ostas akvatoriju kuģītī *Hercogs Jēkabs*. Ventspili dēvē arī par Latvijas puķu galvaspilsētu. Te jūs atradīsiet unikālas ziedu skulptūras – *Zemūdens pasaule*, *Bobsleja komanda*, *Mārītes*, *Pīļu ģimene*, kā arī vienīgo puķu pulksteni Latvijā. Ventspils ir ģimenei un atpūtai draudzīga pilsēta, joprojām attīstībā.

Irbenes radioteleskops kādreiz izmantots pretzīlūkošnas vajadzībām. Irbene ietver dažādu militāro daļu un objektu kompleksu, t.sk. arī šobrīd pamesto armijas pilsētiņu. Radioteleskopu mūsdienās apsaimnieko Latvijas Republikas ZA Radioastronomijas centrs un tas kalpo zinātniskās izpētes mērķiem. Ir iespējama objekta apskate gida pavadībā.

Izklaīžu Kuģītis „Hercogs Jēkabs” - Viena no populārākajām izklaidēm Ventspilī ir romantisks nepilnu stundu ilgs brauciens pa Ventspils ostu ar ekskursiju kuģīti „Hercogs Jēkabs” no 1. maija līdz 31. oktobrim. Kuģītis kursē pa Ventas grīvu līdz jūras vārtiem 5 līdz 7 reizes dienā un vienā reisā var izvizināt 167 pasažierus. Ekskursijas laikā iespējams apskatīt Vecpilsētu un ostu no ūdens puses. Kuģīša pietura un biļešu kase atrodas Turgus un Ostas ielu krustojumā.

Kuldīga – sajūtu pilsēta, pilsēta ar dvēseli. Te jebkurš var nebēdnīgi pavadīt laiku mazos un omulīgos vecpilsētas krodziņos, izbaudot viduslaiku gaisotni un šarmu vai veldzēties pie platākā ūdenskrituma Eiropā – Ventas rumbas (249 m). Tūristiem patīk pastaigāties pa senās Kuldīgas romantiskajām ieliņām, kura 17. gs. bija Kurzemes hercogistes galvaspilsēta un kurā 1610. gadā dzimis leģendārais Hercogs Jēkabs. Tieši šeit, Kuldīgā, radās viena no trim pirmajām kuģu būvētavām Kurzemē. Kuldīgas vecpilsētas ieliņās, kuras vēl šodien saglabājušas senatnes gaisotni, uzņemtas vairāk nekā 30 latviešu un ārzemju kinofilmas, no kurām populārākās: *Emīla nedarbi*, *Motociklistu vasara*, *Ūdensbumba resnajam runcim*, *Ezera sonāte*, *Krasts*, *Tilts*, *Efija Brista*, *Stiprinieks* u.c. Cauri Kuldīgai likumojošās Alekšupītes ūdenskritums pie vecajām dzirnavām ir augstākais Latvijā (4,15 m). Netālu no pilsētas iespējama ekskluzīva pastaiga vai

velobrauciens uz aizraujošajām Riežupes smilšu alām – garāko pazemes alu labirintu Latvijā (~400 m).

Talsi – deviņu pakalnu pilsēta. Ja tūrists Kurzemē vēlas sajust dabas un vēstures savstarpējo harmoniju, tad tas brauc uz deviņu pakalnu pilsētu Talsiem, kas spoguļojas divu ezeru ūdeņos ar sendienās iekoptiem parkiem un nomales dārziem. Talsu apkārtnē piedāvā paugurainēs paslēpušos ezeriņus, simtgadīgas ozolu birzis Abavas līkumos, visa veida aktīvo atpūtu. Talsu sirids ir Kuršu pilskalns, no kura paveras skats uz vecpilsētas jumtiem. Atjaunotajā barona Firksa villā darbojas Talsu novada muzejs, kurā apskatāmas vēstures, mākslas un dabas ekspozīcijas. Pie ēkas ir dendroloģiskais parks ar jaukām pastaigu vietām. Muzejā darbojas mākslas salons. Latvijas Lauksaimniecības tehnikas muzejā apskatāma plaša 19. – 20. gs. lauksaimniecības un sadzīves tehnikas, amatniecības darbarīku un ierīču kolekcija.

Sabiles Vīnakalnu pilnīgi noteikti var uzskatīt par Sabiles un daļēji, par Abavas ielejas simbolu. Arī Sabiles pilsētas ģerbonī ir attēlots vīnogu ķekars. Sabiles Vīnakalns ir unikāls ar to, ka tas esot ticis ierakstīts Ginesa rekordu grāmatā, kā vistālāk uz ziemeļiem atrodošais vīna dārzs, kur brīvā dabā audzē vīnogas. Kalna virsotne atrodas apmēram 34 metru augstumā virs pilsētas un Abavas upes līmeņa. Sabiles Vīnakalns ir izveidots divas reizes: pirmo reizi vācu laikā (14.-16. gs.), bet pēc tam pilnībā atjaunots pirmās Latvijas brīvvalsts laikā 1936. gadā. Hercoga Jēkaba laikā vīnogulāju kultūra Sabilē papildināta ar jaunām šķirnēm, līdz ar to vīnogu audzēšana vērtusies plašumā. Sākot ar šo laiku (17.gs. vidū), parasti arī sāka atzīmēt Sabiles Vīnakalna izveidošanos. Sabiles Vīnakalna stiprais un skābenais vīns bijis ļoti iecienīts gan hercogistes galmos, gan citās Eiropas valstīs, uz kurām šis vīns ticis eksportēts. Vīnakalna augstums ir 33,7 m (~115 m virs jūras līmeņa). Kopējā dārza platība - 1,5 ha. 2 Vīnakalnā regulāri tiek papildināti vīnogulāju stādījumi: te aug aptuveni 15 dažādu šķirņu vīnogulāju, pavisam aptuveni 650 stādu. Pārsvārā tās ir pazīstamā latviešu selekcionāra Paula Sukatnieka izveidotās šķirnes. Visvairāk Vīnakalnā aug šķirnes "Zilga" vīnogas. Vīnakalnā aug arī tādi eksotiski augi kā persiki, aprikozes, valrieksti.

Lībiešu ciemi

Lībieši – viena no Baltijas jūras somugru tautām, kas 10. –13. gs. apdzīvoja plašu Latvijas teritoriju. Tagad tie ir 12 ciemi (Ovīši, Lūžņa, Miķeļtornis, Lielirbe, Sīkrags, Mazirbe, Košrags,

Pitragi, Saunags, Vaide, Kolka un Melnsils) Dižjūras un Mazjūras krastos, lībiešu sakņu un atspēriena vieta. Visilgāk lībieši saglabājās Ziemeļkurzemē – Baltijas jūras piekrastē apmēram 60 km garā un 2 – 5 km platā joslā starp Ovīšiem un Ģipku. 1923. gada 2. aprīlī tika dibināta *Līvōd Īt* (Līvu savienība), bet, pateicoties organizācijas aktīvai sadarbībai ar igauņiem, somiem, ungāriem un ar Latvijas valsti, 1939. gadā **Mazirbē** atklāja **Lībiešu tautas namu**. 20. – 30. gados Ziemeļkurzemes lībiešu ciemu skolās reizi nedēļā mācīja lībiešu valodu. 1940. gadā slēgtā *Līvōd Īt* darbību atjaunoja 1988. gadā, tās biedru skaits pašlaik ir apmēram 250.

Laumu dabas parks ir ar privātu iniciatīvu veidots parks Talsu novadā, kurā iekārtotas vairākas specializētas dabas procesus izzinošas takas - Bišu, Augu, Sporta un Meža taka un tiek piedāvātas plašas aktīvās atpūtas iespējas - mini golfs, makšķerēšana, velosipēdu noma, kā arī sveču liešana un biškopības produkcija. Bišu takā zinoša gida pavadībā ar atrakciju palīdzību, apmeklētājiem iespēja iejusties gan bites, gan seno dravnieku lomās, var iepazīties ar bišu valstības noslēpumiem. Putnu takā ir iespēja apskatīt aizraujošo putnu pasauli, iepazīties ar putnu izcelšanās vēsturi, aplūkot putna spalvas, spārna uzbūvi, ligzdošanas vietu un ligzdu daudzveidību, putnu olu, knābju, kāju dažādību. Augu takā ir iespēja aplūkot ap 40 īvju šķirņu, dažādu formu kadiķus un citus mūžzaļos augus. Tur zied arī dažādi vītenaugi un košumkrūmi, bet parka dīķos priecē 12 šķirņu ūdensrozes. Dabas klusumu, mieru, kā arī vēja nedarbus var apskatīt 2,3 km garajā - Meža takā, vienlaikus iepazīstot šeit augošos kokus, sūnas, skudras, bebrus, kā arī apmeklējot partizānu bunkuru. Ziemas sezonā parkā tiek piedāvāta distanču slēpošanas iespējas.

Saldus – medus piliens Kurzemē! Pilsēta, kura ērti iekārtojusies ieplakā pie Saldus ezera un Cieceres upes, kas vijas cauri pilsētai 6 km garumā, veidojot jaukas atpūtas vietas. Šī ir ļoti ainaviska un kalnaina pilsēta, apkārtnē atrodas Induļa un Ārijas romantiskās mīlestības vietas un Sātiņu dabas lieguma spārnoto putnu paradīze. Saldus īpaši skaista ir naktīs ar savām baznīcām, muižām, krodziņiem. Saldus tiek dēvēta arī par Kurzemes saldumu pilsētu, kas allaž sagaida ar kādu pārsteigumu: pavasarī ar pieneņu dzeltenajām ielejām un saulainiem smaidiem, vasaras karstumā ar Cieceres upes spirdzinošo veldzi, bet ziemā – ar siltām, omulīgām kafējnīcām, kur, no sala patveroties, patīkami baudīt pilsētas kārumus, sākot ar latviskajām konfektēm *Gotiņa* un beidzot ar *Druvas* saldējumu tūri.

Tukums

Latvijas tūristiem tas asociējas ar saukli „Uz Tukumu pēc smukuma!” Tukums ir neliela mazpilsēta Kurzemes pievārtē netālu no jūras, kuras vecpilsētā dominē 19. gs. koka arhitektūra. Pilsētas pievārtē tūrists var izbaudīt gan viduslaiku banketu Jaunpils pilī, gan romantiskas akaču takas Ķemeru dabas parkā. Tukumā noteikti jāapmeklē Livonijas ordeņa pils tornis, kas ir daļa no bijušās viduslaiku pils ar ekspozīciju par pilsētas vēsturi no XII gs. līdz mūsdienām, Tukuma pievārtē esošā, Raiņa un Aspazijas apjūsmotā Durbes pils – klasicisma laikā (1820) pārbūvēta senāka celtne ar daļēji rekonstruētu interjeru, kā arī mākslas un kultūrvēstures izstādes, keramikas darbnīca un seno sadzīves priekšmetu ekspozīcija *Latvietis un viņa kungs*.

Kinopilsēta "Cinevilla" ir Baltijas valstīs vienīgā plaša mēroga kino dekorācija brīvā dabā, kas piedāvā kinopilsētas apmeklētājiem ielūkoties kino tapšanas aizkulisēs un paver plašas iespējas kino industrijā. Kinopilsētā ir iespējams sajust pagājušā gadsimta pilsētvides raksturīgākās iezīmes. Līdzās atrodas vēsturisku tiltu fragmenti, baznīca, tirgus laukums, upes krasta fragments, kā arī apskatāmi vēsturiski precīzi atveidoti pārvietojamie kino rekvizīti - tramvajs un militārā tehnika. Pilsētas bruģētās ielas un ēku fasādes vēl saglabājušas filmas "Rīgas sargi" uzņemšanas laika zīmes. Kinopilsētas būvniecība tika uzsākta 2004. gada maijā vēsturiskās spēlfilmā "Rīgas sargi" uzņemšanai. Apskatāmas koka ēku fasādes, tirgus laukums, ugunsdzēsēju depo, baznīca, noliktava, fabrikas vārti un iebraucamā vieta. Izmantojot autentisku dzelzceļa aprīkojumu, uzbūvēta dzelzceļa līnija, pārmijas, kā arī uzstādīti dzelzceļa vagoni un īsta lokomotīve. Kinopilsētas teritorijā atrodas arī pārvietojami rekvizīti - kara laika bruņojuma tehnika, kas tika izmantota filmējot kaujas ainas. Kinopilsētas kostīmniecība glabā Latviešu un Bermonta karavīru kostīmus un kaujinieku ekipējumu, angļu jūrnieku uniformas, medmāsu un vēsturiskos civiliedzīvotāju kino kostīmus.

ĪADT/NATURA 2000 un teritorijas/objekti ar kultūras pieminekļa statusu

ĪADT/NATURA 2000 ir viens no nozīmīgākajiem Latvijas tūrisma resursiem ārpus Rīgas. NATURA 2000 ir Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls. NATURA 2000 izveidošana ir svarīgākais pavērsiens kāds jebkad aizsākts Eiropā, lai saglabātu visas savvaļā dabiski pastāvošās dzīvnieku sugas un to dzīves vides. Mērķis ir no 2010.g. apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Kopš 2004. gada

arī Latvija ir izveidojusi savu daļu no šī tīkla. Tas tika veidots no jau esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, pievienojot klāt vēl 122 jaunas. NATURA 2000 tīklā Latvijā ir iekļautas 336 teritorijas – 4 dabas rezervāti, 3 nacionālie parki, 250 dabas liegumi, 38 dabas parki, 9 aizsargājamo ainavu apvidi, 9 dabas pieminekļi un 23 mikroliegumi. Tās kopā aizņem 11,9 % no Latvijas platības. Šīm teritorijām ir atšķirīgi aizsardzības un apsaimniekošanas režīmi – no minimāliem ierobežojumiem aizsargājamo ainavu apvidos līdz pat pilnīgam saimnieciskās darbības aizliegumam dabas rezervātos.

Slīteres nacionālais parks ir mazākais no četriem Latvijas nacionālajiem parkiem, tas ir dibināts 2000. gadā uz **Slīteres dabas rezervāta** bāzes. Slīteres nacionālais parks atrodas Dundagas novada ziemeļos Dundagas un Kolkas pagastu teritorijā. Tas aizņem 26 490 ha (10 130 ha Baltijas jūras akvatorija). Teritoriju apskalo Baltijas jūras Irbes šauruma un Rīgas līča ūdeņi, **Kolkasrags** ir vieta, kur satiekas "lielās" un "mazās" jūras ūdeņi. Nacionālo parku dienvidos norobežo Šlīteres Zilie kalni, bet parka sauszemes daļa pilnībā ietilpst Piejūras zemienes Irves līdzenumā. Slīteres nacionālajā parkā iespējams izsekot gandrīz visām Baltijas jūras attīstības stadijām. Zilie kalni ir Baltijas ledus ezera senkrasts, kurā aug sugu ziņā bagātīgs dabiskais platlapju mežs. Litorīnas jūras atkāpšanās laikā ir izveidojušās vairākus kilometrus garas kāpu grēdas (kangari), kas mijas ar šaurām, pārpurvotām ieplakām (vigām), kuras aizņem zemie purvi. Nacionālā parka neatņemama sastāvdaļa ir jūras piekraste ar smilšaino pludmali, sausieņu pļāvām un priežu mežiem apaugušām kāpām.

Slīteres nacionālajā parkā ir liela dzīvnieku, tai skaitā putnu, un augu dažādība, daudz retu un aizsargājamo sugu. Tas atrodas Latvijas teritorijā nozīmīgākajā gājputnu ceļā, un Kolkasragā pavasaros un rudenos lielā daudzumā koncentrējas migrējošie putni. Slīteres nacionālā parka bagātība ir arī piekrastes lībiešu zvejniekciemi: Kolka, Mazirbe, Sīkrags, Saunags un citi. Te joprojām saglabājusies lībiešu ciemiem raksturīgā kultūrvide.

Abavas senleja ir Abavas upes ieleja, kas izveidojusies ledus laikmetā, kad, ledājam kūstot, ūdeņi noplūda no Austrumkurzemes augstienes. Abavas senleja ir 1957. gadā dibināts dabas parks, kas izveidots, lai aizsargātu Abavas ieleju, kas veidojusies Austrumkurzemes augstienes ziemeļaustrumu un ziemeļu malā, noplūstot ledāju kušanas ūdeņiem. Parks sevī ietver arī īpaši aizsargājamo kultūrvēsturisko teritoriju "Abavas ieleja". Abavas senlejas augšgals sniedzas līdz Bērzei un Dobeles apkārtnē. Kultūrvēsturiskajā teritorijā "Abavas senleja", kuras robežas daudzviet pārklājas ar īpaši aizsargājamās dabas teritorijas "Abavas

senleja" robežām. Gar Abavu jau izsenis ir gājis vēsturiski nozīmīgs ceļš. Upes ielejas nogāzēs atrodas vairāki pilskalni, te izveidojušās arī divas senpilsētas - Kandava un Sabile. Liela nozīme teritorijas ainavas telpiskās struktūras veidošanā bija muižām, kas radīja ap sevi noteiktu ietekmju laukus - dažādas saimnieciskās ēkas, parkus, alejas, pusmuižas un citus objektus (CELMIŅA A., 1998). Teritorija ar izcilu ainavisko vērtību - upes ielejas ainavas, pļavu un nogāžu ainavas, ģeomorfoloģiskās vērtības. Senlejā ir izteiktas īpatnējas reljefa formas (stāvi krasti, dolomītu atsegumi, terašu krastu nogāzes avoti), ir liela pļavu ģeobotāniskā daudzveidība, sastopamas vairāk nekā 50 aizsargājamās augu sugas. Izcila biotopu daudzveidība, tajā skaitā ļoti retu, piemēram, Kaļķaini purvi ar Devela grīslī, kadiķu audzes kaļķainās pļavās u.c.

Engures ezera dabas parks ir dibināts 1957.gadā kā ornitoloģiskais liegums, 1998.gadā tika izveidots Engures ezera dabas parks. Kopš 1989.gada šī teritorija iekļauta Eiropas nozīmīgāko putnu vietu sarakstā, bet kopš 1995.gada - Ramsāres konvencijas starptautiskas nozīmes mitrāju sarakstā. Engures ezers - lielākais Latvijas piejūras ezers. Tas ir 6 km garš, tā maksimālais dziļums ir 2-3 metri. Vārds *Engure* cēlies no lībiešu vārda *zutis*, tā kā sanāk Zušu ezers, tiesa - pašreiz, zuši tajā palikuši ļoti maz. Speciāli putnu vērošanai uzcelti vairāki putnu vērošanas torņi. **Skatu torņi** ornitoloģiskajā centrā Bērzcimē (Tukuma novadā) un Krievragā (Ķūļciema pagastā). Pie Engures ezera ir uzcelti trīs putnu novērošanas torņi, lai dabas parka "Engures ezers" apmeklētāji labāk varētu apskatīt ezerā mītošos putnus, skaisto ainavu un savvaļas lopus. **Savvaļas lopi**. Dabas aizsardzības plāna ieviešanas projekta laikā dabas parkā "Engures ezers" tika atjaunoti 140 ha piekrastes pļavu, kur ganās vairāk kā 30 liellopi. Dzīvniekus var apskatīt abās ezera pusēs, bet Piejūras pļavās Mērsragā ganās Latvijas zilās šķirnes govīs.

Papes ezera krastos un parkā iespējams vērot savvaļas zirgus, sumbrus un taurus, bet no īpaši būvēta torņa – gājputnus. Parks apskatāms gida pavadībā, ejot kājām, braucot ar riteni vai laivā pa ezerā speciāli marķētu maršrutu. Parks atrodas pašā Latvijas DR stūrī Rucavas un Nīcas pagastos, Liepājas rajonā. Parka kodolu veido Papes ezers – 12 km² liels un 0,3 m dziļš piekrastes lagūnveida ezers un Nidas purvs ar tiem pieguļošajām teritorijām. Oficiāli dabas parks tika izveidots 2004.gadā. Dabas parku "Pape" veido unikāla, daudzveidīga dabisko ekosistēmu mozaīka: piekrastes lagūnveida ezers un mitrāji, augstais kūdras purvs ar pārejas purviem, smilšu pludmales un staigājošās kāpas, piekrastes sausie un mitrie meži, palieņu pļavas

ar tām raksturīgām floras un faunas sabiedrībām. Dabas procesu taka, izmantojot Jūsu domu lidojuma plašumu, piedāvā ceļojumu neskartā dabā.

Jūrkalnes stāvkrasts ir viena no gleznainākajām Baltijas jūras piekrastēm Latvijā ar kļušu, civilizācijas neskartu pludmali un iespaidīgu līdz 20 m augstu stāvkrastu. Plašas iespējas gan mierīgai, gan aktīvai atpūtai. No krasta kraujas uz pludmali ved speciāli veidotas kāpnes, kas jau vairākkārt ir atjaunotas, jo spēcīgu vētru laikā krasts atkāpjas par vairākiem metriem gadā. Kā liecina speciālisti, šī ir lieliski piemērota vieta paraplanierismam. Spēcīgu vētru laikā krasts atkāpjas par vairākiem metriem gadā, tādēļ kāpnes vairākas reizes atjaunotas.

2. Tūrisma nozares raksturojums Kurzemē

2.1. Tūrisma organizācijas

Kompetences, atbildību un uzdevumus tūrisma nozares pārvaldē Kurzemē un visā Latvijā nosaka Tūrisma likums.

- **ALTA** - Latvijas Tūrisma Aģentu Asociācija - ALTA ir profesionāla sabiedriska organizācija (biedrība), kas izveidota 1991.gadā, apvienojoties tūrisma aģentiem un tūroperatoriem, lai kopīgā darbībā uz līdztiesības pamatiem likumu un ALTA statūtu ietvaros izveidotu kopīgu vadības institūciju, kas koordinētu tūrisma aģentu un tūroperatoru darbību, aizstāvētu to intereses un pārstāvētu Latvijas tūrisma biznesu pasaulē. Asociācijas pamatuzdevumi:
 - * sekmēt starptautiskā un vietējā tūrisma attīstību Latvijā;
 - * aizsargāt savas profesionālās un finansiālās intereses valsts saimnieciskajā darbībā;
 - * piedalīties likumdošanas aktu, kuri skar tūrisma, izstrādāšanā;
 - * veicināt sadarbību ar vietējām, ārvalstu un starptautiskajām tūrisma apvienībām un asociācijām;
 - * veicināt Asociācijas iestāšanos starptautiskajās tūrisma apvienībās, klubos un asociācijās kā asociētajiem locekļiem, kā arī pašai veidot līdzvērtīgas organizācijas;
 - * reklamēt ārvalstīs tūrisma iespējas Latvijā un veicināt tūrisma reklāmu Latvijā;
 - * organizēt Asociācijas pārstāvniecību starptautiskajās tūrisma izstādēs un gadatirgos, lai reklamētu tūrisma iespējas Latvijā;
 - * piedāvāt konsultatīvos pakalpojumus biedriem jautājumos, kas saistīti ar tūrisma biznesa attīstību, veikt reklāmas iespiedmateriālu veidošanu, izdošanu un izplatīšanu;

* izstrādāt Latvijas valsts interesēm atbilstošu tūrisma biznesa darbības ētikas principus un sekot to ievērošanai.

• **KTA (Kurzemes Tūrisma asociācija)** - Lai veiktu pastāvīgu reģionālo tūrisma analīzi un mārketingu, koordinētu tūrisma attīstību un popularizētu tūrisma iespējas reģionā, Kurzemes pašvaldības kopā ar tūrisma uzņēmumiem 2001.gadā izveidoja **Kurzemes Tūrisma Asociāciju** (turpmāk – KTA), kas ir galvenā koordinējošā tūrisma organizācija Kurzemē, kura darbojas šādās galvenajās darbības jomās:

- ✓ Asociācijas biedru interešu pārstāvēšana valsts, pašvaldību iestādēs un nevalstiskajās organizācijās, kā arī ārvalstu institūcijās;
- ✓ Kurzemes tūrisma produktu mārketingu Latvijā un ārvalstīs;
- ✓ tūristiem pievilcīga Kurzemes tēla veidošana un uzturēšana;
- ✓ Kurzemes mazo un vidējo tūrisma uzņēmumu attīstības veicināšana, uzņēmumu konsultācijas;
- ✓ Kurzemes tūrisma izglītības un pētniecības attīstība;
- ✓ Kurzemes tūrisma produktu identificēšana, izveide un attīstība.

Kurzemes tūrisma asociācijas padarītie darbi:

- ✓ Izdotas Kurzemes tūrisma kartes (8 valodās)
- ✓ Izdota Kurzemes Tūrisma produktu brošūra (angļu un vācu valodās)
- ✓ Dalība starptautiskajās tūrisma izstādēs Latvijā un ārvalstīs: *Rīgā, Viļņā, Tallinā, Helsinkos, Berlīnē, Hamburgā, Gēteborgā, Utrehtā*
- ✓ 8.Kurzemes tūrisma konference (Kuldīgā)
- ✓ Pirmo reizi realizēta akcija “Apceļo Kurzemi!”
- ✓ Darbu uzsākusi KTA mārketinga padome
- ✓ Cītīgi strādāts pie jaunās mājas lapa www.kurzeme.lv
- ✓ Pieredzes apmaiņas brauciens uz Liepāju un Palangu
- ✓ KTA gada balle “Lielais Jēkabs 2008”
- ✓ Sadarbība ar Tūrisma attīstības valsts aģentūru
- ✓ Sadarbība ar Kurzemes plānošanas reģiona aģentūru
- ✓ Reģiona pārstāvniecība tūrisma nozares interešu pārstāvniecībās
- ✓ Kurzemes tūrisma statistikas apkopošana

- **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija** ir centrālā valsts institūcija, kas atbild par tūrisma attīstības valsts politikas izstrādi. Latvijas Tūrisma attīstības aģentūra atbild par tūrisma politikas īstenošanu. Latvijas Tūrisma konsultatīvā padome saskaņo tūrisma politikas īstenošanā iesaistīto ministriju, pašvaldību, tūrisma uzņēmumu un sabiedrisko organizāciju intereses un darbību tūrisma attīstībā.
- **TIC Kurzemē (Tūrisma informācijas centri)** - Kurzemē kopumā atrodas 13 **tūrisma informācijas centri** (turpmāk – TIC). To uzdevums ir izveidot un atbalstīt tūrisma informācijas sistēmu un datu bāzi, tās administrēšanu, atbildēšana uz klientu jautājumiem, t.sk. sniegt informāciju gan par savu rajonu, gan par Latviju kopumā. Tāpat Kurzemes TIC darbinieki ir uzskatāmi par galvenajiem tūrisma ekspertiem attiecīgo pašvaldību teritorijās. TIC galvenokārt atrodas pašvaldību pārziņā, taču to finansiālais nodrošinājums ir ļoti neviendabīgs. Daļa no tiem (mazajos lauku centros) uzskatāmi par tūrisma informācijas punktiem, kas darbojas pie muzejiem vai pagastu padomēm, pildot šīs funkcijas un darbojoties pārsvarā vasaras sezonas laikā. Salīdzinot sešus galvenos Kurzemes TIC (rajonu centros) ar pārējiem Latvijas TIC, jāatzīmē, ka tie atrodas kvalitatīvās un standartiem atbilstošās telpās, tiem ir labs tehniskais aprīkojums (ieskaitot interneta pieslēgumu) un tajos strādā kvalificēti un aktīvi darbinieki. Lielā mērā uz Kurzemes TIC darbinieku aktivitātēm līdz šim balstījusies visa Kurzemes tūrisma attīstība.
- **Lauku ceļotājs** - "Lauku ceļotājs" ir profesionāla lauku tūrisma asociācija, kas dibināta 1993. gadā un šobrīd apvieno ~300 biedrus – lauku naktsmītņu saimniekus visā Latvijā. Asociācijas galvenais mērķis ir līdzsvarota un videi draudzīga lauku tūrisma attīstība Latvijā. Galvenie darbības virzieni ir lauku tūrisma attīstība, kvalitātes kontrole, lauku tūrisma uzņēmēju apmācības un konsultācijas, lauku tūrisma popularizēšana un dažādas mārketinga aktivitātes, izdodot ceļvežus, kartes un interneta mājas lapā, kā arī pārstāvēt asociācijas biedru intereses valsts un likumdošanas līmenī.
"Lauku ceļotājs" kopš 1997. gada piedalās vairākos nacionāla mēroga un Eiropas Savienības līdzfinansētos projektos, kas papildina cits citu un kalpo kopīgam mērķim - lauku tūrisma attīstībai.

- **Latvijas Viesnīcu un Restorānu asociācija** - Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija ir biedrība, kura apvieno naktsmītnes un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumus profesionālai sadarbībai. Asociācijas MISIJA:

- ✓ uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti,
- ✓ sakārtot Latvijas viesnīcu un restorānu tirgu,
- ✓ pārstāvēt Latvijas viesnīcu un restorānu biznesu pasaulē.

- **Pašvaldības** – Kurzeme sastāv no 19 pašvaldībām:

- ✓ Liepājas pilsētas dome
- ✓ Ventspils pilsētas dome
- ✓ Aizputes novada pašvaldība
- ✓ Alsungas novada pašvaldība
- ✓ Brocēnu novada pašvaldība
- ✓ Dundagas novada pašvaldība
- ✓ Durbes novada pašvaldība
- ✓ Grobiņas novada pašvaldība
- ✓ Kuldīgas novada pašvaldība
- ✓ Nīcas novada pašvaldība
- ✓ Pāvilostas novada pašvaldība
- ✓ Priekules novada pašvaldība
- ✓ Rojas novada pašvaldība
- ✓ Rucavas novada pašvaldība
- ✓ Saldus novada pašvaldība
- ✓ Skrundas novada pašvaldība
- ✓ Talsu novada pašvaldība
- ✓ Vaiņodes novada pašvaldība
- ✓ Ventspils novada pašvaldība

- **Tūrisma NVO** - lai koordinētu vietējo tūrisma attīstību dažās pašvaldībās papildus ir izveidotas **vietējās tūrisma apvienības**: Talsu tūrisma apvienība, Ziemeļkurša, Dzintara taka u.c. **organizācijas un uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības), kas nodarbojas ar tūrisma pakalpojumu sniegšanu**, savā darbībā ievēro Tūrisma likumu un citus normatīvos aktus, kā arī

tūrisma attīstības valsts politiku. Tie tieši vai caur asociācijām piedalās nozares politikas veidošanā un īstenošanā.

- **Plānošanas reģionu aģentūras –**

Kā Padomes funkcijas ir minamas:

- noteikt Kurzemes plānošanas reģiona ilgtermiņa (10 un vairāk gadu) attīstības galvenos pamatprincipus, mērķus un prioritātes;
- nodrošināt Kurzemes plānošanas reģiona attīstības koordināciju atbilstoši reģionālās attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem galvenajiem pamatprincipiem, mērķiem un prioritātēm;
- vadīt un uzraudzīt Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas un teritorijas plānojuma izstrādi un ieviešanu, kā arī nepieciešamo grozījumu izstrādi un ieviešanu;
- apstiprināt Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmu un teritorijas plānojumu un to grozījumus;
- nodrošināt Kurzemes pašvaldību sadarbību un Kurzemes plānošanas reģiona sadarbību ar nacionālā līmeņa un starptautiskajām institūcijām reģionālās attīstības atbalsta pasākumu īstenošanā;
- izvērtēt nacionālā plānojuma, nacionālā attīstības plāna, Vienotā programmdokumenta, u.c. nacionālo un nozaru attīstības programmu atbilstību Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmai un teritorijas plānojumam un neatbilstības gadījumos ierosina grozīt nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentus vai lemj par grozījumiem Kurzemes reģiona plānošanas dokumentos;
- noteikt plānošanas reģiona institucionālo struktūru.

Padomes uzdevums ir koordinēt Kurzemes pašvaldību sadarbību un sadarbību ar citu plānošanas reģionu pašvaldībām, valsts pārvaldes iestādēm, starptautiskajām institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, un citām juridiskām un fiziskām personām Kurzemes reģiona ilgtspējīgas un līdzsvarotas attīstības interesēs.

- **Latvijas valsts meži** - Pašreiz LVM pārvalda valstij piederošos komerciāli izmantojamus mežīpašumus, un līdztekus meža apsaimniekošanai, ieskaitot kokmateriālu realizāciju, LVM attīsta arī citus darbības veidus: sniedz medību un rekreācijas pakalpojumus un iegūst selekcionētas sēklas un stādus mežu atjaunošanai. LVM, sākot saimniecisko darbību, 2000. gadā galvenos ieguldījumus novirzīja uzņēmuma infrastruktūrai, nākamajos gados galvenās investīcijas ieguldīja pamatdarbībā – mežsaimniecībā, galvenokārt meža ceļu

infrastruktūras attīstībai. Kopš darbības sākuma LVM pastāvīgi palielina meža ceļu būvniecības apjomus visos Latvijas mežos. Sakārtots ceļu tīkls ne tikai atvieglo mežu apsaimniekošanu, bet arī veicina pārdodamās produkcijas vērtības palielināšanos, samazinot kokmateriālu sākotnējās transporta izmaksas. LVM realizē valsts intereses meža apsaimniekošanā, nodrošinot meža vērtību saglabāšanu, palielināšanu un maksimāli iespējamus ienākumus.

2.2. Kurzemes tūrisma un sociālekonomiskās tendences

2.2.1. Ekonomiskā ietekme uz tūrismu

Pasaules tūrisma organizācijas (PTO) dati liecina, ka tūrisma industrija kļūst par vienu no svarīgākajām nozarēm pasaulē un tā prognozē, ka līdz 2020.gadam Baltijas reģionā, salīdzinot ar citām Eiropas daļām, notiks strauja tūrisma attīstība, kas būtu atbalstāms process, jo tūrisma attīstība veicinās ekonomikas augšupeju un visa reģiona labklājību.

Vietējam un starptautiskajam tūrismam ir liela ekonomiskā nozīme. Šo nozīmi raksturo:

- tūrisma pozitīvās ietekmes uz reģiona, pašvaldības ekonomiku;
- ārvalstu tūristu izdevumi jeb tūrisma eksports valstī vai noteiktā pašvaldībā;
- ja tūrisma eksports pārsniedz importu, tad palielinās IKP;
- tūrisma nozare piesaista lielas investīcijas. Tūrisma reģionu ekonomiku var stimulēt investīciju ieplūšanu – ja tūrisma industrija pieaug, pieaug arī šajā reģionā investētais kapitāls.
- nodokļi no tūrisma industrijas;
- tūristi ceļojumos parasti tērē vairāk naudas nekā ikdienā, kas sastāda papildus ienākumus tūrisma uzņēmumiem reģionā (līdz ar tūrisma nozares attīstīšanos, pieaug cenas šajos reģionos);
- ieņēmumi no tūrisma nozares vietējā ekonomikā veido multiplikatora efektu – naudas cirkulācija reģionā veido pievienotos, papildus ienākumus.

Tūrisma negatīvās ietekmes uz reģiona, pašvaldības ekonomiku:

- vietējo iedzīvotāju tēriņi ārzemju ceļojumu laikā jeb tūrisma imports, kā arī negatīva tūrisma bilance (tūrisma importam pārsniedzot tūrisma eksportu);
- situācija, kas izveidojas, ja reģiona ekonomika kļūst pārāk atkarīga no tūrisma industrijas;
- tūrisma cenu pieaugums. Ja pieaug cenas tūrisma pakalpojumiem, samazinās pieprasījums pēc tiem.

- tūrisma industrija ir ienākumu elastīga. Ja pieaug sabiedrības ienākumi, un tūrisma pakalpojumu cenas paliek nemainīgas, pieaug arī pieprasījums pēc tūrisma pakalpojumiem.

- cenu pieaugums, kas saistīts ar tūrisma industrijas attīstīšanos.

Tiešās un netiešās tūrisma industrijas ietekmes uz vietējo ekonomiku:

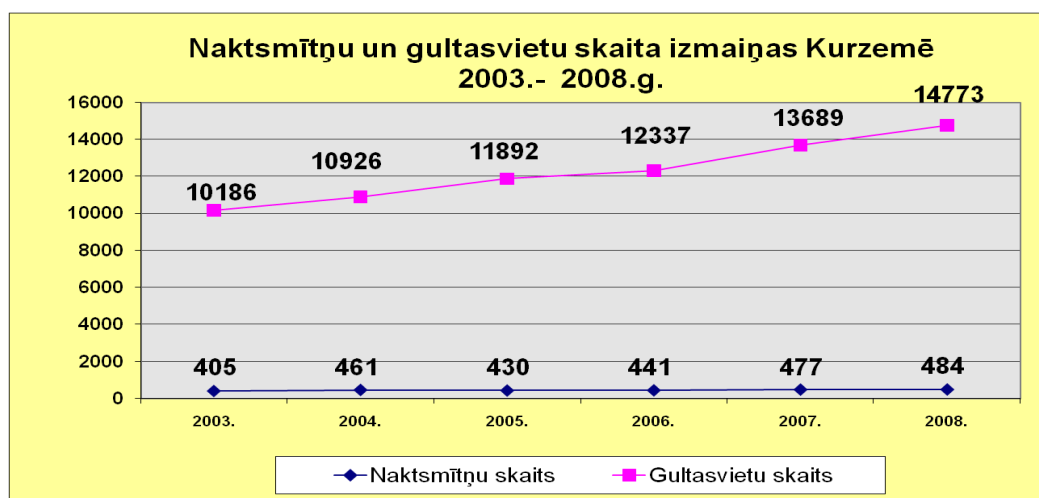
- Tiešās tūrisma nozares ietekmes uz vietējo ekonomiku ir vieglāk mērāmas, un tās ir tūristu iztērētā nauda tūrisma uzņēmumos un tūrisma nozarē radītās darbavietas.
- Tūrisma nozares netiešā nozīme uz vietējo ekonomiku tiek aprēķināta ar multiplikatora efektu, kas nosaka cik reizes ienākumi/izdevumi atgriežas reģionā. Jo pats reģions spēj vairāk saražot tūrisma pakalpojumus, jo multiplikatora efekts ir lielāks.

2.2.2. Naktsmītņu pakalpojumu pārdošanas tendences

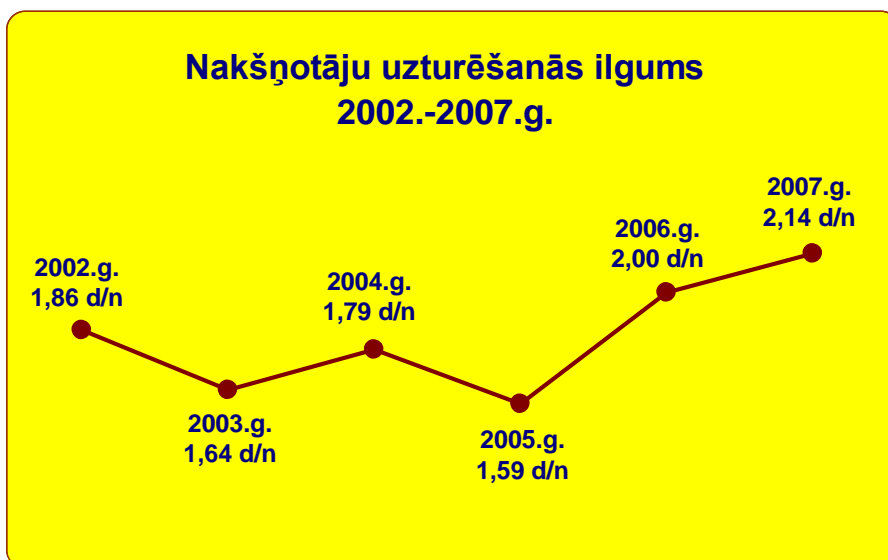
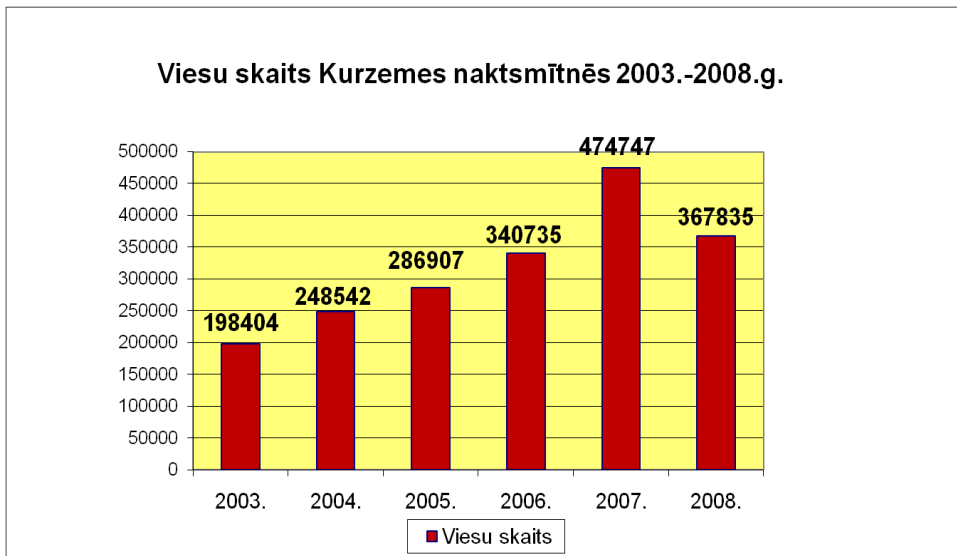
Diagrammās tiek attēlots naktsmītņu un gultasvietu skaita izmaiņas Kurzemē no 2003.-2008.gadam.

Pieaugums 2008.gadā salīdzinot ar 2007.gadu:

- 1) naktsmītņu skaitam + 1 %
- 2) gultasvietu skaitam + 7.9%

2.2.3. Tūristu skaita dinamika

- Talsi – 1,27
- Liepāja – 1,67
- Saldus – 1,74
- Kuldīga – 2,32
- Tukums – 3,31
- Ventspils – 1,99

2.2.4. Tūrisma uzņēmumu piedāvājums un novērtējums

Kurzemes tūrisma asociācija 26.11.2010 Saldū paziņoja uzvarētājus gada balvai «Lielais Jēkabs 2010». Apbalvojumi piešķirti astoņās nominācijās: par dižo ieguldījumu tūrisma attīstībā Kurzemē, mājas lapu, dižo lauku sētu, piedāvājumu ģimenei, kolekciju, pasākumu, Kurzemes ēdienu, kā arī par šī gada dižo amatu meistarību. Kopumā katrā nominācijā tika izvirzīti 12 pārstāvji (uzņēmumi) un profesionālas komisijas veica nominantu vērtēšanu. Par labākajiem Kurzemes pasākumiem varēja balsot jebkurš interesents, aizpildot anketu interneta mājas lapā <http://www.kurzeme.lv/>. Rezultātus apkopoja KTA veidota komisija, piedaloties brīvprātīgiem novērotājiem.

„Lielais Jēkabs 2010” uzvarētāji:

1. **Dižā lauku sēta Kurzemē 2010** - Brīvdienu māja „Ozolkalns”.
Energiskie saimnieki ir kā uzburti uz kaut ko jaunu, neredzētu. Viņi piedāvā atpūta ģimenēm divās brīvdienu mājās. Viesiem iespēja baudīt zāļu vannas, dubļu vannas un smilšu peldes, pērties pirtiņā un veldzēties baļļā, kā arī baudīt dziedniecisko masāžu. Īpašie piedāvājumi – nakšņošana "Siena viesnīcā" un izklaides programma jaunlaulātajiem.
2. **Tūrisma dižā mājas lapa Kurzemē 2010** - <http://www.kolka.info/>
Lauku sētas „Ūši” interneta mājas lapa. Komisijas novērtējums – ne tikai aizraujoša un interesanta, bet arī informatīvi pilnvērtīga.
3. **Dižais piedāvājums ģimenei Kurzemē 2010**- Ventspils ūdens piedzīvojumu parks
2009. gada nogalē atklāts rekonstruētais Ventspils peldbaseins, kurā ir būtiski paplašināts aktīvās atpūtas un sporta piedāvājums pilsētā ziemas sezonā. Gan lieliem, gan maziem tajā iespējams baudīt gan sportiskas aktivitātes, gan ūdens atrakcijas, kā arī atpūtu SPA kompleksā. Piedzīvojumu parkā ir sāls istaba, pirts, burbuļvannas, slidkalniņi, bērnu un lielo viņņu baseini u.c. atpūtas iespējas.
4. **Dižais amatu meistars Kurzemē 2010**- metālkalējs Gints Haneckis
Gints Haneckis ir kalējs Tukuma pusē, kas prot ne tikai kalēja amatu, bet no metāla izgatavo īstus mākslas darbus. Kalēja darbnīcā pie Tukuma – Tumes pagasta „Vecupniekos” apmeklētājiem iespējams apskatīt gan gatavus, gan tapšanas stadijā esošus darbus, pamēģināt arī pašiem saprast un izmēģināt roku kalēja amatā vai pasūtīt ko nepieciešamu savas mājas iekārtojumam.

5. **Dižā kolekcija Kurzemē 2010**- Kurzemes cietokšņa muzejs

Kurzemes cietokšņa muzeju 1996.gadā Zantē izveidojis kolekcionārs Ilgvars Brucis. Ekspozīcijā apskatāmas vairāk nekā 8000 eksponātu – ne tikai dažādu veidu ieroču un militārās tehnikas, bet arī sadzīves priekšmeti, kas stāsta par dzīvi starpkaru laikā apkārtņē. Kolekcija unikāla ar to, ka ir ne tikai militārās vēstures intereses dēļ savākta, bet, ka eksponēta autentiskajā priekšmetu ieguves vietā – Kurzemes cietokšņa frontes līnijas vienā posmā.

6. **Dižais Kurzemes ēdiens** - Kafejnīca "Velves" Talsu novada muzejā

Vienīgā vieta Kurzemē, kur ikdienas ēdienkartē iekļauts visplašākais un bagātākais nacionālo un tradicionālo ēdienu klāsts, sākot no uzkodām un salātiem un beidzot ar zupām, otrajiem ēdieniem un saldajiem, un pat dzērieniem. Te pārdomāts ne tikai katra ēdiena recepte un izskats, bet arī pasniegšanas veids – katram ēdienam atlasīts piemērotākais un interesantākais trauku veids, un pat ēdienkartē šie ēdieni izcelti. Tos var atrast sadaļā „Iz latvieš virtuvs” pieteiktus Talsu pusei raksturīgajā tāmnieku izloksnē.

7. **Dižais Kurzemes pasākums 2010** - Ginesa rekorda uzstādīšana – pasaulē garākā ziedu paklāja veidošana Ventspilī

Par godu Ventspils pilsētas 720. jubilejai š.g. 23. un 24. jūlijā Ostas ielas promenādē izveidoja 1665,93 metru un 1 m platu nepārtrauktu garāko puķu paklāju pasaulē, tādējādi uzstādot Ginesa pasaules rekordu.

8. Par **dižo ieguldījumu tūrisma attīstībā Kurzemē 2010** - Jana Bergmane

Kurzemes tūrisma asociācijā strādā par izpilddirektori kopš 2006. gada. 2010. gadā strādājusi, ne tikai nodrošinot asociācijas ikdienas darbu, bet arī ES finansējumu piesaisti dalībai starptautiskajās izstādēs, asociācijas kapacitātes celšanai, kā arī pieredzes apmaiņas braucieniem.

Kurzemes tūrisma asociācija arī šogad labākajiem uzņēmējiem pasniedza mākslinieka Reiņa Kuncīša izgatavoto stikla statueti ar hercoga Jēkaba attēlu.

2.2.5. Tūrisma attīstības tendences

2011. gada martā Berlīnes tūrisma gadatirgū tika prezentētas speciālistu apkopotās aktuālākās tūrisma attīstības tendences pasaulē. Galvenie secinājumi:

- 1) globālā krīze ir pārdzīvota, un starptautisko ceļojumu skaits 2010. gadā ir sasniedzis 935 miljonus (+7% pieaugums, salīdzinot ar -4% samazinājumu 2009. gadā);
- 2) tūrisma pieauguma tempi 2011. gadā tiek prognozēti pirmskrīzes līmenī (+4 – 5% gadā), tomēr Eiropā pieaugums nebūs tik straujš (vidēji 2 – 3%), tūristi, it sevišķi Eiropā un ASV, būs taupīgi, dosies īsākos ceļojumos;
- 3) straujš tūrisma pieaugums tiek prognozēts Āzijas reģionā, it sevišķi Ķīnā, Dienvidkorejā, Malaizijā. Arī Eiropā sagaidāms lielāks tūristu skaits no Āzijas valstīm, it sevišķi no Ķīnas;
- 4) starptautiskajā tirgū pieaug BRIC (*Brasilia, Russia, India, China*) valstu nozīme. Jau 2010. gadā Krievija ierindojusies 8., bet Ķīna 10. vietā pasaulē pēc pilsoņu veiktajiem starptautiskajiem ceļojumiem;
- 5) tūrismā jāreķinās ar tendencēm un inovācijām tehnoloģijās. Strauji pieaug sociālo tīklu (*Facebook, TripAdvisor*), kā arī tiešsaistes ceļojuma aģentūru (*Travelocity, Expedia* u.c.) loma, meklējot informāciju, rezervējot naktsmītņus un iegādājoties transporta biļetes;
- 6) īpaši tiek uzsvērti mobilo telefonu un viedtelefonu (*iPhone, smart phone*) izmantošana, iegūstot informāciju par tūrisma galamērķi, rezervējot naktsmītņus vai biļetes ceļojuma laikā, izmantojot tos kā mobilos gidus, maršruta plānotājus, fotoaparātus un videokameras;
- 7) izmaiņas tūristu dzīves stilā – šī tendence tiek apzīmēta kā LOHAS (saīsinājums no *Lifestyles of health and sustainability*), uzsverot, ka tūristi kļūst turīgāki, izglītotāki, vairāk rūpējas par savu veselību, ir sociāli atbildīgāki un videi draudzīgāki.

Nozīmīgākās tendences, kas turpinās ietekmēt tūrismu nākamajās desmitgadēs, tiek minētas trīs:

- 1) pieaugošā labklājība un demogrāfiskās izmaiņas,
- 2) klimata izmaiņas un resursu trūkums,
- 3) globalizācija un tehnoloģijas.

Uzņēmējiem iesaka orientēties uz klientu – piedāvāt personalizētus pakalpojumus, meklēt unikalitāti, izmantot vietējos stāstus, pārdot emocijas un nebaidīties eksperimentēt.

2.2.6. Transports, tā infrastruktūra

Analizējot valsts robežu šķērsojošo ceļotāju skaitu pa transporta veidiem, var secināt, ka lielākā daļa tūristu izmanto auto, tādēļ autoceļu kvalitāte, autostāvvietu, sabiedrisko teritoriju labiekārtošana ir būtiski tūrisma attīstības elementi.

Nokļūšana Kurzemē no tās galvenajiem un perspektīvajiem ārvalstu tūrisma tirgiem pašreiz vēl ir neērta un atsevišķos gadījumos dārga, nepietiekama ir atsevišķu robežu šķērsošanas vietu caurlaidspēja.

Visas Kurzemes reģiona pilsētas ir savienotas plašā autoceļu tīklā gan viena ar otru, gan ar citiem Latvijas reģioniem. Satiksmi starp šiem reģioniem un arī citām apdzīvotām vietām nodrošina sabiedriskā autotransporta maršruti. Liepāja, Saldus, Ventspils un Tukums kalpo kā tūristu vārtu pilsētas. Kā šķērslis tūrisma attīstībai ir ceļš P 124 starp Irbeni un Kolku grantētais segums un pārējās servisa infrastruktūras trūkums, kas būtiski kavē pieprasīta tūrisma maršruta realizāciju gar jūras piekrasti, kas nākotnē varētu attīstīties par Kurzemes vispopulārāko tūrisma maršrutu.

Iespējas nokļūt Kurzemē ar jūras pasažieru transportu ir nepietiekamas. Kurzemes ostas orientētas uz kravu pārvadājumu apkalpošanu. Pasažieru ostu infrastruktūra Liepājas un Ventspils ostās ir attīstīta vāji, ostu termināli nav piemēroti lielu pasažieru prāmju un kruīzu kuģu apkalpošanai.

2.2.7. Universālais dizains (vides pieejamības nodrošināšana)

Liepājas Neredzīgo biedrība augustā sākusi izstrādāt vienotus universālā dizaina principus un vides pieejamības standartus, lai tie visā Latvijā iegūtu likuma spēku un lai vide visā Latvijā būtu pieejama visiem cilvēkiem – gan dažādu grupu invalīdiem, gan visiem pārējiem. Liepājā jau ir veiktas dažas lietas, lai vide būtu pieejamāka visiem cilvēkiem – ir ieviesti luksofori ar skaņu, ielās stabi apzīmēti ar dzeltenām svītrām, lai vājredzīgi cilvēki tiem neskrietu virsū, jaunās ietvju nobrauktuves veidotas pārvaramākas bērnu ratiņu stūmējiem un ratiņbraucējiem.

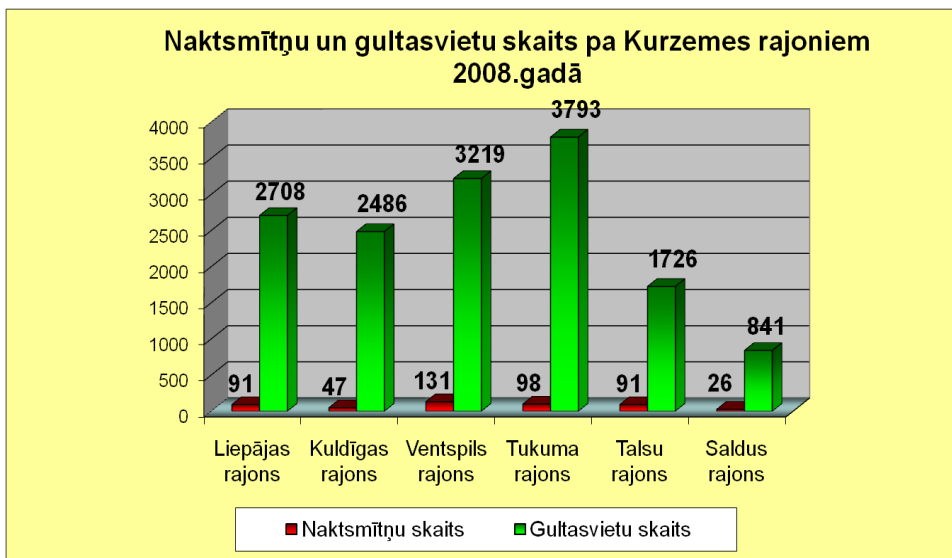
Arī Aizputē piedāvā universālo dizainu. Katoļu iela ir pirmā iela Aizputē, kas tiek rekonstruēta saskaņā ar universālā dizaina principiem.

Lai novērstu Kurzemes piekrastes tūrisma objektu norāžu, vides dizaina objektu un labierīcību sistēmas trūkumus, veicamas šādas aktivitātes:

- Noteikt vēlamo mērķa auditoriju un pielāgot norādes nepieciešamajā valodā. Izvietot norādes piemērotas tūristiem angļu valodā.
- Izvietot norādes un informatīvos standus viegli pieejamās vietās, tūristiem saprotamā valodā.
- Informatīvos standus pie nozīmīgiem, kultūrvēsturiskiem apskates objektiem izvietot arī svešvalodā.
- Pilsētas ceļu remontdarbu gadījumā apvedceļu norādes veidot ar papildinformāciju, uz kuriem konkrētais apvedceļš ved.
- Jāvienkāršo izkārtņu un pilsētas reklāmas standu izvietošana.

2.3. Tūrisma piesaistes, produkti, objekti

2.3.1. Naktsmītnes

Novads \ Naktsmītne	Kuldīgas pilsēta un apkārtnē	Ventpils pilsēta un apkārtnē	Talsu pilsēta un apkārtnē	Tukuma pilsēta un apkārtnē	Liepājas pilsēta un apkārtnē	Saldus pilsēta un apkārtnē	Pavisam kopā
Viesnīcas	3	7	8	7	11	4	40
Viesu nami	13	30	31	40	13	4	131
Jauniešu mītnes	7	10	5	11	3	3	39

Lauku mājas	3	18	11	6	2	4	44
Brīvdienu mājas	2	18	18	13	9	4	64
Kempingi	7	17	11	7	5	3	50
Apartamenti	3	24	0	1	7	1	36
Telšu vietas	5	3	17	10	1	0	36
Atpūtas bāze	0	0	6	9	0	7	22
Motelis	0	0	0	2	0	1	3
Istabas (privātmājā)	0	17	0	0	0	0	17
Ģimeņu māja	0	0	0	1	0	0	1
Kopā	43	144	107	107	51	31	483

Dati var būt neprecīzi, jo katrā mājas lapā informācija ir atšķirīga. Salīdzinot ar 2002.gadu, šobrīd naktsmītņu skaits ir gandrīz divkāršojies (no 252 līdz 483).

2.3.2. Ēdināšana

Kurzemē darbojas vairāk kā 300 ēdināšanas uzņēmumi, kas ir optimālais skaits. Galvenokārt tās ir kafējnīcas, restorāni un krodziņi. Ēdnīcu tipa uzņēmumi ir nelielā skaitā, galvenokārt mazpilsētās.

Katrā rajona centrā ir kāds kvalitatīvs krodziņš, kas piedāvā arī tradicionālos latviešu ēdienus.

Populārākas ēdināšanas tradīcijas ir mazpilsētās - Tukumā, Kuldīgā, Talsos, Saldū. Piemēram, Kuldīgas TIC statistika un interviju rezultāti rāda, ka uz Kuldīgu bieži atpūsties brauc ventspilnieki. Tomēr arī lielajās pilsētās pēdējos gados attīstās krodziņu industrija. Kā labi piemēri mināmi krodziņi *Kapteinis* Liepājā un *Bugiņš* Ventspilī.

Gados jauniem tūristiem iespējams arī atpūsties kluba tipa krodziņos ar dzīvo mūziku. Parasti tie ir arī populārākie krodziņi pilsētās. Kurzemē tie ir: *Fontaine*, *Pablo*, *Kapteinis*, *Ilze*,

Liepājā, *Stenders*, *Pagrabiņš* Kuldīgā, *Bugiņš* un *Cits ostgals* Ventspilī, *Alus dārzs "Māra"*, Talsos, Tukumā, *Stikla pērlīšu spēle* Saldū.

Kurzemes ēdināšanas uzņēmumu priekšrocības ir relatīvi zems cenu līmenis, salīdzinot ar Rīgas cenām un ēdiena kvalitāte un daudzums uz vienu porciju par to pašu cenu.

Novads Ēdināšana	Kuldīgas pilsēta un apkārtnē	Ventspils pilsēta un apkārtnē	Talsu pilsēta un apkārtnē	Tukuma pilsēta un apkārtnē	Liepājas pilsēta un apkārtnē	Saldus pilsēta un apkārtnē	Pavisam kopā
Restorāni	2	6	6	9	11	0	34
Kafejnīcas	7	19	25	38	39	15	143
Bāri/ krogi	7	7	6	5	6	3	34
Ēdnīcas/ bistro	1	5	4	0	2	4	16
Picērijas	1	1	2	3	1	1	9
Konditoreja	3	1	2	6	3	2	17
Kopā	21	39	45	61	60	25	253

2.3.3. Tūristu piesaistes un produkti

Kurzemes tūrisma produkts starptautiskā un vietējā tūrisma tirgū pašlaik ir:

- dažu dienu ceļojums pa Kurzemi (galvenokārt iekļaujot rajonu centrus Kuldīga, Ventspils, Liepāja, Talsi, Tukums, Saldus)
- nedēļas nogale (Kurzemes pilsētās),
- lauku tūrisma
- aktīvā atpūta (visā Kurzemes teritorijā,)
- ekotūrisms
- jahtu izbraucieni
- semināri un konferences (nelielam un vidējam cilvēku skaitam),
- izstādes un gadatirgi
- izjādes ar zirgiem
- svētki, festivāli, pilsētas & ciema svētki, sporta pasākumi u.c.,
- specializētās interešu ekskursijas

- ziemas izklaides (Abavas ielejā)
- makšķerēšana un medības
- dabas takas un dabas parki
- atpūta laukos
- atpūta pie jūras
- atpūta pie upēm un ezeriem

Ventspils harmoniski apvieno sevī vecpilsētas valdzinājumu ar industriālās 21.gadsimta pilsētas sakopto moderno ainavu. Tepat Latvijas tūrists jūtas kā ārzemēs, jo te atrodas modernākais muzejs valstī, modernākais kempings valstī, stadions ar apsildāmu zālāja segumu utt. Ventspils ir pašreiz populārākais Kurzemes galamērķis, kas piedāvā vairākas produktu grupas – gan atpūtu pie jūras, jahtu un kuģīšu izbraucienus, muzejus izklaides bērniem, vēstures mīļotājiem gan vienas dienas ceļojumus, sporta un kultūras pasākumus visa gada garumā, kā arī dažādus pasākumus faniem. Pie Ventspils atrodas unikāls – vienīgais tāda veida Baltijas valstīs – radioastronomijas centrs, kam ir astotā lielākā radioteleskopiskā antena pasaulē.

Ventspils rajona 2008.gada tūrisma objektu un pasākumu TOP 10.

Nr.p.k.	Objekts/ pasākums	Apmeklētāju skaits
1.	Pilsētas svētki	70 000
2.	Izklaižu kuģītis „Hercogs Jēkabs”	53 600
3.	Piejūras Brīvdabas muzejs	46 868
4.	Livonijas ordeņa pils	41 439
5.	Akvaparks „Ventspils”	32 438
6.	Jūras svētki	30 000
7.	Ventspils piedzīvojumu parks	17 162
8.	Amatu māja	12 482
9.	Jūrkalnes stāvkrasts	-
10.	Usmas ezeres	-

Liepāja – vēju, jūras un mūzikas pilsēta, kur var redzēt visdažādākā vecuma ēkas un arhitektūras stilus. Te atrodas vecākais profesionālais teātris Latvijā, kā arī koncertdārzs „Pūt, vējiņi”. Liepāja ir vācu, lietuviešu, poļu, čehu, franču, holandiešu u.c. Eiropas tūristu vārti uz

Kurzemi. Liepāja tāpat kā Ventspils ir labi piemērota lielām reģiona mēroga konferencēm un semināriem, plašiem mūzikas un mākslas festivāliem, augsta līmeņa viesu uzņemšanai četru zvaigžņu viesnīcā. Te ir labas iespējas rīkot studiju ceļojumus studentiem un zinātniskām pieredzes apmaiņām tāpat kā iepazīties ar ekstravaganto padomju mantojumu Liepājas karostā vai vērot savvaļas zirgus Papē.

Nr.	Liepājas rajona tūrisma objektu un pasākumu TOP10 2008.gadā	Skaitis
1.	Pludmales festivāls Tele2 Baltic Beach Party	55 000
2.	Liepājas muzejs	40 038
3.	Karostas cietums	19 620
4.	Rīgas Zoo filiāle „Cīruļi” Kalvenē	28 761
5.	Līvas tirgus	20 000
6.	Sv.Trīsvienības katedrāle	16 000
7.	Starptautiskais rallijs ”Kurzeme”	15 000
8.	Jūras svētki, starptautiskais mākslinieku plenērs „Marīna”, amatierteātru festivāls „Zeme, debess, jūra”	6 000
9.	Jūras svētki Pāvilostā	6 000
10.	Savvaļas zālēdāju aploki Papes dabas parkā	4 670

Kuldīga saista ar savu viduslaiku vecpilsētas apbūvi ap Alekšupīti, senatnīgās mazpilsētas lēno ritmu, Ventas rumbas ūdenskrituma čaloņu. Šī pilsēta piedāvā iepazīšanos ar vēsturiskām ēkām, arhitektūras elementiem, objektiem, lietām muzejiem. Te ir lieliska krodziņu un iepirkšanās atmosfēra, labas maksšķerēšanas, medību, kā arī nelielu semināru un romantisku vēsturisku banketu rīkošanas iespējas. Kuldīgas – Jūrkalnes maršrutā ir vienreizējas iespējas organizēt unikālus senlatviešu Suitu tradīciju pasākumus.

Nr.	Kuldīgas apskates objektu TOP10 2008.gadā	Skaitis
1.	Ventas Rumba, Kuldīgas vecais Ventas tilts, Kuldīgas vecpilsēta	~ 200 000
2.	Kuldīgas pilsētas svētki “Dzīres Kuldīgā 2008”	~ 39 000
3.	Kuldīgas svētās Katrīnas baznīca	20 155
4.	Kuldīgas Novada muzejs un spēļu kāršu istaba	7 507
5.	Riežupes smilšu alas	~6 000

6.	Ēdoles pils	3 478
7.	Meža mācību taka "Ozolu biotops"	2 384
8.	Audēju darbnīca	1 196
9.	Kūku ceļš "Priednieki"	937
10.	Latvijas Pienrūpniecības muzejs	485

Talsi – deviņu pakalnu pilsēta, kas spoguļojas divu ezeru ūdeņos ar sendienās iekoptiem parkiem un nomales dārziem. Talsi un to apkārtnē piedāvā visa veida aktīvo atpūtu un ekotūrisma produktus. Te darbojas gan dažādi ziemas atpūtas produkti (slaloms, slēpošana, slidošana, utt.) gan arī savdabīgi dabas takas produkti kā Laumu dabas parks, Slīteres nacionālais parks un senās Lībiešu tradīcijas Mazirbē.

Nr.	Talsu apkārtnes apmeklētākie objekti 2008.gadā TOP 10	Skaitis
1.	Kolkasraga apmeklētāju informācijas centrs	50 150
2.	Abavas rumba	20 000
3.	Laumu dabas parks	17 550
4.	Talsu novada muzejs	13 738
5.	Engures ezera dabas parks	11 265
6.	Zeķu krogs Sabilē	7800
7.	Latvijas Lauksaimniecības muzejs Talsos	6859
8.	Slīteres bāka Slīteres nacionālajā parkā	6740
9.	Pedvāles Brīvdabas mākslas muzejs	6732
10.	Sabiles Vīnakaļns	6528

Saldus – medus piliens Kurzemes bļodā, atrodas ļoti ainaviskā un kalnainā apvidū, kas ir īpaši skaista naktī. Te skaistākās vietas ir Kalnsētas parks, Cieceres upes krasti un Saldus pilskalns. Saldus ir īsta iepirkšanās pilsēta, vidējo semināru un konferenču tūrisma rīkošanas vieta. Tepat ir arī iespējas rīkot saldējumu tūres ("Druva"), maizes tūres ("Saldus maizniecīšs"), un lieliskus izbraucienus ar laivām un kuteriem Cieceres ezerā noslēdzot brīvdienas ar profesionālu ārstniecisko pirti un senlatviešu pāršanas tradīcijām.

Nr.	Saldus apkārtnes apmeklētākie objekti 2008.gadā TOP 10	Skaitis
-----	--	---------

1.	J.Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs	16 723
2.	Saldus vācu karavīru kapi	15 620
3.	Saldus pilsētas svētki un festivāls „Saldus saule”	15 000
4.	Cieceres dabas taka Saldū	8 550
5.	Saldumu svētki Saldū	6 000
6.	Smuku muiža	3 345
7.	Alternatīvās mūzikas festivāls „Zvērā”	3 000
8.	Saldumu tūre bišu dravā „Kāres”	2 960
9.	Saldumu tūre „Saldus pārtikas kombinātā”	2 512
10.	Saldumu tūre „Druvas pārtikā”	1 245

Tukums ir neliela, dārzu ieskauda, mazpilsēta Kurzemes pievārtē, kuras vecpilsētā dominē 19.gadsimta koka arhitektūra. Tukums ir vārtu pilsēta uz Kurzemi lielākajai daļai Latvijas tūristu - rīdziniekiem, vidzemniekiem, u.c. Tukums ir arī Rīgas guļampilsēta, jo daļa tukumnieku strādā Rīgā, tādējādi netieši piesaistot draugus un radus atpūsties Tukuma apkārtnē. Arī Tukums apvieno vairākas produktu grupas,- šeit ir gan lielisks piļu piedāvājums, gan videi draudzīgas akaču takas Ķemeru dabas parkā. Tukuma rajona zvejnieku ciematiņi ir vistuvāk Rīgai un tiem pat nesezonā ir laba tūristu aprīte.

Nr.	Tukuma novada apmeklētāko objektu TOP10 2009.gadā	Skaitis
1.	Cinevilla	52 000
2.	Jaunpils pils	19 759
3.	Jaunmoku pils	17 641
4.	Galerija „Durvis” Tukumā	13 616
5.	Durbes pils	9 123
6.	Šlokenbekas muiža un Latvijas Ceļu muzejs	7 804
7.	Kurzemes cietokšņa muzejs	6 530
8.	Vāgnera dendroloģiskie stādījumi - parks	4 976
9.	Lestenes Brāļu kapu piemiņas istaba	4 200
10.	Tukuma muzeja Audēju darbnīca	4 055

2.3.4. Mājas lapa, informācija, saites, izdotie informācijas materiāli (kartes, ceļveži, bukleti)

KTA mājas lapa apvieno un sniedz informāciju par visu jaunāko, aktuālāko un svarīgāko Kurzemes novados, veido ar tiem sadarbību. Informācija mājas lapā apvienota vienkopus par visu Kurzemi, līdz ar to tūristam tā ir ērtāka un saprotamāka. Šobrīd mājas lapa izstrādes stadijā, līdz ar to daudzas sadaļas pagaidām nav pieejamas.

Mājas lapā pieejamās sadaļas:

- aktualitātes, kur aprakstīts jaunākais par tūrisma notikumiem Kurzemē;
- par Kurzemi – pamatinformācija, vēsturiskie un ģeogrāfiskie, demogrāfiskie fakti;
- sadaļa „maršruti” – pagaidām izstrādes stadijā;
- Kur doties? – izstrādes stadijā (plānota karte, ar norādītiem objektiem + apraksti par tiem);
- Pasākumi – izstrādes stadijā;
- Naktsmītnes Kurzemē – naktsmītnes sadalītas pa lielākajiem reģioniem un apkārtni;
- KTA izdotie tūrisma materiāli – „Pilsēta ar dvēseli” un Kurzemes karte;
- Fotogalerija – apkopotas svarīgāko pasākumu fotogalerijas, kā arī novadu fotogrāfijas;
- Noderīga informācija tūristiem – dažādu dienestu adreses un telefona numuri, laika ziņas, kā arī valūtas maiņas kursi;
- KTA rekomendē – sadaļa izstrādes stadijā;
- Tūrisma informācijas centri – pamatinformācija par lielākajiem informācijas centriem Kurzemē;
- Par KTA – darbības pārskati, KTA statūtiem, Kā kļūt par KTA biedru, KTA biedru nauda, Lielais Jēkabs;
- Tūrisms Kurzemē un Latvijā – informācija par Kurzemes tūrismu, Latvijas tūrisma statistika un tūrisma aktualitātēm (izstrādes stadijā);
- KTA biedri – izstrādes stadijā;
- Norādīts, ka mājas lapa ir arī angļu un krievu valodās, bet pagaidām šī funkcijas nedarbojas.
- Akcija „Apceļo Kurzemi”
- Mājas lapā norādīti galvenie KTA biedri.
- KTA izdod drukātos tūrisma materiālus sadarbībā ar TAVA, piemēram, Kurzemes tūrisma karte, kas ir izdota 7 valodās (latviešu, krievu, angļu, vācu, somu, igauņu, lietuviešu un holandiešu).

2.3.5. Tuvākie tūrisma maršruti, plūsmas

- Balticcoast.lv – tūrisma ceļš BALTIJAS KRASTS.

Mājas lapa apvieno navigāciju - informāciju par visiem apskates objektiem, naktsmītnēm, ēdināšanas u.c. iespējām maršrutā (Ventspils, Ventspils rajons, Liepāja, Liepājas rajons, Klaipēda, Klaipēdas rajons). Plaša mājas lapa, kurā pieejama visa informācija par projektu. Tūristiem veidota mājas lapa.

- Dzintara taka - tā ved no Liepājas ziemeļu virziena gar Kurzemes piekrasti līdz Jurkalnei, kas saglabājusies samērā neskarta, pateicoties 50 gadus ilgajai Padomju armijas klātbūtnei. Tūristiem ir pieejami autostāvlaukumi, vairākas labiekārtotas atpūtas vietas ar tualetēm, ugunsкура vietām, galdiem un soliēm, ka arī iespējām celt teltis. Par projektu grūti atrast kādu informāciju, jo nav ne personīgās mājas lapas, ne informācija citās mājas lapās.

- Livonia Maritima projekts un Livonian Ring – maršruts no Kolkas raga līdz Sāremā salai, kas kartē veido gredzena formu. Livonian Ring uzskatāms par Baltijas jūras pērli. Izveidota mājas lapa tūristiem ar plašu maršruta informāciju un kartēm.

- Ventspils – Talsu – Igaunijas projekts – viens atvaļinājums, divas valstis. Mērķis ir veicināt Igaunijas, Latvijas pārrobežas sadarbību un attīstīt Ziemeļkurzemes konkurētspēju tūrisma jomā.

- LR Kultūras ministrija 2011. gadā ir paredzējusi pabeigt Latvijas digitālās kultūras kartes 3. uzlabošanas posmu, kā rezultātā karte tiks papildināta ar informācija par kultūras tūrisma maršrutiem. Kurzemes plānošanas reģiona administrācija ir atbildīga par esošo kultūras tūrisma maršrutu apkopošanu reģionā un iesniegšanu Kultūras ministrijā.

- Maršruti Kuldīgas pilsētā un apkārtnē – velomaršruti „Ventas ieleja”, „Riežupes velomaršruts”, „Ar velo pa Snēpeles - Vilgāles apkārtni”, u.c.. Izveidots 1 kājāmgājēju maršruts „Lasies malā, bānis nāk!”. Izdots tūrisma ceļvedis „Pilsēta ar Dvēseli”.

- Maršruti Talsu pilsētā un apkārtnē – izveidoti 5 velomaršruti un 1 pastaigu maršruts („Pa velotakām un taciņām Talsu pusē”). Engures ezera dabas parks – vienīgā orhideju taka Latvijā. „7 maršruti 7 dienām” Talsu, Dundagas un Rojas novados. Ceļvedis pa Talsu pilsētu un tās 9 pakalniem „Pa deviņ”. Jaunais izdevums – tūrisma ceļvedis „Talsi un Ziemeļkurzeme” – izdots 5 valodās. Tūrisma ceļvedis „Talsu rajons”- 4 valodās.

- Maršruti Ventspils pilsētā un apkārtnē – „Cauri Ziemeļkurzemei uz Ventspili” (Šlokenbeka-Tukums-Usma-Ugāle-Pope-Ventspils); Tūrisma ceļš "Baltijas krasts" (Pape-

Liepāja-Ziemepe-Pāvilosta-Jūrkalne-Ventspils-Irbene-Kolka); „Lutaušu taka” ar lielāko zābaku Eiropā vai pat pasaulē.

- Maršruti Liepājas pilsētā un apkārtnē – jautra, atraktīva un interaktīva ekskursija pa Liepāju „Tra La Lā”; jauns maršruts „Berči laiks Liepājā”; izveidots jauns veloceliņš. Maršruts „Dzintara taka”, „Dienvidkurzemes jūras piekraste”, „Leišmale”, „Liepāja kā pa notīm”.
- Maršruti Saldus pilsētā un apkārtnē – maršruts „PSRS laika poligons Zvārdē”, kā arī dažādas Saldus saldumu tūres. Ceļvedis „Saldus un apkārtnē”, „Medus piliens Kurzemē”.
- Maršruti Tukuma pilsētā un apkārtnē – „Mazais loks pa Tukumu”; „Lielais loks pa Tukumu”; „Tukuma apkārtnes pilis”; „Viduslaiku Jaunpils”; „Iepazīsti Kandavu”; „Abavas senleja”; „Pār kalniem uz jūru”; „Gar jūras krastu”; „Pa vēstures takām”; „Kino Tukumā un apkārtnē”; „Apkārtnē Engures ezeram”; „Diena Ķemeru nacionālajā parkā”; „Lielais muzeju loks”; „Meklējot 7 tiltus Tukuma rajonā”; „Viesos pie māksliniekiem”; „Zemnieku labumi”; 4 kājāmgājēju maršruti, 30 TIC, atpūtas kompleksu, „Lauku ceļotāja” piedāvātie velomaršruti; laivošanas maršruti, kā arī iespēja ceļot ar vilcienu.

2.4. Līdzšinējie dokumenti un pētījumi Kurzemes tūrisma attīstībai

Tūrisms ir kļuvis par vienu no vadošajām un visstraujākajām izaugsmes nozarēm Kurzemē un ir uzskatāms par stratēģisku ekonomiskās attīstības un nodarbinātības prioritāti.

Citu Latvijas reģionu un valstu iedzīvotāju viesošanās Kurzemē pašreiz sniedz nozīmīgus ienākumus Kurzemes pilsētu un rajonu ekonomikā. Kurzemē ir pilsētu galamērķi, kas tūristu pieauguma rādītājos gada laikā apsteidz jebkuru citu Latvijas pilsētu, pat Rīgu, piemēram, Ventspils, kurā tūristu skaits laika posmā no 2000.g. līdz 2001.g. ir pieaudzis par ~81%.

Viena no galvenajām Kurzemes reģiona tūrisma problēmām ir konkurētspējīga tūrisma produkta attīstība. Pašlaik vispopulārākie tūrisma produkti Kurzemē ir aktīvā atpūta, pilsētu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apmeklējumi.

Ārzemju tirgi sastāda ap 15% tūristu gadā, vietējais tūrisma tirgus - ap 85%, kas ir Kurzemes galvenā tūrisma mērķauditorija.

Vidēji tūristu skaits Kurzemē pēc Kurzemes TIC sniegtajiem datiem pieaug par aptuveni 150-200 tūkstošiem tūristu gada laikā. Pēdējā gada laikā šāds pieaugums vērojams tikai vienai Ventspils pilsētai atsevišķi. Tūristu mītnēs visvairāk apkalpoti ceļotāji no Latvijas, Somijas,

Vācijas, Igaunijas, Zviedrijas, Lietuvas un Krievijas. Lielākā daļa ceļotāju ir vecuma grupā no 35 līdz 44 gadiem, kam seko grupas no 25 līdz 34 gadiem un no 45 līdz 54 gadiem.

Pēc Kurzemes statistikas no visiem nakšņotājiem 63% tūristu paliek Kurzemē tikai uz vienu nakti, 25% uzturas 2-4 naktis un pavisam nedaudz ap 12% paliek 5 naktis vai nedēļu.

Kurzemes stratēģiskais tūrisma produkts ir:

- vienas vai vairāku dienu ekskursijas uz Kurzemes pilsētām;
- vienas vai vairāku dienu pasākumi, festivāli;
- vienas vai vairāku dienu specializētā tūrisma ceļojumi brīvā dabā (īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, dabas un kultūras pieminekļu teritorijas);
- vienas vai vairāku dienu aktivitātes (laivošana, zirgu izjādes, velotūrisms u.c.);
- konferences un izstādes vidēji lielam dalībnieku skaitam.

Latvijā ir pieņemti Tūrisma likums, Reģionālās attīstības likums, Teritorijas plānošanas likums, Pašvaldību likums, noteikumi par teritorijas plānojumiem, noteikumi par vietējās pašvaldības plānojumiem un minētajos dokumentos ir noteikti plānošanas principi, uzdevumi, kompetences.

Balstoties uz iepriekšminētiem dokumentiem, ir izstrādāti dažādi tūrisma plānošanas dokumenti atsevišķiem tūrisma veidiem Latvijā vai konkrētiem Latvijas reģioniem, piemēram, Latvijas lauku tūrisma attīstības programma, Latvijas ekotūrisma attīstības stratēģija, Kurzemes tūrisma attīstības plāns, u.c.

Pieciem Latvijas plānošanas reģioniem ir reģionu attīstības plāni ar tūrisma sadaļu. Savi tūrisma attīstības plāni ir atsevišķām Latvijas pilsētām un rajoniem, piemēram, Kuldīgai, Ventspilij, Liepājai, Valkai, Cēsīm, u.c.

Galvenās problēmas, kas kavē attīstību ir –

- 1) cilvēku stereotipiskais uzskats par to, ko nozīmē tūrisms – pārsvarā – skaistu piļu, arhitektūras – kultūras šedevru skatīšanās, slaveno notikumu vietu apmeklējums un eksotiskas zemes.
- 2) investīciju trūkums;
- 3) kvalificētu speciālistu trūkums.

Līdz šim Kurzemē izstrādāti sekojoši tūrisma plānošanas dokumenti:

1. Kurzemes reģiona mērogā:

- Tūrisma attīstība un veicināšana Kurzemē (K.Bleks (K.Black)/CESO, 1995)
- Kurzemes tūrisma attīstības plāns 2002-2012 (KTA, 2002)
- Kurzemes plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums (ar tūrisma sadaļu) (KRAA, 2005)

Līdz šim Kurzemē tūrisma attīstības plānošana atspoguļojas trīs dokumentos. Pirmais Kurzemes tūrisma attīstību pētījis un ieskicējis bijušais Kanādas tūrisma ministrs, Kanādas bezpeļņas starptautiskās attīstības organizācijas CESO brīvprātīgais konsultants,- Kens Bleks (Ken Black), kurš sešu nedēļu laikā izveidoja izpētes dokumentu ar nosaukumu „Tūrisma attīstība un veicināšana Kurzemē”. Šajā dokumentā K.Bleks analizēja:

- Kurzemes tūrisma situāciju Latvijas un starptautiskajā kontekstā;
- galvenās problēmas tūrismam Kurzemē un Latvijā;
- lietas, pie kurām turpmāk jāpiestrādā;
- galvenās vērtības un Kurzemes tūrisma konkurētspējas potenciālu;
- labākos piemērus tūrismam Latvijā;
- apgabalus ar īpašu tūrisma potenciālu.

Kā atsevišķa daļa dokumentā ir – Kurzemes tūrisma attīstības un veicināšanas stratēģija, kas sasniedzama pa soļiem,- līdz 2000.gadam, līdz 2005.gadam, līdz 2010.gadam.

Izpētes procesā notika braucieni un novērojumi pa visu Kurzemes reģionu un citām valsts daļām. Šis apskats arī atspoguļo sarunas ar tūrisma profesionāļiem, kas tieši vai netieši iesaistīti tūrisma sektorā. Šis dokuments vērtējams ne tikai kā pirmais tūrisma plānošanas, bet arī kā vispārējs tūrisma pētījums 1995.gadā, kad tūrisma attīstība Kurzemē vēl bija pašos pirmsākumos un neviens īsti nezināja, kā to attīstīt.

Otrs darbs ir Kurzemes tūrisma asociācijas 2002.gadā izveidotais Kurzemes tūrisma attīstības plāns 2002.-2012. Šis darbs jau bija kvalitatīvāks lēciens uz priekšu tūrisma nozares attīstībā, kas tapa sadarbībā gan ar Kurzemes tūrisma informācijas centru darbiniekiem, gan ar tolaik Vides un Reģionālās attīstības ministrijas darbiniekiem, gan arī ar KTA sadarbības partneriem Nīderlandē, Overaisleas reģionā (Overijssel Province). Plāns tapa regulārā valsts konsultantu uzraudzībā un saskaņā ar tolaik izveidoto Latvijas Nacionālo tūrisma attīstības programmu 2001.-2010.gadam, tāpēc tas tika sastādīts atbilstoši pieciem galvenajiem tūrisma attīstības virzieniem Latvijā, analizējot tūrisma situāciju Kurzemes reģionā.

Trešais plānošanas dokuments ir Kurzemes plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums (ar tūrisma sadaļu), kurš ir ticis izstrādāts ar vairākiem piegājieniem dažādos laika posmos, pasūtot to izveidot vairākām firmām. Diemžēl sākotnējo plāna versiju atcēla un jaunākais plāna projekts tiks apstiprināts vai nu 2005.gada beigās vai 2006.gadā, jo vēl šobrīd, t.i. 2005.gada novembrī, Kurzemes Reģiona attīstības aģentūra (KRAA), kas ir atbildīgā institūcija par plāna izstrādi, kopā ar plāna veidotājiem organizē virkni tikšanos dažādās Kurzemes pilsētās par plāna sabiedrisko apspriešanu. Šajā plānojumā tūrisms atspoguļots ļoti īsi pārskata veidā, raksturojot galvenos attīstības rādītājus un ieskicējot ļoti īsas nākotnes perspektīvas.

3. SVID analīze

Pilsētu SVID analīzes pamatā tiek izmantotas faktoru kopas – dzīves kvalitāte, ekonomiskā aktivitāte, cilvēkresursi un radošums, atvērtība, administratīvā kapacitāte, un ekoloģiskā situācija. Šīs faktoru kopas (to raksturojošie rādītāji) ļauj savstarpēji salīdzināt pilsētas SVID analīzes kontekstā, kā arī ļauj analīzes rezultātus integrēt pētījuma satura tālākajā analīzē.

Dzīves kvalitātes analīze

Apskatot Kurzemes un visas Latvijas pilsētu SVID analīzēs iekļautos dzīves kvalitātes faktorus, uzmanība tiek pievērsta sekojošiem rādītājiem:

- Ģeogrāfiskajam izvietojumam,
- Pieejamiem dabas resursiem,
- Pilsētas labiekārtojumam un pilsētvides kvalitātes nodrošinājumam,
- Dzīvojamajam fondam,
- Drošībai pilsētas teritorijās,
- Kultūrvidei,
- Rekreācijas iespējām,
- Izglītības iespējām,
- Veselības aprūpes un sociālās palīdzības nodrošinājumam,
- Inženierinfrastruktūras pakalpojumu nodrošinājumam.

Ģeogrāfiskais izvietojums

Līdzīgi arī daļa Kurzemes reģiona pilsētu min ģeogrāfisko izvietojumu kā savas pilsētas priekšrocību. Atsevišķas pilsētas, piemēram, Ventspils to min ekonomikas attīstības kontekstā, bet citas - infrastruktūras tīklojuma ziņā, piemēram, Saldus kā stipro pusi min atrašanos starp Liepāju un Rīgu, pie dzelzceļa un valsts galvenās maģistrāles. Savukārt Kuldīga kā stipro pusi nosauc atrašanos Kurzemes centrālajā daļā, bet tai pat laikā atzīst, ka vājā puse ir tās atrašanās nomaļus no galvenajiem valsts transporta koridoriem, kas saista valsts galvaspilsētu ar lielākajām Kurzemes pilsētām, ostu un tranzīta maršrutiem.

Pieejamo dabas resursu klāsta un tā izmantošanas iespēju analīze

Līdzīgi kā Pierīgas reģiona pilsētās arī Kurzemes pilsētas savās SVID analīzēs norāda pieejamos resursus (ieکشējie ūdeņi, nepiesārņoti zemes resursi, derīgie izrakteņi utt.) un to izmantošanas iespējas – galvenokārt rekreācijas un tūrisma attīstībai. Tai pat laikā daļa no pilsētām kā vājo pusi norāda dabas teritorijas degradāciju, tai skaitā jūras krasta eroziju (Liepāja) vai kā draudu - iekشējo ūdeņu pakāpenisko aizaugšanu (Aizpute). Aizpute savā SVID analīzē kā stipro pusi norāda arī pieejamo dabas resursu izmantošanu rekreācijas iespēju nodrošināšanai, bet kā vājo pusi to, ka dabas resursi netiek izmantoti tūrisma attīstībai pilsētā un ka ir nepietiekami finanšu līdzekļi situācijas uzlabošanai.

Pilsētas labiekārtojuma un pilsētvides kvalitātes nodrošinājuma analīze

Kurzemes reģiona pilsētas, analizējot savās stiprās puses, neakcentē pilsētvidi kā pilsētas priekšrocību. Atsevišķas pilsētas (Liepāja un Ventspils) kā vājās puses min degradētu teritoriju esamību pilsētās. Kā pilsētas attīstības iespējas vairākas pilsētas atzīmē tieši iespēju attīstīt savu pilsētvidi, piesaistot gan pašvaldības līdzekļus, gan privātās investīcijas. Pilsētvides attīstības draudus pilsētas saskata teritorijas attīstības nevienmērībā – nomales efekta veidošanās potenciālā. Līdztekus jāatzīmē, ka Liepāja kā draudu min privātmāju būvniecību ārpus pilsētas robežām, bet savā analīzē tā nepaskaidro iemeslu, kāpēc šajā aspektā redz draudu.

Dzīvojamā fonda analīze

Kurzemes reģiona pilsētas atzīmē, ka tām ir liela dzīvojamā fonda platība, kā arī attīstās jaunu mājokļu būvniecība un esošo renovācija, tika Liepāja un Saldus kā vājo pusi norāda zemo dzīvojamo māju būvniecības aktivitāti. Kopumā gandrīz visas Kurzemes reģiona pilsētas kā vājo pusi norāda dzīvojamā fonda nepietiekamību un dzīvojamo māju nolietošanu. Līdz ar to pie iespējām gandrīz visur tiek minēta pilsētas dzīvojamā fonda attīstīšana. Kā draudu dzīvojamā

fonda sektorā no Kurzemes pilsētām tikai Saldus un Ventspils norāda stagnāciju dzīvojamā fonda attīstībā.

Drošība pilsētā

No Kurzemes reģiona pilsētām Liepāja un Saldus kā vienu no savas pilsētas stiprajām pusēm norāda zemo noziedzības līmeni. Savukārt Aizpute un Kuldīga kā vienu no savas attīstības iespējamiem draudiem saskata drošības situācijas pasliktināšanos, sociāli nelabvēlīgo parādību (alkoholisma, narkomānijas u.c.) pieaugumu.

Kultūrvides analīze

Kā savas stiprās puses kultūrvides sektorā Kurzemes reģiona pilsētas norāda savu bagāto un unikālo kultūrvēsturisko mantojumu, plašu piedāvāto pakalpojumu klāstu kultūras jomā – bibliotēkas, muzeji, dažādi pasākumi u.c. - aktīvo iedzīvotāju piedalīšanos kultūrvides aktivitātēs, kā arī iespējas pašvaldībām sniegt finansiālu atbalstu kultūrvides attīstībā. Savukārt kā vājo pusi vairums pilsētu norāda nolietojošos un nepietiekamu kultūras infrastruktūru. No visām Kurzemes reģiona pilsētām tikai Valdemārpils atzīst, ka pilsētā ir vāji attīstīta izklaides industrija, savukārt Ventspils kā savas pilsētas kultūras sektora vājo pusi norāda mazo iedzīvotāju blīvumu, līdz ar to pilsētā ir pasākumu apmeklētāju trūkums. Kurzemes reģiona pilsētas kultūrvides sektora attīstību saskata kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un izklaides pasākumu pilnveidošanā, piesaistot papildus finanšu līdzekļus. Līdztekus jāatzīmē, ka Aizpute un Saldus atzīmē iespēju attīstīt kultūrtūrisma. Pilsētas kā draudus kultūrvides sektora attīstībā min iedzīvotāju maksātspēju un kultūras infrastruktūras iespējamo pasliktināšanos.

Rekreācijas iespēju analīze

Analizējot pilsētās pieejamās rekreācijas iespējas, lielākā daļa Kurzemes reģiona pilsētu ir norādījušas, ka to teritorijās ir iespējama daudzveidīga atpūta. Dažas pilsētas (Aizpute, Saldus, Talsi un Ventspils) norāda arī, ka pilsētās ir iespēja nodarboties ar dažādiem sporta veidiem. Tikai Aizpute un Talsi kā vājo pusi atzīmē to, ka sporta infrastruktūra ir novecojusi vai nepietiekama (sporta kompleksu trūkums). Sporta infrastruktūras atjaunošanā arī Aizpute saskata savas attīstības iespējas pilsētas rekreācijas jomā. Savukārt Ventspils redz iespēju attīstīt starptautiska mēroga sporta pasākumu organizēšanu. Attīstības draudus rekreācijas sektorā analizē tikai Aizpute, minot pārsvarā problēmas saistītas ar finanšu līdzekļu trūkumu.

Izglītības iespēju analīze

Visas Kurzemes reģiona pilsētas kā stiprās puses norāda plaša līmeņa izglītības pieejamību. Piemēram, Ventspils, Kuldīga un Liepāja norāda, ka piedāvā saviem iedzīvotājiem visu līmeņu izglītības iespējas. Līdztekus jāatzīmē, ka Kuldīga uzsver, ka tā spēj nodrošināt izglītības iespējas visā novada teritorijā. Papildus pilsētas kā stiprās puses ir norādījušas to, ka tiek nodrošināta informācijas tehnoloģiju ieviešana mācību procesā.

Kā pilsētu izglītības sektora vājās puses pilsētas galvenokārt min izglītības speciālistu (pedagogu, psihologu) trūkumu, izglītības iestāžu materiāli tehniskās bāzes novecošanos, vietu trūkumu pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī mācību programmu nespēju adekvāti reaģēt uz darba tirgus pieprasījumu. Saldus analīzē vēl ir minēts, ka pilsētas teritorijā nav iespējams iegūt augstāko izglītību.

Izglītības sektora attīstības iespējas pilsētas saskata dažādu izglītības piedāvājumu palielināšanā. Piemēram, Ventspils domā palielināt profesionālās izglītības piedāvājumu, Aizpute vēlas attīstīt pirmsskolas izglītības iestāžu kapacitāti, Valdemārpils paredz attīstīt papildizglītības sistēmu un pieaugušo izglītības sistēmu. Līdztekus jāatzīmē, ka atsevišķas pilsētas ir norādījušas, ka domā pielāgot izglītības sistēmu darba tirgus prasībām, bet Aizpute savas attīstības iespējās norāda, ka vēlas palielināt izglītības speciālistu kapacitāti. Attīstības drauds Kurzemes reģiona pilsētās ir demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās – iedzīvotāju aizplūšana, dzimstības samazināšanās - līdz ar to rodas problēmas nokomplektēt klases. Daudzas pilsētas norāda, ka zemais izglītības līmenis jauniešu vidū var novest pie tā, ka viņiem rodas problēmas integrēties darba tirgū vai sabiedrībā. Vājo izglītības līmeni pilsētas pamato ar jauniešu pasivitāti, nevēlēšanos attīstīties.

Veselības aprūpes un sociālās situācijas analīze

Kurzemes reģiona pilsētas kā savas stiprās puses norāda pilsētu attīstīto sociālās palīdzības un veselības aprūpes tīklu. Atsevišķas pilsētas norāda, ka tām ir pieejamas modernās tehnoloģijas vai tiek mērķtiecīgi strādāts pie tehniski materiālās bāzes uzlabošanas. Saldus kā savu stipro pusi norāda to, ka tās teritorijā ir vienīgā neauglības ārstēšanas vieta Kurzēmē.

Lai arī pilsētas norāda, ka to teritorijās ir attīstīts veselības aprūpes un sociālās palīdzības sektors, vairākas pilsētas atzīmē, ka sociālā infrastruktūra ir nepietiekama pilsētu vajadzību nodrošināšanai vai tā ir nolietojusies. Kā vājo pusi šajā sektorā pilsētas min arī speciālistu, tai skaitā mediķu, trūkumu, kā arī nepietiekami atvēlēto finanšu līdzekļu apjomu veselības aprūpes un sociālās palīdzības attīstībai. Aizpute kā vājo pusi norāda pacientu trūkumu, proti, nav

pietiekams gultu noslogojums, bet Tukumā tieši pietrūkst gultas vietu slimnīcā. Praktiski visas pilsētas kā vājo pusi norāda to, ka pilsētās nav nodrošināta infrastruktūra cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Kurzemes pilsētas vēlas attīstīt savu veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu klāstu, piesaistot papildus finansējumu un realizējot dažādus projektus. Valdemārpils un Aizpute savās SVID analizēs norāda arī iespēju sadarboties ar citām pašvaldībām sociālo jautājumu risināšanai, bet nemin konkrētus iespējamās sadarbības piemērus.

Kā attīstības draudus pilsētas min iedzīvotāju sociālā stāvokļa pasliktināšanos un dzīves līmeņa pazemināšanos, iedzīvotāju sociālā inertuma pieaugumu pašvaldības protekcionisma rezultātā, speciālistu „novecošanos”/ profesionālo „sadeģšanu”.

Inženierinfrastruktūras pakalpojumu analīze

Lielākā daļa Kurzemes reģiona pilsētu savās SVID analizēs norāda, ka pilsētās notiek aktīva inženierinfrastruktūras pakalpojumu uzlabošana. Saldus pilsēta min, ka izmanto mūsdienīgu dzeramā ūdens atdzelžošanas un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtu, Valdemārpils norāda, ka pilsētas katlumājās ir mūsdienu prasībām atbilstoši katli. Pilsētas tiek nodrošinātas ar visām elektrības jaudām un atsevišķas pilsētas arī norāda gāzes apgādes pieejamību pilsētas teritorijās. Talsu pilsēta par vienu no savām spēcīgajām pusēm uzsver reģionālās nozīmes atkritumu poligonus. Lai arī pilsētas uzskaita daudzas priekšrocības inženierinfrastruktūras pakalpojumu sniegšanā, tās identificē arī daudzus trūkumus. Pamatā infrastruktūras pakalpojumu nepilnības ir saistītas ar nevienmērīgu inženierinfrastruktūras nodrošinājumu visās pilsētas teritorijās – vairākas pilsētu daļas nav nodrošinātas ar centralizētiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, kā arī tehniskā bāze ir novecojusi vai nolietojusies, kas rada problēmas kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanā. Aizpute norāda arī komunālo pakalpojumu lielās izmaksas.

Līdzīgi kā Pierīgas reģionā, arī Kurzemes pilsētas, lai attīstītu inženierinfrastruktūras pakalpojumus, paredz īstenot dažādus projektus, tai skaitā attīstot arī publisko un privāto partnerību. Pamatā visas pilsētas kā attīstības draudu min komunālo pakalpojumu tarifu pieaugumu, kas var ietekmēt iedzīvotāju maksātspēju.

Ekonomiskās aktivitātes analīze

Kurzemes reģiona pilsētas savu uzņēmējdarbības vidi novērtē kā daudzveidīgu. Ventspils uzsver inovāciju iespēju attīstību un atbalstu jaunu tehnoloģiju ieviešanai

uzņēmējdarbībā, Liepāja – sabalansētību starp pakalpojumu un rūpniecības sektoru, bet Valdemārpils – darbaspēka resursu pietiekamību.

Tomēr daudzas pilsētas atzīst, ka tajās ir samērā zema uzņēmējdarbības aktivitāte. Ventspils un Talsi atzīmē, ka to uzņēmējdarbība nav pietiekami diversificēta. Praktiski visas pilsētas ir atzīmējušas, ka tajās trūkst kvalificēta darbaspēka un no pilsētām dodas prom labākie speciālisti un jaunieši ar augstāko izglītību.

Lai attīstītu uzņēmējdarbības vidi, pilsētas paredz attīstīt ekonomisko aktivitāšu diferencēšanos, izmantot brīvās teritorijas, kā arī īstenot dažādus projektus. Piemēram, Ventspils paredz attīstīt uz zināšanām balstītu augstāko tehnoloģiju nozaru attīstību, bet Liepāja – teritoriju reģenerāciju, piemēram, izveidojot industriālos parkus. Uzņēmējdarbības vides attīstības draudus pilsētas saskata kvalificēta darbaspēka aizplūšanā uz citām pilsētām un lēnajā finanšu stāvokļa uzlabošanā valstī kopumā. Papildus Ventspils kā draudu min arī komercsabiedrību zemo konkurētspēju valsts un starptautiskā mērogā, bet Liepāja – pieaugošo komercdarbības ietekmi uz apkārtējo vidi.

Ražošanas sektora analīze

No Kurzemes reģiona pilsētām Liepāja un Ventspils savu stipro pušu analīzē norāda ražošanas sektora attīstību. Liepājā ir salīdzinoši augsts darba ražīgums apstrādes rūpniecības nozarēs, bet Ventspilī – uz zinātni balstītu, modernu ražotņu izveide, sekmējot tehnoloģisko parku attīstību.

Savukārt Kuldīga kā vienu no savām vājajām pusēm norāda relatīvi neattīstīto industriālo bāzi un nepietiekamo rūpnieciskās ražošanas potenciālu. Liepāja un Ventspils ražošanas sektora analīzē par vājo aspektu uzskata ražošanas sektora balstīšanos uz salīdzinoši lēto darbaspēku un ražotāju konkurētspējas trūkumu starptautiskajā tirgū.

Daudzas Kurzemes pilsētas savās SVID analīzēs pie attīstības iespējām min rūpnieciskās ražošanas ar augstu pievienoto vērtību un uz zināšanām balstītas rūpniecības attīstību.

Pakalpojumu sektora analīze

Kurzemes reģiona pilsētas savās SVID analīzēs maz uzmanības velta pakalpojumu sektora izvērtēšanai. Tikai Ventspils un Aizpute ir minējušas, ka tur ir attīstīts pakalpojumu klāsts, piemēram, Ventspils kā vienu no savām stiprajām pusēm min daudzveidīgo un kvalitatīvo pakalpojumu un darījumu klāstu. Toties pakalpojumu sektora attīstību kā vienu no pilsētas attīstības iespējām saskata Liepāja un Saldus.

Cilvēkresursu un radošuma analīze

Analizējot cilvēkresursu potenciālu, Kurzemes reģiona pilsētas savās SVID analīzēs kā stiprās puses min iedzīvotāju skaita stabilizāciju, pilsētai pieejamo augsti kvalificēto darbaspēku, augsto nodarbinātības un zemo bezdarba līmeni. Jāatzīmē, ka Talsi, raksturojot savus iedzīvotājus, uzsver, ka pilsētai ir pašapzinīgi, lepni iedzīvotāji, novada patrioti, neanalizējot tās iedzīvotājus kvantitatīvā vai kvalitatīvā aspektā. Savukārt Kuldīga raksturo savus iedzīvotājus kā izglītotus, radošus, sabiedriski aktīvus iedzīvotājus, kas ir pilsētas attīstību virzošs spēks.

Kā cilvēkresursu potenciāla vājās puses pilsētas min darbaspēka aizplūšanu, sabiedrības novecošanos, kā arī lielo sieviešu īpatsvaru bezdarbnieku vidū. Pretēji pārējām Kurzemes reģiona pilsētām, Valdemārpils kā vienu no vājajām pusēm norāda arī augsto bezdarba līmeni pilsētā. Lai piesaistītu cilvēkresursus, Kurzemes pilsētas paredz radīt jaunas darba vietas un paaugstināt konkurētspējīgas algas. Kuldīga papildus atzīmē, ka vēlas izveidot iedzīvotāju iniciatīvas grupu, kas radītu sinerģijas efektu pilsētas attīstībai. Kā pilsētas attīstības draudus tās min turpmāku darbaspēka samazināšanos, kā arī iedzīvotāju noslāņošanos un sociālās spriedzes pieaugumu.

Atvērtības analīze

Pilsētu atvērtības kontekstā tiek pētīts, vai pilsētas savās SVID analīzēs ir aprakstījušas:

- transporta un sakaru infrastruktūras pakalpojumus,
- tūrisma attīstību.

Transporta un sakaru infrastruktūras pakalpojumu analīze

Visas Kurzemes reģiona pilsētas savās SVID analīzēs norāda, ka to stiprās puses ir attīstītā transporta infrastruktūra un skaru tīkls. Ventspils norāda arī, ka tā ir labi sasniedzama lokālā un starptautiskā mērogā, bet Liepāja atzīmē, ka tai ir laba satiksme ar galvaspilsētu un ārvalstīm (pieejams aviotransports, dzelzceļš, autobusi, jūras pārvadājumi). Talsi savukārt kā vienu no stiprajām pusēm norāda arī notiekošo ielu segumu atjaunošanu.

Kā vājās puses pilsētas norāda ilgtspējīgas transporta politikas trūkumu – slikto satiksmes organizāciju, neapmierinošu ielu tehnisko stāvokli, nepietiekamo ielu apgaismojumu, vietām - sabiedriskā transporta trūkumu (piemēram, Ventspils norāda, ka nav pieejams dzelzceļa transports), pilsētas apvedceļa trūkumu un velociņu trūkumu. Vairākums pilsētu savās attīstības iespējās min transporta infrastruktūras attīstību, izveidojot jaunus transporta koridorus,

kā arī izbūvējot un rekonstrējot autoceļus. Savukārt kā sektora attīstības draudu pilsētas min finanšu investīciju trūkumu un ceļu stāvokļa pasliktināšanos.

Tūrisma attīstības analīze

Kurzemes reģiona pilsētas savās SVID analīzēs tūrisma sektora stiprajās pusēs norāda labvēlīgos priekšnosacījumus tā attīstībai – pieejamie dabas resursi, sakārtotā pilsētvide, attīstīta pakalpojumu infrastruktūra. Tai pat laikā pilsētas min, ka tūrisma infrastruktūra nav pietiekama vai ir nepilnīga. Aizpute, Talsi un Valdemārpils atzīst arī to, ka pilsētās trūkst specifisku tūrisma produktu. Liepāja kā vājo pusi min tūrisma iespēju sezonalitāti, savukārt Kuldīga norāda, ka pilsētai trūkst marketinga stratēģijas. Attīstības iespējas pilsētas saskata tūrisma infrastruktūras pilnveidošanā, kā arī tūrisma produktu veidošanā, kas būtu pievilcīgi tūristiem, izmantojot esošos resursus (aktīvais tūrisms, dabas tūrisms, kultūras tūrisms).

Ekoloģiskās situācijas analīze

No Kurzemes reģiona pilsētām tikai Ventspils un Kuldīga kā stipro pusi atzīst zemo vides piesārņojumu. Ventspilī ir arī laba gaisa kvalitāte un attīstīts vides kvalitātes monitoring, bet tai pat laikā ostas darbība rada gaisa piesārņojumu, kas minēts kā vājais aspekts. Savukārt Liepāja kā savu vājo pusi min publiskās vides piesārņojumu un dabas teritoriju degradāciju, bet Saldus kā attīstības draudu identificē apkārtējās vides piesārņojumu.

Administratīvās kapacitātes analīze

Kurzemes reģiona pilsētas savu pārvaldi vērtē kā kompetentu un ar stabilu finanšu sistēmu, kaut arī, piemēram, Valdemārpils atzīst, ka finanšu līdzekļi nav pietiekami visu pilsētas vajadzību apmierināšanai. Aizpute kā vājo pusi min arī administratīvi teritoriālās reformas kavēšanos un nepārdomātu realizāciju. Savas darbības attīstībai pilsētas nosauc pakalpojumu pieejamības uzlabošanu un dažādu projektu īstenošanu papildus investīciju piesaistei.

Policentriskuma vērtību analīze

Policentriskuma ieviešanas kontekstā tiek pētīts, vai pilsētas savās SVID analīzēs pievērš uzmanību:

- pilsētas attīstībai kā perifērijas centram,
- pilsētas specializēšanās iespējamībai,

- novada veidošanai,
- sadarbībai ar citām pašvaldībām,
- sadarbībai ar reģionālajām iestādēm.

Pilsēta kā attīstības centrs

No Kurzemes reģiona pilsētām tikai Kuldīga ir analizējusi savas stiprās un vājās puses attīstības centra kontekstā, proti, kā vienu no savām stiprajām pusēm tā identificē to, ka Kuldīga ilgstoši ir bijusi apriņķa un rajona centrs, tajā ir izvietotas rajona un reģionālās nozīmes iestādes, kā arī pilsēta nodrošina ar pakalpojumiem apkārtējo teritoriju iedzīvotājus. Kā vienu no savas attīstības draudiem Kuldīga min apdzīvojamā centra lomas un politiskās ietekmes samazināšanos.

Analizējot pilsētu identificētās priekšrocības reģionālā mērogā, ir jāatzīmē, ka Talsi kā vienu no savām stiprajām pusēm norāda reģionālās nozīmes atkritumu poligona esamību pilsētas teritorijā.

Pilsētas specializēšanās

Pētot pilsētu SVID analīzes, jāsecina, ka tās konkrēti nemin pilsētu iespējamās specializācijas jomas, veidojot sadarbības tīklus ar pārējām pilsētām vai vēlmi attīstīt specializēšanos, veidojot pilsētu tīklojumu. Vienīgi Kuldīga ir minējusi vēlmi attīstīt sadarbību ar citām nacionālās un reģionālās nozīmes pilsētām, veicināt pilsētas profila specializēšanos un funkcionālo saikņu attīstību, bet nenosauc konkrētas jomas, kurās tai būtu salīdzinošas priekšrocības citu pilsētu starpā.

Novadu veidošanās

Praktiski visas Kurzemes reģiona pilsētas (Talsi, Kuldīga, Aizpute, Saldus) kā priekšrocību un attīstības iespēju norāda plānoto novada izveidi, tādējādi veicinot pašas pilsētas attīstību. Saldus kā vienu no attīstības iespējām min iespēju kļūt par Saldus novada centru. Līdzīgi arī Kuldīga atzīmē iespēju palielināt savu politisko pārstāvniecību valsts līmenī, kā arī palielināt teritorijas konkurētspēju un izveidot vienotu pakalpojumu sistēmu novada iedzīvotājiem.

Sadarbība ar citām pašvaldībām

Lielākoties Kurzemes reģiona pilsētas savās SVID analīzēs saskata sevi kā sadarbības partneri ar citām apkārt esošām pašvaldībām vai reģiona pilsētām. Tomēr jāatzīmē, ka daļa no pilsētām saskata iespējamus draudus kaimiņu pašvaldībās, piemēram, Saldus kā vienu no savas

attīstības draudiem atklāj lielo pilsētu konkurenci un Ventspils – reāionālās konkurences paaugstināšanos.

Sadarbību pilsētas plāno attīstīt dažādās jomās, piemēram, Aizpute kultūras jomā vēlas pilnveidot sadarbību ar Liepājas pilsētas un rajona kultūras iestādēm, kā arī veselības jomā – meklēt sadarbības partneri, lai piesaistītu vairāk pacientu.

Sadarbība ar reģionālajām iestādēm

Ventspils vienīgā no Kurzemes reģiona pilsētām kā priekšrocību ir atzīmējusi pilsētas pašvaldības sadarbību ar plānošanas reģioniem, to organizācijām un iestādēm.

[http://www.tm.gov.lv/lv/noderigi/sabiedribas_integracija/06petijums_latvijas_pilsetu_sociali_ekonomiskas_attistibas_tendences_2_1.pdf]

3.1. SVID analīzes kopsavilkums

Stiprās puses	Vājās puses
<p>Jūras piekrastes tuvums, upju un ezeru ainaviskums, mazpārveidota daba,</p> <p>Bagāts kultūrvēsturiskais mantojums,</p> <p>Dažādu etnisko un reliģisko grupu, to tradīciju esamība,</p> <p>Senas kūrorta tūrisma tradīcijas,</p> <p>Kvalificēta darbaspēka potenciāls nozarē,</p> <p>Vietējo iedzīvotāju viesmīlība,</p> <p>Mazāks vides piesārņojuma līmenis kā caurmērā Rietumeiropā.</p>	<p>Īsa vasara un garas starpsezonas, nepastāvīgs klimats un sniega sega ziemā,</p> <p>Slikts autoceļu stāvoklis un zema satiksmes drošība pašā Latvijā un saistībā ar Rietum - un Centrāleiropu,</p> <p>Kempingu trūkums,</p> <p>Mazattīstīta tūrisma infrastruktūra laukos,</p> <p>Zems svešvalodu zināšanu līmenis laukos,</p> <p>Informācijas un tūrisma zīmju nepietiekamība,</p> <p>Marketinga pasākumu nepietiekamība,</p> <p>Zema apkalpošanas standartu kvalitāte viesnīcās, restorānos un nepietiekamas izvēles iespējas,</p> <p>Cenu konkurētspēja ar Igauniju un Lietuvu,</p> <p>Noziedzība un nedrošība,</p> <p>Mazatpazīstams reģiona tēls,</p>

	Nepietiekoša izklaides, aktivitāšu, iepirkšanās izvēle.
Iespējas	Draudi
Lielā mērā industrializācijas neskarta lauku ainava, Tuva atrašanās Rietumu un Ziemeļeiropas tirgiem, Cenu līmenis samērojams ar Skandināviju, Ārstēšanās zemās cenas, Bijušo tirgus kontaktu atjaunošana Rietumeiropā, Centrālā vieta Baltijas valstu vidū, Latvijas Rietumu “vārti”, Vēsturiskās un etniskās saites ar Rietumeiropu un Ameriku.	Nespēja prognozēt politisko stabilitāti valstī un reģionā, Kapitālieguldījumu trūkums nozares attīstībai, Tradicionālo tirgu zaudējums konkurētspējas dēļ, Attīstību neveicinoša nodokļu politika, Valsts un pašvaldību atbalsta trūkums,

Tā kā pēdējos gados gan globālās krīzes, gan citu iemeslu dēļ tūrisma nozare mainās ne vien pa gadiem, bet mēnešiem, tad atsevišķi no iepriekšminētiem punktiem var mainīties, citos - situācija ir lēnām, tomēr attīstījusies, bet daļa no punktiem būtu definējama citā pozīcijā un izvērstāk. Tāpēc ir jāformulē jauni un šodienai atbilstošāki SVID punkti. Vēl ir jānorāda uz to, ka nosakot situācijas raksturojumu pēc SVID, punkti nav ierobežoti to skaita ziņā un nav prioritizēti.

3.1.1. Stiprās puses

Priekšrocības, tiek atlasītas un atbilstoši definētas no tiem uzskaitītajiem resursiem, kas ir raksturīgi vai pieejami Kurzemē, tātad: daba, cilvēki, infrastruktūra, finanses, pasākumi.

- Mērens klimats ar siltu (neviss karstu) vasaru un maigu ziemu, ko nosaka Baltijas jūras tiešs tuvums un Atlantiskās gaisa masas,

- Garākā augstas kvalitātes vienlaidus smilšu pludmale Baltijā ar kāpām, veciem priežu mežiem, zvejniekciematiem,
- Brīva, ērta un droša pieeja Baltijas jūrai peldes aktivitātēm,
- Biezs un vienkāršam tūristam viegli pieejams upju tīkls ar dažādas sarežģītības pakāpes upēm,
- Priekš līdzenuma un sīkpauguraines reljefa ar pietiekoši intensīvu lauksaimniecisko darbību samērā tīrs ūdens upēs (daudzas ir lašupes),
- Daudz mazu, tīru, saldūdens zivīm bagātu un ainaviski pievilcīgu ezeru ar dažādu aktivitāšu iespējām,
- Vairāki Eiropas nozīmes piekrastes lagūnu ezeri ar ornitoloģiski nozīmīgu putnu ligzdošanas un spalvu maiņas intensitāti,
- Vērtīgi purvi, kas nodrošina būtisku hidrorežīmu, bioloģisko daudzveidību un zināmu tūrisma aktivitāšu resursus,
- Rietumeiropā raksturīgas, bet vēsturiskajā attīstībā daudzviet zaudētas, ainavas, kuras eiropiešiem šķiet mentāli ļoti pievilcīgas un lielākajai daļai fiziski pieejamas un reāli baudāmas,
- Dažādi pēc satura un ārstniecības nozīmes minerālūdeņi (hlorīda-kalcija, nātrija, broma un hidroģēnkarbonāta-sulfāta), ārstnieciskās dūņas (kūdras un sapropeļa),
- Interesanti ģeoloģiskie atsegumi un pasaules nozīmes atradumi speciālā tūrisma interesentiem,
- Lielu mežu resursi ar 23 mežu tipiem, lielu bioloģisko daudzveidību, sugu stabilu populāciju, mazu apdzīvojumu un vienlaicīgi pietiekami labu zemes ceļu infrastruktūru (kur nenotiek meža ciršanas darbi),
- Piekrastes priežu meži ar tur īpatnējā ārstnieciskā gaisa resursiem,
- Dažāda tipa pļavas un tur esošās bagātā flora kā resurss gan speciālajam tūrismam (biologiem), gan homeopātiski-fiziskajai rehabilitācijai, gan kā dinamiskā līdzsvara bioloģiskā robeža dabā (sukcesija, mozaīkveida ainavas) un kā faunas barības ķēdes poligons.
- Pietiekoši liels īpatsvars izglītotu un ar augstu intelektu apveltītu cilvēku ne tikai centrā, bet arī perifērijā un lauku vidē,
- Tradicionāli labas zināšanas krievu valodā, mazāk angļu vai vācu valodās,
- Cilvēkiem ir interese par jaunām saimniekošanas metodēm un vēlme apgūt valodas – angļu, zviedru,

- Daudzas saimniecības nodarbojas ar tradicionālo amatniecību, zirgu kopšanu, alternatīvo saimniekošanu (šitaki sēņu, dzērveņu, strausu audzēšana),
- Daudzi lauku iedzīvotāji aktīvi izkopj tradīcijas, piedalās pašdarbības kopās (tautas deju un folkloras kopas, tautas mūzikas grupas, daiļamatniecība),
- Viena daļa iedzīvotāju ir aktīvi mednieki, makšķernieki un piekrastes zvejnieki, kuri ļoti labi pārzin savas darbības vidi un gatavi iesaistīties alternatīvā tūrisma produkta piedāvājumā,
- Daudzpusīgs vēsturisku notikumu radīts dažādu etnisko grupu un reliģisko konfesiju kolorīts ar vēl dzīvām, izkoptām tradīcijām.
- Vēsturiski plānots un veidots vietējo ceļu tīkls, kas ļauj vairāk vai mazāk ērti nonākt iespējami tuvu jebkurai vietai,
- Atsevišķās vietās restaurēts/izveidots vēsturiskais šaursliežu dzelzceļš (Ventspils mazzāģis),
- Atsevišķās vietās ir organizēta braukšana ar upju kuģi pa upi (Hercogs Jēkabs Ventspilī),
- Jahtu ostas ar nepieciešamo aprīkojumu,
- Zilo karogu pludmales (Ventspils, Kuldīgas, Liepājas pludmalē, u.c.),
- Prāmju līnijas ar Zviedriju un Vāciju,
- Populārājās slēpošanas vietās uzstādīta nepieciešamā trašu infrastruktūra,
- Laukos bieži, kā vietējais transports, tiek lietots – ritenis, kas ir labs priekšnoteikums attīstīt riteņu nomu tūristiem laukos,
- Joprojām būtisku lomu lauku vidē un ainavā, kā funkcionējoša infrastruktūras sastāvdaļa, spēlē kultūrvēsturiskie objekti, kas ir arī nacionālais vai vietējais mantojums (muižas, baznīcas, ciema krogi, staļļi, kultūras nami, muzeji, pilis, parki, piekrastes bākas u.c.),
- Kūrortoloģisko objektu faktiskā esamība un tiem izplānotā un vēsturiski veidotā infrastruktūra.
- Lieli faktiskie finansu uzkrājumi komerciālajās bankās,
- Liels eksportēto kokmateriālu apjoms, no kā ienākumiem pastāv iespēja daļu novirzīt ekotūrisma attīstībai,
- Pieejami vairāki Latvijas fondi (Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības fonds, Kultūras fonds, Kultūrkapitāla fonds, Lauku attīstības fonds) kuru atbalsta mērķiem atbilst ekotūrisms un tā attīstības veicināšana,

- Tradicionālie organizētie masu svētki, Saulgriežu un gadalaiku svētki - Jāņi, Ziemassvētki un Lieldienas (arī kā ticības svētki) ,
- Profesionālie svētki - Jūras svētki,
- Pilsētu gadadienu jubilejas svinības,
- Tūrisma sezonas atklāšanas pasākumi,
- Estrādes mūzikas festivāli un pilsētu svētki.

3.1.2. Vājās puses

Trūkumi jeb Vājums tiek novērtēti ņemot vērā reālos apstākļus ar resursiem, kas var ierobežot tūrisma attīstību vai arī to neesamību.

- Nepastāvīgs laiks vasaras un ziemas sezonā (vasaras var būt lietainas, ziemās – nepastāvīga sniega sega un ledus),
- Ūdens temperatūra var izrādīties pārlietu zema priekš Eiropas (īpaši Dienvideiropas) tūrista vai arī klimatisko apstākļu dēļ temperatūra var strauji izmainīties (pazemināties),
- Piekrastē atsevišķās vietās ir veikta apbūve, kas neatbilst piekrastes aizsargājamās joslas noteikumiem un bieži privātpašnieku savtīgās intereses ir pārākas par sabiedrības interesēm tieši piekrastes vai ūdens objektu zonā,
- Ūdens piesārņojums koncentrējas un var tikt konstatēts būtiskā apjomā vietās, kur ir lielās ostas un kur ietek lielās upes jūrā
- Ainava bieži ir degradēta (bijušo kolhozu lielfermu drupas, atstātie armijas objekti, neapdzīvoto daudzdzīvokļu mājas un pamestās viensētas) un atstāta savvaļas naturalizācijai,
- Privatizācijas rezultātā un īpašnieku personisko īpatnību dēļ atsevišķās vietās ir apgrūtināta piekļūšana pie jūras,
- Daļa no mazajām upītēm ir meliorētas un iztaisnotas, daļa bezsaimnieciskas un tāpēc pamazām aizaug, ko veicina arī bebri,
- Daļa unikālo ezeriņu ir privatizēti un īpašniekiem neinteresē tūrisma bizness,
- Intensīva mežu izstrādāšana samazina dzīvnieku patvēruma teritoriju un tūrisma resursus, izmaina tradicionālo ainavu un reljefainā apvidū sekmē augsnes noskalošanos,

- Pļavu aizaugšana ar krūmāju un ezeru aizaugšana ar niedrāju.
- Pasliktinās demogrāfiskā situācija (vairāk pensionāru, mazāk jaunu cilvēku),
- Daļai lauku iedzīvotāju ir zudusi motivācija uzlabot dzīvi un dzīves apstākļus (apātija),
- Laukos iedzīvotāji ir maz informēti vai informācija ir “vienpusēja”,
- Uzņēmīgākie jaunieši dodas mācīties un arī strādāt Rīgā vai citās lielpilsētās, neatgriežoties savu vecāku saimniecībā,
- Izplatīts alkoholisms un sīkais huligānisms,
- Nav izteikts vidējais slānis, kas nodrošinātu sabiedrības lielākās daļas pašizglītības un mazās uzņēmējdarbības iniciatīvas.
- Tūrisma informācijas zīmju, norāžu nepietiekamība,
- Mazattīstīta tūrisma infrastruktūra lauku vidē,
- Liels īpatsvars grantēto, putekļaino ceļu, kas nav vēlami automašīnām ar dīzeļa dzinējiem,
- Asfaltētie ceļi bieži ir nolietoti (avārijas stāvoklī), kuru remontam parasti nepietiek līdzekļu,
- Bieži novērojami neasfaltēti ceļa posmi uz reģionālos centrus savienojošajām autostrādēm,
- Faktiski nav speciālo riteņraucēju celiņu infrastruktūras,
- Latvijā nav nevienas ekotūrisma paraugsaimniecības ar atbilstošām ekotehnoloģijām un funkcionālo ekoinfrastruktūru,
- Lētu naktsmītņu trūkums lauku vidē (kempingi, telšu vietas, hosteļi),
- Sabiedriskā transporta kustības grafiku un virziena norāžu trūkums mazajās lauku ceļu pieturās,
- Informācijas trūkums angļiski sabiedriskā transporta centrālajās stacijās,
- Vairums kultūrvēsturisko objektu un infrastruktūra ir sliktā tehniskā stāvoklī,
- Dzeramā ūdens nepietiekoša kvalitāte un nolietotās inženierkomunikācijas.
- Nepietiekoši brīvie līdzekļi lauku pašvaldībām, uzņēmējiem un saimniecībām,
- Pārāk liels kredītprocents un garantiju prasības komerciālajām bankām,
- Nepastāv nodokļu atlaides tūrismā salīdzinoši ar citām valstīm.
- Maza publicitāte un tēla veidošanas pieredze, lai tā asociētos ar iespaidīgiem Pasaules mēroga pasākumiem (Piem.Brazīlijas karnevāli, Amerikas Disnejlends vai Kannu festivāls Itālijā),
- Ierobežotas tehniskās iespējas organizēt lielus pasākumus
- Trūkst spēcīgas reklāmas un nav atstrādāts publicitātes mehānisms ārpus Latvijas robežām,

- Starptautisku izklaides, aktivitāšu, pasākumu, darījumu tirgu organizēšanā Kurzeme ir tikai tradīciju veidošanas pirmsākumos,
- Lai izprastu Latvijas tautisko kultūras pasākumu būtību, tūristam ir jābūt latviešiem tuva mentalitāte, t.i., vairāk ziemeļnieciskajam tipam.

3.1.3. Iespējas

Iespējas ir ārējo apstākļu radītas attīstības priekšrocības šodienas situācijā un prognozējamajā nākotnē.

- Mazpārveidota apdzīvotā lauku teritorija, kas lielā daļā ir autentiska agrāk tradicionālajai Eiropas lauku ainavai,
- Lielākajai daļai Austrumeiropas valstu reģioniem nav savas pieejas jūrai, bet Kurzemei ir ~300km garšs Baltijas jūras krasts (Lietuvai ~100km),
- Teritoriāli Kurzemes lauku un dabas vide izmantošanas intensitātē ir nosacīti līdzsvarota, t.i.,– meži, pļavas, aramlauki, purvi ir teritoriāli samērīgos apmēros un mazskartā telpa ir viegli pieejama, kas kopumā veido mozaīkveida funkcionālo plānojumu (Piem.Dānijā mazskartā daba ir ļoti ierobežotos apmēros un vietās – 90% ir apsaimniekota, bet Zviedrijā mazskartā daba ir stipri reģionāla izvietojuma – galvenokārt uz Ziemeļiem no Stokholmas un Norvēģijas kalnainie masīvi),
- Klimatam nav raksturīgas spēcīgas, postošas anomālijas un teritorija ir seismiski stabila – tāpat droša ceļošanai (Centrāleiropas plūdi, Turcijas zemestrīces u.c.),
- Konkrēta un nozīmīga ģeopolitiskā vieta reģionālajā tūrisma tirgū (Centrālā vieta Baltijas jūras reģionā, Baltijas valstu teritoriālais centrs),
- Vēsturiskās un etniskās saites ar Rietumeiropu un citām Pasaules daļām (tautieši ārzemēs un citu etnisko grupu dzīve Latvijā),
- Iespējas apgūt zināšanas ārpus Latvijas uz izglītības iestāžu sadarbības bāzes vai ar starptautisko palīdzības fondu atbalstu,
- Sabiedrības izpratnes pieaugums par tūrisma nozīmīgumu reģionu un perifēriālo vietu attīstībā,
- Lielo stratēģisko autostrāžu virzieni cauri Kurzemei - Amber Road, Eurovelo 10

- Baltijas jūras jahtu ostu tīkls
- Gotlandes interese par prāmju kustības intensitātes atjaunošanā
- Bezvīzu režīms ar Eiropas valstīm.
- Speciālu pieredzes apmaiņas un sadarbības paplašināšanas programmu pieejamība tūrisma organizātoriem,
- Regulārs, plānveidīgs un būtisks valdības finansiālais atbalsts tūrisma stratēģijas realizācijai.
- Starptautiskie projekti tūrisma attīstībai Baltijas reģionā
- Baltijas jūras reģiona tūrisma komisijas (BTK) aktivitātes ilgtspējīga tūrisma attīstības koncepcijas realizācijā.

3.1.4. Draudi

Draudi ir ārējie, no konkrētās analizējamās jomas un telpas neatkarīgi, faktori, kas var kavēt iespēju realizāciju.

- Piesārņojuma draudi piekrastei no Būtiņģes naftas termināla un kuģu kustības Baltijas jūrā (valdošie ir DR un R vēji),
- Piesārņojuma draudi upju sistēmām ar indīgajām vielām, naftas produktiem, kanalizācijas ūdeņiem utt. (Mažeiki, Novopolocka),
- Gaisa izmešu piesārņojuma draudi no Mažeiku naftas pārstrādes rūpnīcas vai radiācijas draudi no Ignalinas AES,
- Vispasaules klimata sasilšanas rezultātā notiekošo dabas apstākļu izmaiņas draudi (pārmērīgi sausumi, neraksturīgas un postošas lietavas),
- Bezatbildīgas rīcības rezultātā izraisīto meža ugunsgrēku postījumi,
- Tradicionālās lauku uzņēmējdarbības intensitātes pieaugums un dabas resursu alternatīvas apsaimniekošanas iespēju ignorance no privātīpašnieku puses,
- Dažādu ārējo apstākļu ietekmes rezultātā un izdabājot tūristu modei un kaprīzēm, ekotūrisms tiek nomainīts uz tradicionālo tūrismu.
- Kontrabandas un kriminālās noziedzības darbības pieaugums uz Latvijas robežas,
- Baltijas rēderejas nevēlas attīstīt prāmju kustību ar Latviju,

- Jahtu ostas nesaņem valdības atbalstu infrastruktūras attīstīšanai jahtu drošībai un komfortam,
- Nav un netiek plānoti līdzekļi vietējo ceļu seguma uzlabošanai un asfalta seguma atjaunošanai,
- Valdībai neizdodas ieplānot finasu līdzekļus tūrisma infrastruktūras attīstīšanai būtiskākajās un mazaizsargātākās teritorijās,
- Netiek sagatavoti pienācīgi projekti finansējuma saņemšanai no ES finasu instrumentiem (programmām) tūrisma attīstībai reģionā,
- Nav atbalsts (lobiju) pie projektu izvērtēšanas nacionālajā līmenī tūrisma attīstībai,
- Nemainās komercbanku nostāja attiecībā pret mazo uzņēmējdarbību,
- Valdība nesamazina nodokļu likmi tūrisma nozarē,
- Kaimiņvalstīs tūrisms tiek būtiski atbalstīts no to valdības puses,
- Inflācijas pieaugums kombinācijā ar lata vērtības stabilitāti pret ārzemju valūtām.
- Valdības pieņemti lēmumi un pasākumi, kuri būtiski ierobežo ekotūrisma attīstības iespējas, bet palielina piem., mežu izciršanas intensitāti, mazo HES būvniecību, vēja ģenerātoru būvniecību krasta zonā, vērtīgo dabas objektu privatizāciju utt.

4. Kurzemes tūrisma vīzija, zīmols, mērķa tirgus, mērķi un aktivitātes

4.1. Vīzija un mērķi

- Kurzeme – plaukstošs, starptautisks tūristu galamērķis.
- Ventspils un Liepāja – Kurzemes vārtu pilsētas, ko savienos prāmju un aviolīnijas ar Skandināviju un Rietumeiropu.
- Kurzeme būs starptautisks ekotūrisma centrs ar labām atpūtas iespējām gar visu jūrmalu no Engures līdz Papei un Abavas senlejā.
- Kurzemes Tūrisma Asociācija veidos regulārus tūrisma pasākumus visā reģionā, piedāvās Kurzemes tūrisma iespējas starptautiskos tirgos un darbosies kā pazīstams profesionāls tūrisma plānotājs, veicinātājs un padomdevējs ne tikai reģionā, bet visā valstī.
- Ventspilī un Liepājā būs izveidotas lielākās trīs-četrus zvaigžņu viesnīcas Kurzemē, kas ne tikai uzņems nakšņotājus, bet organizēs starptautiskas biznesa konferences, seminārus, banketus.

- Kuldīga, Talsi, Saldus, Tukums, Sabile, Kandava, Aizpute, Valdemārpils u.c. mazās pilsētas būs kā senas un nelielas Kurzemes pērles, kas saistīs tūristus ar senatnes šarmu un oriģināliem pasākumiem. Šeit būs pietiekošā daudzumā kvalitatīvas viesnīcas – nelielas, bet mājīgas.
- Kurzemē notiks ikgadēji lieli festivāli, kas piesaistīs tūristus no visas Baltijas. Liepājā un Ventspilī būs kamerģmūzikas, simfoniskās mūzikas, teātra u.c. festivāli. Kuldīgā, Talsos, Saldū, Tukumā – vēsturiski festivāli vai uz folkloru un nacionālām Kurzemes tradīcijām balstīti pasākumi, kā, piemēram, pilsētas svētki.
- Kvalitatīvas naktsmītnes un kempingi būs izkaisīti pa visu Kurzemi, gan piekrastē, gan vidienē
- Muižas un pilis būs pilnībā atjaunotas un pārveidotas par mazām viesnīcām un tūristu “dzīvājiem” muzejiem, sevišķi Ventspils, Ēdoles, Aizputes, Dundagas, Jaunpils, u.c. pilis, kas patreiz ir visatraktīvākās.
- Kurzeme pārsteigs ceļotājus ar interesantiem muzejiem par reģiona vēsturi
- Visā Kurzemē būs pietiekoši daudz oriģinālu krodziņu, kafejnīcu un restorānu, kas atšķirsies no citiem Latvijā ar oriģinalitāti un ēdiena kvalitāti.
- Venta, Abava un Irbe būs iecienītākās upes laivošanai un aktīvai atpūtai Latvijā, kas saistīs ūdenstūristus ar labu nakšņošanas vietu, tūrisma zīmju un pakalpojumu servisa līmeni.
- Kurzemei cauri ies Eiropas lielākie velomaršruti,- “Euro-velo”, “Nordic Circle”, u.c. Velotūristiem visā Kurzemē būs izveidoti speciāli ceļu posmi, nomas punkti, velodarbņīcas, velokafejnīcas un velobraucējiem draudzīgas viesnīcas, tūrisma zīmes, utt. Kurzeme būs līderis Baltijā, kurš pirmais ieviesīs *krustpunktu velosistēmu*. Uz šejieni brauks no visas Baltijas mācīties kā šī sistēma darbojas.
- Kurzeme būs starptautiski slavena kājāmceļotājiem no vietas uz vietu, no mītnes uz mītni, ar lielisku tūristu taku tīklu, kas savienos interesantas un vēsturiskas vietas, ciemus un pilsētas Kurzemē.
- Visā Kurzemē un sevišķi Baltijas jūras piekrastē darbosies golfa laukumi, minigolfa laukumi, izjāžu centri, tenisa laukumi, u.c. izklaides iespējas
- Ventspils un Liepāja kā arī mazās ostas būs kļuvušas par populāriem jahtu tūristu pieturas punktiem, kas piesaistīs arvien vairāk turīgus ceļotājos no visas pasaules
- Tūrisms būs ievērojams ekonomisks un saimniecisks faktors, kas nesīs ievērojamus ienākumus vietējiem cilvēkiem un pašvaldībām

- Vietējās pašvaldības pilnībā novērtēs tūrisma devumu viņu nodokļu ienākumos un vispārīgajai saimnieciskajai labklājībai un aktīvi finansiāli atbalstīs tūrisma industriju kā prioritāti.

4.2. Zīmols

Ir izveidots jauns zīmols "Kurzemes produkts" jeb "Ražots Kurzemē". Galvenais minētā projekta mērķis ir pievērst uzmanību Kurzemei kā tūrisma galamērķim, veidot tās atpazīstamību un izcelt Kurzemes savdabību, tradicionālo kultūru, amatniecību un gastronomisko mantojumu. Sīkāk par Kurzemes zīmola attīstības iespējām lasīt KTA mārketinga plānā.

4.3. Tūrisma mērķa tirgi

Kurzemē gaidīti viesi, kuri atzīst saimniekus, ciena viņu rūpes un grib redzēt, ko var sasniegt ar neatlaidību. Gaidīti tūristi, kuri saprot, ka ir ciemos un vai nu netraucē, vai arī apzinās, ka saimnieki te ir citi. Tie var būt „saimnieki”, kuriem ir svarīgi redzēt un iepazīties ar to, kā saimnieko citi – citā valstī un kultūrā, citos apstākļos, lai smeltos iedvesmu savai saimniecībai.

Tūrisma tirgus ir iedalāms divās daļās – ārvalstu un vietējais.

Ārvalstu mērķa tirgi

Ienākošā tūrisma mērķa tirgi ir tās valstis, kurām ir vislielākais potenciāls palielināt atdevi no mārketinga investīcijām, kā arī dot ieguldījumu tūrisma nozares ekonomisko mērķu sasniegšanā, pamatojoties uz sekojošiem mērķa tirgus izvērtēšanas kritērijiem:

- 1) statistikas dati par ienākošo tūrisma, lielāku nozīmi piešķirot vairākdienu ceļotājiem, kuri uzturas ilgāk, nakšņo tūristu mītnēs un ceļojuma laikā tērē vairāk;
- 2) attiecīgās valsts ģeogrāfiskais attālums, ērtas nokļūšanas iespējas un iespējamās izmaiņas (piemēram, aviosabiedrību darbības iespējamā paplašināšanās, ieviešot jaunus maršrutus, izmaiņas prāmju un dzelzceļa maršrutos);
- 3) esošā tūrisma piedāvājuma atbilstība attiecīgās valsts mērķa segmentu vajadzībām un tā attīstīšanas potenciāls;
- 4) attiecīgās valsts izejošā individuālā tūrisma potenciāls (ar fokusu uz ceļotājiem, kuriem interesē ilgtspējīgs tūrisms);

- 5) attiecīgās valsts politiskā un ekonomiskā stabilitāte, robežšķērsošanas barjeras;
- 6) perspektīvas starpvalstu sadarbības iespējas kopīga tūrisma piedāvājuma veidošanā.

Galvenie ārvalstu mērķa tirgi Kurzemei ir:

1. **Baltijas jūras reģions** (Lietuva, Igaunija, Vācija, Krievija, Somija, Zviedrija)
2. **Tālie tirgi**, kuru segmentiem precīzi atbilst Kurzemes produkts (Nīderlande, Beļģija)

Vietējais tirgus

Vietējā tūrisma tirgus attīstība ir būtiska tūrisma nozares sastāvdaļa. Vietējam tirgum ir liela nozīme ilgtspējīgas un līdzsvarotas tūrisma nozares attīstībā, īpaši dodot ieguldījumu reģionālā tūrisma attīstībā, kam reģionos ir arī būtisks sociāls raksturs (bezdarba mazināšana, papildus ienākumi lauksaimniecībai, kultūras un dabas objektu saglabāšana un aizsargāšana, infrastruktūras izveidošana vai uzlabošana). Latvijas tūrisma mārketinga stratēģijas ietvaros ar vietējā tūrisma atbalstu tiek saprasta:

- 1) tādu Latvijas tūrisma produktu attīstības veicināšana, kuriem ir augsts eksporta potenciāls;
 - 2) viesmīlības un kvalitātes līmeņa paaugstināšana tūrisma nozarē:
- tūrisma pakalpojumu kvalitātes sistēmas Q-Latvia, kas balstās uz patērētāja novērtējumu, ieviešana un kontrole;
 - sadarbība ar institūcijām un organizācijām, kas veic darbu pie tūrisma nozares profesiju standartu izstrādes un profesionālās izglītības programmu izstrādes;
 - sadarbība ar profesionālajām un reģionālajām tūrisma asociācijām, pašvaldībām, reģionu attīstības aģentūrām u.c.;
 - sabiedrības izglītošana par to, kāda ir ikviena Latvijas iedzīvotāja loma valsts tūrisma tēla veidošanā (cik viesmīlīgi un laipni pret viesiem ir iedzīvotāji, kā ikviens var dot savu ieguldījumu tūrisma nozares un tādejādi arī valsts ekonomikas veicināšanā).

Attīstot tūrisma produktus, svarīga ir vietējo iedzīvotāju attieksme, jo katrs iedzīvotājs ir iesaistīts tūrisma produktu veidošanā un veido kopējo iesaistītu.

4.4. Kurzemes tūrisma attīstības stratēģiskie virzieni

Par Kurzemes tūrisma attīstības stratēģiskajiem virzieniem tiek izvirzīti sekojošie:

- **Kurzemes iedzīvotāju un tūrisma darbinieku IZGLĪTOŠANAS**, informēšanas un viedokļa maiņas procesa realizācija, lai celtu profesionālo kompetenci un motivētu Kuldīgas attīstības stratēģijas īstenošanā racionāli izmantot pieejamos resursus.
- **INFRASTRUKTŪRAS optimizācija un uzlabošana**, realizējot projektus, lai infrastruktūra atbilstu Kurzemes pamatiedzīvotāju vajadzībām un arī nodrošinātu tūristu vajadzību apmierināšanu.
- **Esošo AKTIVITĀŠU UZTURĒŠANA**, papildināšana un pilnveidošana, jaunu veidošana kopā ar sadarbības partneriem, attiecīgi nodrošinot regulāras un secīgas aktivitātes, kas piemērotas dažādām interešu grupām.
- **MARKETINGA ĪSTENOŠANA UN FINANSĒŠANA** Pamatojoties uz mērķauditorijas vēlmēm un vajadzībām, **mērķtiecīgs un skaidrs vēstījums** par Kuldīgas sniegtajām iespējām, izmantojot tradicionālos un netradicionālos komunikācijas kanālus un līdzekļus.

5. Rīcības, uzdevumi stratēģisko virzienu īstenošanai

5.1. Izglītošana

Kurzemes augstskolās sagatavot augsti kvalificētus un profesionālus kadrus darbam tūrisma nozarē un nodrošināt tūrisma nozari ar nepieciešamajiem pētījumiem. Nostiprināt tūrisma organizatorisko un institucionālo bāzi, iesaistot Kurzemi Latvijas un starptautiskajā tūrisma apritē, veidojot to par pievilcīgu un daudzveidīgu tūrisma galamērķi, kurā tūrisms ir labi organizēts, saimnieciski un sociāli efektīvs, vidi saudzējošs, drošs un ceļ reģiona prestižu.

5.1.1. Iedzīvotāju izglītošana, viesmīlīgas attieksmes veicināšana

- Veicināt izglītotas sabiedrības veidošanos, kuras brīvā laika aktivitātēs dominē aktīvs un veselīgs dzīves veids:
 - ✓ popularizēt aktīvu un izglītojošu atpūtu,
 - ✓ integrēt tūrisma pamatu apgūšanu pamata un vidējās izglītības mācību programmās,
 - ✓ veidot un attīstīt izglītotu dabas gidu tīklu, sertificēt pilsētu vietējos gidus

- ✓ uzlabot pieaugušo izglītību.
- Nodibināt Kurzemē Kurzemes tūrisma augstskolu ar modernu, datorizētu bibliotēku un informācijas centru, pieaicinot augsti kvalificētus mācību spēkus, kuri pārzina mūsu tradīcijas un kultūru, no ārvalstīm.
- Nodrošināt tūrisma nozares speciālistus un pašvaldības deputātus, speciālistus un iedzīvotājus ar zinātniski pamatotām izstrādņēm par tūrisma produkta attīstību Kurzemē.
- Organizēt starptautisku zinātniski praktisku tūrisma konferenci Kurzemē.

5.1.2. Tūrisma uzņēmēju izglītošana, motivēšana

- Pētīt Kurzemes tūrisma produkta konkurētspējas palielināšanas iespējas Latvijas, Baltijas un Eiropas mērogā.
- Veikt tūrisma produkta pieprasījuma un piedāvājuma tirgus izpēti.
- Novērtēt kapitālieguldījumu, finansējuma un investīciju piesaistes iespējas tūrismam.
- Izpētīt jaunu tehnoloģiju ieviešanas iespējas tūrisma uzņēmumos.
- Veikt pētījumus par nepieciešamību pēc jauniem, veselību un darba spējas atjaunojošiem tūrisma produktiem un pakalpojumiem.
- Izstrādāt tūrisma ietekmes uz vidi novērtējuma metodiku pieļaujamās kapacitātes noteikšanai.
- Noteikt tūrisma lomu pašvaldības attīstībā.
- Analizēt administratīvās un citas barjeras tūrisma vides uzlabošanai.
- Paaugstināt TIC darbinieku kvalifikāciju un atalgojumu.
- Nodrošināt tūrisma nozari, tautsaimniecību kopumā un ikvienu Kurzemes, Latvijas un ārvalstu lietotāju ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu un starptautiski salīdzināmu tūrisma statistisko informāciju.
- Veidot izpratni, strādājot ar lēmumu pieņēmējiem, veikt skaidrošanas darbu par tūrisma nozīmību un panākt, ka tūrismu ne tikai atzīst par vienu no Kurzemes stratēģiskās attīstības prioritātēm, bet arī ikgadējā valsts un pašvaldību budžeta pieņemšanā nosaka tam adekvātu finansējumu.
- Pilnveidot Kurzemes tūrisma nozares pārvaldi un tās organizatorisko struktūru, uzturēt to stabili ilgākā laika posmā un palielināt tās administratīvo kapacitāti, nosakot darbiniekiem adekvātas algas.

5.1.3. Profesionālo iemaņu, apkalpošanas kvalitātes celšana

- Nodrošināt tūrisma nozares uzņēmumus ar atbilstošas kvalifikācijas izglītotiem un profesionāliem kadriem:
 - ✓ spēj radīt jaunu un konkurētspējīgu tūrisma produktu,
 - ✓ veic tūrisma uzņēmējdarbību atbilstoši ilgtspējīga tūrisma principiem,
 - ✓ atbilst starptautiskā darba tirgus prasībām,
- Virzīt un atbalstīt nozares vajadzībām un darba tirgum atbilstošas profesionālās izglītības, kvalifikācijas un tālākizglītības ieguves iespējas tūrisma jomā.
- Veicināt Kurzemes TIC materiāli tehnisko nodrošinājumu un darbības kvalitātes paaugstināšanu,
- TIC darba laikus pieskaņot tūristu plūsmai.

5.2. Infrastruktūra

Izveidot un uzlabot savdabīgu, daudzveidīgu un konkurētspējīgu Kurzemes tūrisma produktu, balstoties uz tūrisma resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī uz tūristu vajadzībām atbilstošas un modernas infrastruktūras izveidošanu nolūkā palielināt tūristu skaitu, viņu uzturēšanās ilgumu, izdevumu apjomu un apmierinātību ar uzturēšanos Kurzemes apkārtnē. Sekmēt tūrisma infrastruktūras attīstību Kurzemes pilsētās.

5.2.1. Sabiedriskā transporta kustības tīkla optimizēšana

- Pilnveidot transporta sistēmu un transporta infrastruktūru tūrisma attīstībai (autoceļi, veloceļi) t.i. Pabeigt kājāmgājēju un divriteņu taku tīklu, kas savienos takas no Liepājas līdz Kolkai, no Kolkas līdz Rīgai, no Kandavas līdz Jūrkalnei un uz kurām var tikt no dažādām pilsētām.
- Saskaņot autobusu satiksmes savienojumus ar citiem transporta veidiem.
- Jānodrošina efektīva, elastīga un droša transporta infrastruktūra, kas veicina produktivitāti un nodrošina personu un preču brīvu kustību.

5.2.2. Velotūrisma infrastruktūras pilnveide

- Veicināt inovatīvās Krustpunktu-krustojumu velomaršrutu tīkla attīstību Kurzemē, pārklājot ar šīs sistēmas zīmēm visu Kurzemi.

- Veicināt velotūrisma infrastruktūras attīstību, saskaņot to ar EuroVelo veloceļu tīklu.
- Veicināt aktīvās atpūtas infrastruktūras attīstību Kurzēmē velotūrisms, kanoe, makšķerēšana, medības, zirgu izjādes, piedzīvojumu pārgājieni, izdzīvošana, u.c.
- Specializētie velo celiņi, atdalīti no auto transporta un gājēju plūsmas.
- Izplatīt pārdošanā kartes, kas ietver visu pilsētu, apskates objektus un veloceliņus.
- Jāizliek virzienu norādes pilsētā.
- Veloceliņiem ir jābūt speciāli marķētiem lai būtu viegla atpazīstamība.
- Jāattīsta velo stāvlaukumi populārākās tūristu vietās, lai nebūtu problēma ar to paviršu novietošanu, kas varētu ietekmēt apkārtējo satiksmi.
- Papildināt maršrutus ar citu pārvietošanās veidu kā, piemēram, laivu, ar iespēju atstāt vai nodot velosipēdu un tālāk ceļot ar laivu.
- Piedāvāt korporatīvos pasākumus kolektīva saliedēšanai, piedāvājot velosipēdu īri un nelielus izstrādātus maršrutus, ar apskates vietām un atrakcijām

5.2.3. Gājēju zonu attīstība, pilnveide

- Gājēju zonas izstrāde, kas ietver izdevīgu maršrutu vietējiem iedzīvotājiem ikdienas izmantošanai, kā arī piekļūšanu tūristu apskates objektiem un atpūtas zonām.
- Jābūt gājējiem labvēlīgām, drošām un ērtām.
- Jānodrošina laba savstarpējā struktūra vecpilsētā ar pārdomātu maršrutu.
- Jānodrošina galveno ielu un objektu piekļuvi.
- Ir jāievieš pārdomāts dizains, kas parada pilsētu vēl pievilcīgāku cilvēkiem.

5.2.4. Pastaigu takas, pārgājēju maršruti

- Izstrādāt saistošus vienas un vairāku dienu garus tūrisma maršrutus dažādiem tūrisma veidiem.
- Izstrādāt īslaicīgu brīvdienu, nedēļas nogaļu pavadīšanas programmas un paketes.
- Visām takām ir jābūt profesionāli iekārtotām, lai nodrošinātu drošu pārvietošanos jebkuros laika apstākļos.
- Ar izbūvētām virzienu norādēm.
- Jānodrošina interesants maršruts, kuru var izbaudīt gan tūristi, gan vietējie iedzīvotāji katru dienu.

5.2.5. Tūrisma objektu uzturēšana

- Izdot normatīvos aktus vai pašvaldību saistošos noteikumus, kas nodrošinātu pieeju tūrisma objektiem un atļautu noteiktas uzņēmējdarbības aktivitātes šajās teritorijās un objektos.
- Veikt pētījumus un izstrādāt metodiku, lai noteiktu atsevišķu tūrisma objektu apmeklēšanas pieļaujamās slodzes, piem., īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (sevišķi kāpu joslā).
- Noteikt tūristu plūsmas intensitāti un piemērotākos atpūtas veidus Kurzemes reģionā.
- Piemērot ar tūrismu saistīto infrastruktūru cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
- Pabeigt veidot piekrastes apgabalu starp Ventspili un Kolku, kas iekļauj Slīteres dabas rezervātu, par spēcīgāko ekotūrisma industriju Kurzemē. Kvalitatīvas telšu, treileru un hoteļu vietas apgabalam, kur nepieciešams ierobežot iespaidu uz vidi, lai aizsargātu vērtīgu dabas ekosistēmu.
- Pabeigt liela Kurzemes mēroga kūrorta būvi Baltijas jūras piekrastē.
- Pilnveidot Baltijas jūras piekrastes apgabalu no Pāvilostas līdz Nīcai, kas varētu dot labākās vietas ierobežotam skaitam lielu kūrvieta.
- Ierīkot speciālu, atsevišķu, nozīmīgu kultūrvēsturisku objektu apgaismojumu (efektīvi apgaismot atsevišķus objektus, baznīcas, atsevišķas ēkas).
- Aktivizēt investīciju piesaisti, meklējot investorus dažādu objektu, namu un tūrismam piemērotu zemju apsaimniekošanā.

5.2.6. Tūrisma informācija (stendi, norādes, maršruti)

- Izveidot uz kultūras mantojumu balstīto infrastruktūru (arhitektūras, vēstures un arheoloģijas pieminekļu restaurācija, muzeji, kultūras pieminekļu zīmes, norādes plāksnes, u.c.) un vairojot tās pievilcību.
- Veidot vienotu tūrisma informācijas zīmju sistēmu ar paaugstinātu koncentrāciju tūrisma attīstības vietās.
- Noteikt vēlamo mērķa auditoriju un pielāgot norādes nepieciešamajā valodā.
- Izvietot novadā norādes piemērotas tūristiem angļu valodā.
- Izvietot norādes un informatīvos stendus viegli pieejamās vietās, tūristiem saprotamā valodā.

- Informatīvos standus pie nozīmīgiem, kultūrvēsturiskiem apskates objektiem izvietot arī svešvalodā.

5.2.7. Naktsmītņu tīkla pilnveidošana – visām mērķa grupām

- Uzlabot tūristu mītņu kvalitāti, atbalstīt kempingu un jaunatnes tūristu mītņu izveidi, moteļus, iekārtot tūristu mītnes pie ūdeņiem.
- Nodrošināt atbilstošas kvalitātes un kvantitātes tūristu mītņu izveidi, īpaši attīstīt jauniešu viesnīcas un kempingus.
- Viesnīcām ir nepieciešams precīzi pozicionēt savu uzņēmumu.
- Jāveido naktsmītņu tīkls atbilstoši galvenajiem mērķa tirgiem (piem., tūristu grupām).
- Jāvērtē naktsmītņu darbinieku profesionalitātes līmenis, kā arī jānodrošina kvalifikācijas celšanas iespējas un valodas apgūšanas iespējas.
- Naktsmītnes jāveido atbilstoši vispāratzītiem standartiem.
- Pilnveidot viesnīcu un citu tūrisma mītņu statistiku.

5.2.8. Restorāni, kafejnīcas (vieta, novietojums)

Izveidot Kurzemes ēdināšanas uzņēmumu apvienību ar mērķi popularizēt vietējo, veselīgo, latvisko ēdienu un tradīcijas.

- Sadarbībā pilnveidot un attīstīt latviskās ēšanas tradīcijas un ēdienu piedāvājumu.
- Lauzt stereotipus par latviešu tradicionāliem ēdieniem.
- Pieaicinot ekspertus, izglītot darbiniekus par jaunākajām ēdināšanas tendencēm Latvijā, Eiropā un pasaulē.
- Izstrādāt jaunus, unikālus, atraktīvus, mūsdienīgus latviešu tradicionālo ēdienu piedāvājumus.
- Ēdieni un stāsti – izmantot vēsturi (Kuršu zeme, Livonijas ordenis, Kurzemes hercogiste, Hercogs Jēkabs) sasaistot to ar mūsdienīgu pasniegšanas veidu un veselīgiem, vietējiem produktiem.
- Izstrādāt jaunus, tematiskus pasākumus/produktus saistībā ar latvisku ēdienu, folkloru un citām tradīcijām.

- Ieviest regulārus ar ēšanas tēmu saistītus pasākumus. Piemēram: maizes cepšanas festivāls, vietējo ēdienu degustēšana, pīrāgu vai pankūku cepšanas čempionāts, alus dzeršanas festivāls, u.t.t.
- Celt kopējo pakalpojuma kvalitāti, liekot uzsvāru uz laipnu apkalpošanu ekoloģiski tīriem produktiem un draudzīgas, atmiņā paliekošas atmosfēras radīšanu.
- Izstrādāt katra uzņēmuma atšķirīgu piedāvājumu un nostiprināt pozīcijas tirgū.
- Piemērot ar tūrismu saistīto infrastruktūru cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

5.2.9. Universālais dizains tūrisma infrastruktūrā

Universālais dizains ir stratēģija, kuras mērķis ir izstrādāt un radīt Kurzemē dažādus pakalpojumus, produktus, informāciju un vidi, lai tie pēc iespējas lielākā mērā un neatkarīgāk būtu pieejami, saprotami un lietojami ikvienam, bez nepieciešamības veikt adaptāciju vai radīt speciālu dizainu. Uzsvārs rosināt veidojot dizainiski pārdomātus, sistematizētus un konceptuālus norāžu un labierīcību projektus. Kvalitatīva dzīves telpa kalpotu arī kā Kurzemes tēla pozicionēšana Baltijas Jūras reģiona attīstības griezumā.

Dizaina loma dzīves kvalitātes celšanā Baltijas jūras Kurzemes zonas piekrastē.

Esošā situācija Kurzemes piekrastes tūrisma objektu norāžu, vides dizaina objektu un labierīcību jomā šobrīd neliecina par funkcionējošu veiksmīgu un vienotu reģiona tūrisma un attīstības plānu. Lielākoties nav sistematizētu norāžu, kuras veicinātu vēsturisko, skaisto un tik vērtīgo tūrisma, dabas un kultūras objektu apskati un informētu par to atrašanās virzieniem.

Kurzemes piekrastē nav vienotas labierīcību sistēmas, kas sagādā ne tikai neērtības tūristiem, bet arī problēmas piekrastes teritoriju mežu īpašniekiem. Lai veicinātu reģiona tūrisma attīstību, ceļošanai jābūt vienkāršai un komfortablai.

Projekta mērķauditorija ir reģiona pašvaldības, ar kuru palīdzību un iesaisti uzlabot tūrisma infrastruktūru, kā arī reģionu iedzīvotāji, kuros veicināt dizaina estētikas izpratni.

Latvijas jūras piekraste ir reģions, kurā nepieciešams uzlabot dzīves kvalitāti, attīstīt tūrismu un ieviest inovatīvus projektus.

Veidojot dizainiski pārdomātus, sistematizētus un konceptuālus norāžu un labierīcību projektus, tiks nodrošināta dzīves kvalitātes celšana reģionā, kas, izraisot cilvēkos apmierinātības pieaugumu, labvēlīgi ietekmēs attīstību, kas, savukārt, veicinās ekonomikas un tūrisma attīstību. Ilgtspējīga reģiona attīstība iespējama, ja tiek izveidots pārdomāts un pamatots attīstības plāns, kurš balstīts uz rūpīgiem konkrētās sfēras un vajadzību pētījumiem. Nereti attīstības plāni

neietver sevī dizaina un dizaina funkcionalitātes analīzi, kas nozīmē, ka projekta ietvaros ir nepilnīgi apskatītas nozīmīgas cilvēku pašsajūtas un cilvēkresursu attīstību uzlabojošas jomas, kuras veicina projektu veiksmīgu un efektīgu realizāciju. Tā kā dizains sevī ietver psiholoģiskos, ekonomiskos, ergonomiskos, funkcionālos un pēdējos gados arī ekoloģiskos aspektus, tad nešaubīgi var apgalvot, ka reģiona dzīves kvalitātes uzlabošanas un tūrisma attīstības plānu neatņemama sastāvdaļa ir dizains. Lai uzlabotu reģionu ekonomikas līmeni, pirmais, kas jāveicina, ir iedzīvotāju motivācija nepamest reģionu pilsētas un lauku teritorijas. Nepieciešams veidot iekoptas teritorijas un tiekties pēc dizaina līmeņa sadzīves priekšmetu, vides objektu izveides, norāžu kā informatīvu zīmju izveides- tas liecinātu par vēstures izpēti, par lepnumu par sava novada tūrisma apskates cienīgiem objektiem, to uzkopšanu, rekonstrukciju, restaurāciju. Tas piesaistītu iedzīvotājus ne tikai palikt reģionā no iedzīves estētikas viedokļa, bet arī veicinātu amatnieku un profesionāļu nodarbinātību reģiona attīstības procesos.

5.3. Esošo aktivitāšu uzturēšana, pilnveidošana, jaunu veidošana

Pilnveidot Kurzemes tūrisma nozares pārvaldi un tās organizatorisko struktūru, uzturēt to stabili ilgākā laika posmā un palielināt tās administratīvo kapacitāti, pārdomājot par papildus darbinieku pieņemšanu, pretējā gadījumā nav iedomājams, kā ar vienu darbinieku uzturēt un veidot jaunas KTA aktivitātes.

Jaunizveidotajiem diviem amatiem pie KTA jābūt:

- Projektu specialists
- Mārketinga specialists

Esošo un šo jauno darbinieku auglīgā sadarbībā ar KTA biedriem jāveido projekti, kas paredz jaunu, unikālu un inovatīvu Kurzemes tūrisma produktu izveidi ar ES līdzfinansējumu, jo KTA kapacitāte citā gadījumā ir nepietiekama.

Marketinga specialistam jāīsteno visas KTA marketinga plānā minētās aktivitātes, kuras līdz šim nav īstenotas kapacitātes dēļ.

Stiprai KTA komandai kopā īstenojamas gan iekšējās, gan ārējās aktivitātes, kuras minētas Rīcības un marketinga plānos.

5.4. Mārketinga īstenošana un finansēšana

Popularizēt Kurzemi kā pievilcīgu un drošu tūrisma galamērķi, palielinot tūristu plūsmu uz Kurzemi un aktivizējot vietējo tūrisma caur virzību tirgū, sadarbības partneriem, piesaistot finansējumu un modernizējot mājas lapu un sabiedriskās attiecības.

5.4.1. Virzība tirgū

- Katros turpmākos 3 gados izstrādāt Kurzemes tūrisma marketinga plānu, izanalizējot un novērtējot Kurzemes tūrisma mērķa tirgus un mārketinga virzienus. Ilgāks periods nedrīkst būt straujo tirgus izmaiņu dēļ.
- Kurzemes tūrisma tēla veidošana atbilstoši mērķa tirgiem.
- Radīt pievilcīgu, atpazīstamu Kurzemes tūrisma tēlu vietējiem un ārvalstu tūristiem, veidojot Kurzemi par tūristiem pievilcīgu un savdabīgu reģionu ar īpašu dabas un kultūrvēsturisko tūrisma produktu piedāvājumu ar atbilstošu tūrisma infrastruktūru.
- Veikt regulārus tūrisma tirgus pētījumus.
- Veicināt vietējos tūrisma uzņēmējus aktīvāk izveidot un izplatīt reklāmu par savu piedāvāto produktu vai pakalpojumu.
- Kurzemes tūrisma produkta virzība tirgū.
- Izstrādāt Kurzemes tūrisma produkta virzības pasākumu kopumu vietējam un starptautiskajam tirgum.
- Nodrošināt kvalitatīvu, ar vienotu Kurzemes tūrisma tēla vizuālo koncepciju saskaņotu informāciju (bukleti, kartes, videofilmas, ceļveži, kompaktdiski, u.c.) prioritārajiem tūrisma tirgiem atbilstošajās valodās un daudzumā.
- Piedalīties starptautiskajos tūrisma gadatirgos un izstādēs nozīmīgākajos Latvijas tūrisma tirgos.
- Izstrādāt viegli atpazīstamu vizuālo noformējumu Kurzemes dalībai vietējos un starptautiskajos tūrisma gadatirgos.

5.4.2. Sadarbības partneri

- Pilnveidot uzsākto sadarbību ar pārējiem Latvijas reģioniem kā tūrisma produkta, tā mārketinga ziņā, izstrādājot vienotu mārketinga politiku, jo Kurzemei nav pa spēkam vienai apgūt perspektīvos tālos tūrisma tirgus.
- Līdzīgi attīstīt sadarbību ar Baltijas jūras reģiona valstīm, to perspektīvā izvēršot sadarbībā Eiropas Savienības ietvaros un ar Kurzemes pilsētu sadraudzības pilsētām.
- Izveidot savstarpēji ieinteresētas sadarbības modeli valsts, pašvaldību un privātā sektora dalībai starptautiskajos tūrisma gadatirgos un citu mārketinga aktivitāšu organizēšanai.
- Organizēt efektīvu sadarbību ar vietējiem un ārzemju masu saziņas līdzekļiem: vietējos un ārvalstu masu saziņas līdzekļos sniegt informāciju par tūrisma iespējām Kurzemē. Savlaicīgi, kampaņas veidā informēt par notiekošajiem kultūras, sporta u.c. pasākumiem.
- Slēgt līgumus par Kurzemes informatīvo materiālu izvietošanu Rīgas TIC, prāmju un dzelzceļu stacijās, utt.
- Uzturēt pastāvīgus kontaktus ar ārzemju tūrisma operatoriem.
- Veidojot savstarpēji ieinteresētu valsts, TAVA, pašvaldību, tūrisma asociāciju un tūrisma firmu sadarbības modeli, uzlabot Kurzemes reklāmas izdales materiālu kvalitāti
- Izveidot vienotu Kurzemes tūrisma portālu, sadarbojoties ar pašvaldībām, tūrisma attīstībā ieinteresētām organizācijām, kā arī tūrisma un IT uzņēmumiem.
- Aktivizēt un atbalstīt sadarbību visos līmeņos ar vietējiem tūrisma uzņēmumiem un Kurzemes, Latvijas un starptautiskajām tūrisma organizācijām.

5.4.3. Finansējuma piesaiste mārketinga aktivitātēm

ES struktūrfondi (ESF – Eiropas Sociālais fonds) Latvijas Lauku attīstības programma (LAP) 2007.-2013.gadam, 313 pasākums “Tūrisma aktivitāšu veicināšana” (plānots) TŪRISMA ATTĪSTĪBAS VALSTS AĢENTŪRA(TAVA) aicina uz sadarbību Eiropas Savienības fondu apgūvē. Par ES fondu - Tūrisma attīstības valsts aģentūra (Aģentūra) ir valsts iestāde Ekonomikas ministrijas pārraudzībā, kas izveidota, lai īstenotu tūrisma attīstības valsts politiku. Aģentūra īsteno valsts tūrisma politiku un veicina tūrisma kā tautsaimniecības nozares attīstību Latvijā.

Realizētie projekti:

- Eiropas Kultūras Tūrisma tīkls (INTERREG IIIC).
- Eiropas Komisijas pilotprojekts “Eiropas izcilākie tūristu galamērķi”.
- Jauna tūrisma galamērķa radīšana, apvienojot Latgales un Rytu Aukštaitijas pierobežas reģionu piedāvājumu (INTERREG IIIA).
- Informatīvo stendu tīkla izveidošana autostāvvietās (PHARE 2003).
- Vienotas tūrisma informatīvās sistēmas izveidošanas veicināšana Latvijā – informatīvie stendi, dabas, kultūras un vēstures tūrisma objektos.
- Sakrālā tūrisma infrastruktūras attīstība.
- Latvijas ceļojumu maratons.
- Baltijas ceļojumu maratons.
- Dižā Baltijas apceļošana.

Aģentūra ir atvērta sadarbībai sekojošos prioritāros virzienos:

- Mārketinga aktivitātes t.sk. informācijas pieejamības sekmēšana un piedalīšanās starptautiskās izstādēs un gadatirgos.
- Vietējā un starptautiskā tūrisma tirgus izpēte.
- Pieredzes apmaiņa starp tūrisma organizācijām vietējā un starptautiskā mērogā.
- Tūrisma pakalpojumu sniedzēju informēšana un apmācība profesionālos jautājumos.
- Jaunu tūrisma produktu izstrādē un popularizēšanā.
- Inovāciju sekmēšana tūrisma nozarē.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda aktivitāte “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai”. Aktivitātes īstenošanu nodrošina Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija kā atbildīgā iestāde un Valsts reģionālās attīstības aģentūra kā sadarbības iestāde.

Aktivitātes mērķis ir nodrošināt noteiktu nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru (pilsētu) izaugsmi, sniedzot atbalstu projektu īstenošanai pilsētvides un pilsētreģionu konkurētspējas, sasniedzamības vai pieejamības un pievilcības faktoru attīstībai saskaņā ar integrētām pašvaldību attīstības programmām.

Aktivitāti īsteno ierobežotas projektu iesniegumu atlases veidā uzaicinājumu kārtās. Kopējais aktivitātei pieejamais finansējums ir 209 216 720 latu, tai skaitā Eiropas Reģionālās

attīstības fonda finansējums 177 834 211 latu un nacionālais publiskais finansējums 31 382 509 lati. Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums nepārsniedz 85 procentus no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.

5.4.4. Mājas lapas modernizēšana, uzlabošana un pielāgošana mērķa tirgum

- Plašāk izmantot modernās informācijas tehnoloģijas tūrisma informācijas izplatīšanā.
- Veikt kvalitatīvu reklāmas materiālu izgatavošanu un izplatīšanu, piegādi visām Latvijas pārstāvniecībām (ne tikai diplomātiskajām un TIC) ārzemēs.
- Popularizēt Kurzemes tūrisma iespējas internetā
- Izveidot tūrisma informācijas un rezervēšanas sistēmu attīstību Internetā.
- Sekmēt citu jauno tehnoloģiju pielietojumu Kurzemes tūrisma mārketinga mērķiem.
- Uzlabot digitālo komunikāciju – sniegt viegli pieejamu, mūsdienīgi noformētu, precīzu informāciju interneta lietotājiem.
- Nodrošināt reģiona tūrisma mājas lapu tulkojumu galveno potenciālo mērķa tirgu valodās (krievu, nīderlandiešu), nodrošināt pilnvērtīgu informāciju svešvalodās.
- Uzturēt reģiona mājas lapu kvalitāti, sekot informācijas aktualitātei un sezonalitātei, regulāri atjaunot lapu saturu (arī svešvalodās).
- Sekot tehnoloģiju attīstībai un tūristu paradumu maiņai – nodrošināt, lai mājaslapas būtu ērti apskatāmas viedtālrunu lietotājiem. Izveidot Kuldīgas aplikāciju viedtālrunu lietotājiem.
- Strādāt pie ērti lietojamu savstarpējo saišu (linku) (banneru) izvietošanas ar reģiona tūrisma tieši nesaistītās mājaslapās. Piedāvāt nokopēt Kuldīgas aplikāciju viedtālrunu lietotājiem.
- Mudināt reģiona tūrisma nozares uzņēmumus nodrošināt kvalitatīvas mājaslapas, tiešsaistes brošūras un tiešsaistes rezervāciju pakalpojumus, lai saglabātu konkurētspēju strauji mainīgajā tiešsaistes vidē.
- Ja privātu uzņēmumi nespēj nodrošināt atbilstošu digitālā produkta kvalitāti, apsvērt iespēju to veikt centralizēti.
- Sekot, kas notiek konkurentu mājaslapās, ieklausīties klientu vēlmēs.
- Izmantot reģiona tūrisma mājaslapu nelielu aptauju veikšanai
- Uzlabot ne tikai mājas lapu, bet kopējo marketinga un komunikāciju vidi, par ko detalizētāk rakstīts KTA marketinga plānā.